Digitized by Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
II
SUPPL.
PALATINA
B
136
NAPOLI

21

II Suppl. Palat. B. 136

P. ALOYSIVS LANVZA E SOCIETATE IESV
Obyt Panormi Anno 1656. 21 Octobris. Aetatis suæ 65

BIBLIOTECA

7BN
650093

ALOYSII LA NUZA
E SOCIETATE IESV VITA.

AUTHORE

P. ANDREA DE PUTEO

EX EADEM SOCIETATE.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

CAROLO

S.R.E. CARDINALI

PIO

DICATA.

BIBLIOTECA NAZIONALE

NEAPOLI.
Typis BULIFONIANIS CIↃIↃCLXXIX.

Superiorum facultate.

EMINENTISSIMO PRINCIPI

C A R O L O

S.R.E. C A R D I N A L I

P I O.

CVI dono pium mitto libellum? Cardinali æquè factis, ac cognomento Pio; eum enim quærit ſibi libellus Patronum, cujus expertus eſt Author luculentiſſimum patrocinium. Tanta enimuerò ſunt, Eminentiſſime Princeps, officia, quibus me devinxiſti, an exolviſti? ut ingratiſſimus omnium omninò

vive-

viverem; niſi votivam tabellam, quam ſemper humeris fero, cunctis oſtenderem. Beneficio de ſe maximo illud non leve pondus addidit, quòd non in immerentem modò, ſed etiam in omninò ignotum contuliſti; quem enim ne de facie quidem noveras, erexiſti jacentem, Solis more æquè faſtigia montium, ac depreſſas valles colluſtrantis. Erit igitur levidenſe hoc munus, accepti beneficii, grati animi, perpetuæ obſervantiæ monumentum ære perennius. Nunc dignitatis tuæ ampliſſimæ, familiæ nobiliſſimæ, integerrimæ vitæ decora perſequi ſuperſedeo; ne cogam te erubeſcere pluſquam in purpura; neque, dum nuncupatoriam meditor, hiſtoriam, ac penè librum ingrediar laudum tuarum; quibus nemo omnium parem unquam afferet ſtylum, ita ut non indicta eſſe videantur. Quamvìs in legendis Aloyſii virtutibus multa etiam Tibi ſit memoria occurſura virtutum tuarum; quarum nec numerus ob-

ſtrepit

ſtrepit magnitudini; nec numero magnitudo. Ut ad augendam dignitatem tuam nihil omninò jam ſuperſit, niſi ut tanta demum virtus, quod publicum jam omnium votum eſt, in Vicario Divinitatis ſolio aliquando conſiſtat. Illuceſcet ſanè, Princeps Eminentiſſime, dies, cū orbis lætitia ſua minor, ad tuos pedes pronus accidet. Tunc profectò ſentiet Aloyſius feliciorem patrocinii tui umbram ne, an Lucem? cum, plaudente terrarum orbe univerſo, reddes Aloyſio Apotheoſim pro Patrocinio. Ita voveo

Eminentiæ Tuæ

Addictiſſimus, atque Obſequentiſſimus ſervus

Andreas de Puteo.

Carolus Paladinus Præpoſitus Provincialis Societatis Ieſu in Regno Neapolitano.

CVM Vitam P. Aloyſii La Nuza è Societate Ieſu, à P. Andrea de Puteo ex eadem Societate Latinè ſcriptam aliquot è Societate recognoverint; & in lucem edi poſſe probaverint: nos poteſtate nobis facta à R.P.N. Io: Paulo Oliva Præpoſito Generali, facultatem concedimus ut Typis mandetur; ſi ita jis, ad quos librorum approbatio ſpectat, videbitur. In quorum fidem has literas manu noſtra ſubſcriptas, & Sigillo Societatis noſtræ munitas dedimus. Neapoli die 4. Menſis Ianuarii 1679.

Carolus Paladinus.

Locus † Sigilli.

Io

In Congregatione habitâ Coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Caracciolo Archiepiſcopo Neapolitano, ſub die IX. Martii MDCLXXIX. fuit dictum, quòd R. P. D. Thomas Caracciolus Caſinenſis videat, & in ſcriptis referat eidem Congregationi.

F. Scanegata Vic. Gen.

Ioſeph Imperialis Soc. Ieſ. Theol. Emin.

EMINENTISSIME DOMINE.

Librum inſcriptum: *Vita P. Aloyſii La Nuzà S.I. authore R. P. Andrea de Puteo ex eadem Societate* ex commiſſione E. V. à me accuratè revisum, utpote probitati, ac rectæ Fidei conformem, imò pietatem undique redolentem ad fidelium ædificationem Typis dignum cenſeo. Dat. in Monaſterio SS. Severini, & Soſſii die VIII. Martii MDCLXXIX.

D. Thomas Caracciolus Caſ. Dep. ac S. Off. Conſul.

In Congregatione habita coram Eminentiſsimo Domino Cardinali Caracciolo Archiepiſcopo Neapolitano ſub X. Aprilis MDCLXXIX. fuit dictum, quòd ſtante ſupradicta Relatione Imprimatur.

Steph. Menattus Vic. Gen.

Ioſeph Imperialis Soc. Ieſu Theol. Emin.

ECCELLENTISSIMO SIG.

Il P. Andrea da Pozzo della Compagnia di GIESV eſpone à V. E. come deſidera fare ſtampare *La Vita del P. La Nuza*: perciò ſupplica V.E. commettere la Reviſione di eſſa à chì le parerà, e l'haverà à gratia, ut Deus.

R. P. Hieronymus Gavitellus videat, & inſcriptis referat.

GALEOTA REG. CARRILLUS REG. VALERO REG. CALÀ REG.

Proviſum per S. E. Neap. die 24. menſis Octobris 1678.

Maſtellonus.

EXCELLENTISSIME PRINCEPS.

Vitam P. Aloyſii La Nuza è Societate Ieſu ab Admodum R. P. Andrea de Puteo affabrè conſcriptam vidi, legi, probavi. Nihil continetur in ea, quod Regiæ Iuriſdictioni, integerrimis moribus, ac ſanctis Auguſtiſsimæ Fidei Placitis adverſetur. Quin Chriſtianæ etiam Reipub. non parum arbitror profuturam; cum tàm Præclari Auctoris Stylus ingens ſit ſtimulus ad Pietatem. Proinde cenſeo eiuſmodi Vitam eſſe Typis, ac luce digniſsimam.

P. Hieronymus Gavitellus è Societate Ieſu.

Viſa ſupradicta relatione imprimatur; & in publicatione ſervetur Reg. Prag.

GALEOTA REG. CARRILLUS REG. VALERO REG. CALÀ REG. SORIA REG.

Proviſum per S. E. Neap. die 8. Martii 1679.

Maſtellonus.

PRO-

PROTESTATIO
AVCTORIS.

CVM Sanctiſſimus Dominus Noſter Vrbanus Papa Octavus die decima tertia Martii anno MDCXXV. in Sacra Congregatione S. Romanæ, & univerſalis Inquiſitionis Decretum ediderit; idemque confirmaverit die quinta Iulii anno MDCXXXIV. quo inhibuit imprimi libros hominum, qui Sanctitate, ſeu Martyrii fama celebres è vita migraverunt, geſta, miracula, vel revelationes, ſeu quæcumque beneficia, tanquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes; & hactenus impreſſos nullo modo vult cenſeri approbatos. Idem autem Sanctiſſimus die quinta Iunii MDCXXXI. ità explicaverit, ut nimirum non admittantur Elogia Sancti, vel Beati abſolutè, & quæ cadunt ſuper perſonam; benè tamen ea, quæ cadunt ſupra mores, & opinionem, cum proteſtatione, quòd jis nulla adſit auctoritas ab Eccleſia Romana, ſed fides tantùm ſit penes Auctorem. Huic Decreto, ejuſque confirmationi, & declarationi obſervantia, & reverentia, qua par eſt, inſiſtendo; in ipſo hiſtoriæ aditu profiteor me haud alio ſenſu quidquid in hoc libro refero, accipere, aut accipi ab ullo velle, quàm quo ea ſolent, quæ humana dumtaxat authoritate, non autem Divina Catholicæ Romanæ Eccleſiæ, aut Sanctæ Sedis Apoſtolicæ nititur: jis tantummodo exceptis, quos eadem Sancta Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum Catalogo adſcripſit.

LIBER

LIBER PRIMUS.

CAPVT I.

Aloyſii natalis, & pueritia.

ALOYSIUS LA NVZA, cujus geſtorum epitomē ſcribere aggredior, virtutum numeris omnibus exemplar abſolutiſſimum, Innocentia Angelus, Miniſterio Apoſtolus, Prodigiis Thaumaturgus, natus eſt Alicatæ in Vrbe meridionali Siciliæ, cui honeſtandæ præ-

ter alias naturæ dotes , acceſſere ſacra Angeli Carmelitæ lipſana ; ut feliciſſima Vrbs, quæ unius fuerat Angeli hoſpita , eſſet & alterius Angeli patria . Editus eſt Felix puer in lucem anno ſalutis MDXCI. quo ſcilicet anno alter Aloyſius Gonzaga evolavit ad ſuperos : vera tunc fabula: *Vno avulſo, non deficit alter aureus, & ſimili frondeſcit virga metallo* . Vterque Aloysius , uterque clariſſimus genere ; ut enim Gonzaga familia per ſe nota ſatis eſt; ſic ad Lanuzæi generis commendationem innuiſſe ſit ſatis , Ioannem La Nuza Aloysii Patrem , Nepotem fuiſſe celeberrimi illius Ioannis , à quo & nomen duxit , qui per annos undecim prò Philippo primo Rege Siciliæ præfuit ; uterque Societati Iesv nomen dedit ; hoc uno inter ſe diſſimiles , quod alter penè adoleſcens occubuit ; alter natu grandis , oſtendit , quò in animorum ſalute procuranda evaſurus fuiſſet, ſi vitam produxiſſet Gonzaga Aloysius . Suſceptum ex Leandra

andra Spina, quæ ante Franciſco Figueroa nupſerat, Aloysium Ioannes parens militum more, nuſquam conſiſtentium, ſed quò neceſſitas, juſſa, ſpes, gloria vocat, accurrentium, ſecum aſportavit in Hiſpanias è lacte recentem. Adoleſcenti jam ſenſim Aloysio ſedulus parens idoneum morum, primæque literaturę magiſtrum adlegit, cujus induſtrię, & laboribus, ſupra ſpem præceptoris, reſpondebat Aloysius: nec ſine Numinis providentia factum eſt, ut unus ex honorariis famulis ei ætate ſuppar, etiamnum ſuperſtes, prodiderit quæ in illo Hiſpanienſi receſſu geſſerit adoleſcens. Is miratus primùm egregiam La Nuzæ indolem, maturamque virtutem, poſt etiã imitatus, ſacro Diſcalceatorum Auguſtinianorum cætui nomen dedit; teſtiſque locupletiſſimus affirmavit, Aloysium innocentiam, quam è ſacro Fonte hauſerat, intactam, illibatamq; ſervaſſe. Ejus ludi, altariola extruere, concionato-

res imitari, ſacros ritus inter pueros inducere; et, indole ſupra ætatem matura, pios libellos volutare, divinas laudes percurrere, amare receſſum, egenis opem ferre, vitare compita, ſtrepitum, atque frequentiam, & quod mirere magis, quodlibet verbum non modò ad prudentiæ trutinam, ſed etiam ad pietatis lances expendere, toto denique corpore ſanctimoniam præferre.

His ditabat exemplis Aloysius Cæſarauguſtam, quam Tarraconenſis Regni facilè Principem majores ejus, præclariſſimè geſtis, & exercendæ juſtitiæ perpetuò ejus familiæ munere attributo reddiderant clariorem; cum Ioannes Parens invitatu Ducis Feriæ in Siciliam proficiſcentis, coactus eſt Proregem ſequi cum filio. Non minus veteris amici contubernio, quam ejus filii indole delectatus eſt Princeps; utrumque ad menſam adhibens. Vbi Panormum attigit, collata in Ioannem Parentem pedeſtris militiæ præfe-

fectura, voluit videre Aloysium Parentis ſigna ſequutum in ſtatione militum; quem expertus in itinere fuerat Eremicolam. Nec defuit his etiam partibus delicatulus miles: videre erat illum militari cultu ſub ſignis incedentem inter æquales onuſtum ſclopo, enſe præcinctum; inſignem baltheo, pinnis, criſtiſque ſuperbum, omnia munera ſic obire, ut veteranum aliquem militem crederes, ſi militaris acceſſiſſet licentia; quia jampridem ablegata; etiamnum in caſtris novus miles; *Permanebat in innocentia ſua*. Quo ſpectaculo, tum Panormitani Proceres, tum ipſe Prorex mirificè recreabantur. His ſcilicet crepundiis ſanctiori præludebat militiæ Aloysius; quem jam indè ex egregiis ducibus unum per Ignatii Lojolæ veſtigia ſibi deſtinaverat Deus.

Divinæ menti jam tum ſibi Aloysium adoptanti, Ioannes Parens neſcius ſerviebat; nam ſeu ratus militem non dede-

cere

cere literas, ſeu ſperans filium eò perventurum calamo, quò ſe ipſe gladio ſuſtuliſſet, nactus egregium virum Petrum Gravinam, quem à Præſule Panormitano impetravit extractum è Seminario, præceptorem literarum, eundemque morum magiſtrum dedit Aloysio, undecimum jam annum agenti; quem deinde è Magiſtro comes, ſequutus eſt in Societatem. Par hoc cum Sicilia quāta quāta eſt, quę certè maxima eſt, minimè caperet, retento in Inſula Aloysio, in novas Hiſpanias Gravinam in ſalutem gentium ablegavit. Eò præceptore divinis commentationibus animum exercebat; frequens obibat ſacra Templa, diviniſque myſteriis, ea animi delectatione delibutus, intererat; ut lacrymas tenere non poſſet, quas uberius quàm par erat manantes, nec ſine oculorum periculo (quod & S. Ignatio ejus parenti contigerat) P. Hortentius Scammacca, qui ei erat à confeſſionibus vix cohibuit,

hibuit, vetans, ne preces ultra quadrantem extenderet ad clepſydram lacrymarum; jubenſque ut, exceptis ſanctioribus quibusdã diebus, quibus uberiorem fletum indulgebat, ſiccas cæterùm preces effunderet.

Dedolatus privatis Scholis, publicis eſt traditus Societatis noſtræ gymnaſiis. Deducebat, reducebatque Ephebum ſuũ Gravina, veritus ne quantum ſcholarum frequentia addebatur literaturæ, tantundem virtuti detraheretur. Diei primitiæ Deo dabantur; primas preces domeſticum ſtudium excipiebat; appetente prælectionum tempore, aditus in lyceum erat per Templum, ubi adorato Numine, petebat ſecundùm virtutes, ab illo totius ſcientiæ fonte, etiam profectum in literis; ingredientem in ſcholam armabat oratio; egredientem divini ſacrificii muniebat aſpectus; &, ne iter ipſum pietate fraudaretur, aut ſtudio; vel colloquendo de divinis rebus, vel particulis Turſellini lectitandis, conficiebatur:

idem

idem omnino poſt prandium ordo; niſi quod orationi è ſtrato ſurgentis reſpondebat euntis cubitum conſcientiæ; latebrarumque animi ſui exploratio. Hoc vivendi modo, gliſcente paſſim Gonzagæ Beatis recèns adſcripti recordatione, B. Aloysii ſibi nomen conciliavit, cujus & lectitabat attentiſſimè geſta, & adeò exquiſitè mores imitabatur, ut rogatus interdum, cur hoc, vel illo modo ſe gereret? ſyncerè reſponderit: Quia eodem ſe ſuus geſſerat Gonzaga Aloyſius. Tanta in adoleſcente virtutum, ſtudiique contentio vividos illos ſpiritus, amœnamq; indolem aliquantum contuderat; Hinc illę Parentis non penitus rem introſpicientis, querelæ: Velle ſe filium doctum, cultumque virtutibus; ſed equitem, ſed aulicum, ſed eum, qui meminiſſet ſe militis filium, ejuſque, & animi, & ſtipendiorũ hæredẽ; qui equitũ in morem, relaxaret ex intervallo animũ luderet cum æqualibus, exerceret ſe venatione, equitando,

do, miſceret demum ludicra ſeriis, ſi ab his ſe nollet omninò abſtrahi. Territus eſt primò his dictis puer; mox Deo authore, didicit, poſſe parentem facilè flecti, poſſe etiam piè falli, & lucri loco habere dare aliquid, ut totum auferret, dare plenam manum, modò ſibi cor integrum traderet. Paruit monenti Deo, & appetente tempore, quo Pater domum ſe ab obſequiis Proregis recipiebat, piè ingenioſus puer ſumptis gladiis hebetibus adeò impigrè, adeò alacriter conſerebat manus, & ſtrenuè, ut non exercere cum laniſta gladiatoriam in umbra, ſed cum hoſte digladiari videretur in campo, incredibili voluptate Parentis, qui videret filium adeò equeſtribus muniis aptum, adeòque ſuis nutibus obſequentem.

Nec à piis hiſce dolis abſtinuit abſente patre; à quo profecto cum Prorege Meſſanam pretioſas veſtes accepit, quò feſtivis reſurgentis Domini feriis cultior ap-

pareret . Adoleſcens , ſeu ut Patri quàm citiſſimè gratificaretur , ſeu quod ſequuturum inde erat perſentiſceret , ſeu quid animo aliud volueret , certè præter morem (aſſuetus enim erat neglecto cultu incedere ſemper , & tritas , laceraſque affectare veſtes , & quando aliud non eſſet integrum , pallium , quò derideretur, præposterè induere) tunc holoſericarum veſtium cultum auxit torque aureo , aliiſque munditiis exquiſitis , quà muliebribus , quà militaribus; in eumque modum ornatus, ſacra patientis Chriſti hebdomada ſcholarum ingreſſus eſt atrium . Dum eum ſpiſſa circumſtat juventus , mirata , collaudanſque incurioſi antehac adoleſcentis cultiſſimum apparatum ; ecce tibi quidam è noſtris diſciplinæ ſeverioris ſeſe inferens in coronam , Aloyſiumque rectà petens : Heus tu , inquit , adoleſcens comptule , ſic parentatur extincto Deo ? non hæc iſta ſibi tempus ſpectacula poſcit ; quid criſtis auro revinctis ,

ctis, gemmiſque diſtinctis, cum corona Servatoris ſpinea? Quid aureo tuo torqui cum vinculis, cateniſque ferreis, quibus & adſtrictus, & verberatus eſt indigniſſimè noſter Amor? Si ſapis, pone lacinias, ſume lacernam, & pro aureo torque reſtem alliis contextam in collum injice, ſicque ornatus redi in Theatrum. Dictum, factum; remeat Aloysius domum, poſitoque monili, torquem alliarem collo circundat; eoque habitu redit in atrium. Auctor facti, ſtupeſcentibus omnibus, & ipſe miratus tantam ſui in Adoleſcente victoriam, detracto è collo torque ridiculo, cæpit dicere ad alios dè Aloysio; qui tam egregio facinore viam ſibi ad Societatem munivit, quæ candidatos ſuos hujusmodi probare conſuevit experimentis; ut alumni ſui *Extra Mundi caſtra exeant, improperium Crucis portantes*; Quod quo pacto contigerit, referendum eſt in præſenti.

CAPVT. II.

Quis fuerit Aloyſius cum Societatis ageret Candidatum.

VIX annum quartum ſuprà decimum attigerat Aloysius, cum Parente optimo, & amantiſſimo orbatus eſt: acceſſit ad cumulum doloris Præceptoris profectio in Hiſpanias, quas vocant Indicas: gemino hoc ictus acerbiſſimo vulnere, & deſtitutus præſidio, totum ſe credidit Deo. Hactenus dè illo memorata, idea maturæ ſanctitatis videri poſſet ulteriora ignoranti; inquirenti in illa, crepundia appareant neceſsè eſt. Lethale vulnus ex acerba Patris jactura acceptum illud unum lenire potuit, quòd exinde ſui juris, hoc eſt divini, facto ſatis eſſet, ſi ſua vitæ ratio uni Deo conſtaret,

ret, quam, eo vivente, neceſsè erat cum multis eſſe diviſam. In poſterum victus, veſtitus, inceſſus, ſtudia, mores, animus, modò uni arriderent Deo, nihil eſſe cur de jis alienum ingeniū, atq; arbitriū moraretur. Igitur relictus ſibi Aloysius, eam vivendi, rationem iniit; quæ vel eſſet præludium ad vitam in clauſtris traducendam, quò ſibi à Deo revocari videbatur; vel ſi id non aſſequeretur, poſſet cum eo vivendi genere decertare. Iuſſis res ſuas habere terrenis omnibus; clam, quoad ejus fieri poterat, P. Petro Villa-fratres, qui ſodalitium Parthenicum Adoleſcentium regebat, ſub Deiparæ ſine labe conceptę nomine in Panormitano Societatis Iesv Collegio, ſe præbuit excolendum. Ad primas dè brevitate vitæ, dè gravitate peccatorum, eorumque acerrimis; ad lancinandam ſub exitum vitæ conſcientiam, morſibus, commentationes; quas ſuæ converſionis initium perbellè vocabat, ſe ſe contulit Aloysius; ex inde

pre-

preces antè aram maximam prolixæ, attentæ, adeòque ignitæ, ut Euchariſticæ dapis Angelus diceretur à multis; & in Templo quidem veritus plauſum; adducebat habenas, quas domi laxabat, ea animi contenſione, ut corpus etiam ſurſum ferri videretur: viſus eſt enim ſibi non nemo videre eum dè terra ſublimem; ſed veritus oculorum præſtigias, ratus minimè in puerum illum ſanctimoniæ coronidem cadere, qua maximos quoſque Sanctorum Deus cohoneſtat; atque etiam num ſubdubitans, ſuſpenſo gradu, ſuppreſſoque quantum poterat ſpiritu, accedens propiùs, facturus rei periculum, interiecta manu orantis inter poplites, ſubjectamquę humum, dimenſus eſt quantum Aloysius emineret à terra; hæſitque non ſine ſenſu lætitiæ attonitus prodigio.

Verum longè altius quàm è terra corpus, ejus animum à terrenis omnibus

Deus abſtraxerat. Quin etiam à corpore ità abduxerat, ut qui ejus moderabatur conſcientiam, ejus valetudini, vitæque conſulens, ne ultra horam orando perſeveraret, interdixerit: paruit obſequentiſſimus Adoleſcens, ità ut hora tranſacta non ſurgere, ſed divellere fixa humi genua videretur; mirum erat idem corpus, quod anteà conſueverat ſe tollere ſpontè humo avium more, modò ità hærere, ac ſi eſſet clavus adactus malleo: & quoniam inaudierat, *Bonam eſſe orationem cum jejunio*; pares illi corporis afflictationes adjungebat aſperrimas; mira, quæ illi cum aliis fuere communia, crebra jejunia, veſtes cilicinæ, innocentium artuum ſæviſſimæ verberationes; levia etiam illa, licet nova, micas panis, menſæ analecta, ingerere humeris; ut leviſſimorum corpuſculorum attritu affligeretur incedens, & non modò *Veſceretur in ſudore vultus ſui*

pane

pane ſuo, verum etiam illum in dolore portaret; refertos calculis, & lapillis induere calceos, in quo ducem cognominem ſuum Aloysium habuit. Illud ſuprà vires, ſuprà ætatem, & penè ſuprà fidem, quod labiis humi fixis, & terra, ne mente, atque ore excideret, mordicùs apprehenſa, tam longas ducebat moras, ut computreſcerent dentes, atque decideret; in quo Franciſcum Borgiam veteranum illum militem plurium palmarum, Tyrunculus ipſe felici auſu, parique exitu eſt æmulatus.

Ad retundendum animum, ab afflicto jam, compreſſoque corpuſculo gradum faciens; orabat enixè Præceptorem, quem ſibi ingenii præſtantia, morumque ſuavitate devinxerat, ut ſe coràm aliis verbis acerbiùs habitum flocci faceret, & tanquam alicujus criminis reum, verbis increpitum, verberibus afficeret; quod cum non impetraret, ut erat ingenioſus in pœnis ſuis, ſcriptionem alioqui

qui optimam, tot lituris, maculis, atramentique defluviis conſpurcatam ferebat; ut vel ab invito præceptore reprehenſiones extorqueret, & verbera.

His paſſibus, quibus in aliorum contemptum, atque ludibrium venire ſe poſſe arbitrabatur, eò evaſit exiſtimationis, & admirationis,ut eum æquales ſui venerarentur;majores natu mirarētur,atque ſuſpicerent, imitarentur aliqui, omnes prædicarent, ſeque eo pręſente ad modeſtiam, pietatemque componerent; ſi qui fortè pręter modeſtiam ſermo verſaretur in ore, quod adoleſcentes adveniente præceptore faciunt, extemplo abrumperent. His etiam gradibus ſibi ad Societatem viam aperuit, & munivit; cujus capeſſendæ tanto flagrabat ardore, qua acquiſita tanta perfundebatur lætitia; ut id tantum loqui, id ſapere videretur, id exquiſitiſſimo titulo appellaret Cumulum gratiatum; dicebatque in eam ut admitteretur ſe multis lacrymis impetraſſe; in

eadem ut moreretur, aſſiduis precibus impetraturum; de ea tam ardenter loquebatur, ut alios ad eam impelleret. Ipſe verò ad Iesum ejus ducem, Deiparamque Patronam accurrit; quorum tanto æſtuabat ardore, ut utriuſque iconem pectori ſemper ferret applicitam, dexteræ quidem parti Filium, ſiniſtræ Parentem: uſurpabatque illud Auguſtini: *Hinc lactor ab ubere, hinc paſcor à vulnere*; Et par illud nobile gaudebat cum Sponſa, inter ubera ſua commorari, non tamen velut myrrhæ, ſed beneolentiſſimorum florum faſciculum. Et licèt inter utrumque curas, amoremque divideret; neſcio quo tamen pacto magis rapi videbatur à Virgine, veritus fortaſſe ad Iudicem ſine advocata accedere. Hinc eſt, ut rogatus, cur caput ad lævam inclinatum ſemper ferret? reſponderit, ut propius ad amantiſſimam parentem exoſculandam accederet.

Inter

Inter tot pietatis officia, literarum ſtudia minimè negligebat; & politioris literaturæ, cui per biennium navavit operam, ſpecimen dedit egregium; cum dè patientis Chriſti tormentis tam aptè, tam concinnè, tam ardentèr dixit in Patrum corona; ut in orationis calce ad Chriſti dè Cruce pendentis imaginem, quam ſiniſtra tenebat, verſus; cauſam ſuam obortis uberrimis lacrymis peroraverit: cum ergo, Religioſorum vitam Aſcetæ veteres cætum Crucifixorum nuncupent; rectè partes ſuas cum Crucifixo, idoneo ſcilicet judice egit.

Verùm ante quàm Societatem iniret; ne ſine ſpoliis ad prædatricem animorum accederet; honorarium illum Ephebum, quem ſuperiùs commemoravimus hiſpanicæ profectionis comitem, ex honeſtæ vitæ digreſſum tramite, duriùs objurgatum, ad meliorem frugem redegit; eoque in diſcalceatorum Auguſtinianorum cætum præmiſſo, futuro

ſuæ Sanctimoniæ teſte; ipſe ad Societatem Ieſu acceſſit; ut Deo vocanti pareret; ſuamque, à fluxis rebus procul, animam in tuta ſtatione collocaret.

CA-

CAPVT. III.

Aloyſii Ingreſſus in Societatem Ieſu.

DVODEVICESIMVM jam agebat annum Aloysius; cum non longiùs cunctandum ratus, atque in rem conferendum quod diu animo concoxerat; P. Iacobum Domenici Siculæ Provinciæ Præpoſitum accedit. Huic omnem mentem, deſideriique ſummam denudat: qui maturæ deliberationis auditis, ac penſatis rationibus; non animum dumtaxat, ſed totum Aloysium approbavit; eumque inter Ieſu Socios, non ſine omnium conſenſu adlegit. Quare in celeberrimum Meſſanæ Tyronicium, decimoquarto Kal. Martias MDCIX. à P. Hieronymo Lombardo tunc temporis cætus præſide excipi-

cipitur; ut ibi futuræ Sanctitatis ponat fundamenta; ubi locus ipſe; cui non ſine Divino conſilio Tyroni nomen, in confinio, atque editiori urbis parte poſitus, & ab urbis frequentia ſeiunctus, neſcio quid cæleſtibus ſedibus ſimile ſpirare videtur.

In ea igitur Sanctimoniæ officina, nihil difficile, nihil novum, nihil adeò aſperum reperit Aloysius, quod antea domi ſuæ non tentaſſet uberiùs. Quamobrem quem contemptus ſui, corporiſque afflictationum nunquam ſaturum vidimus; eundem Sanctioris vitæ viam inſiſtentem, cruciatuum omnium helluonem fuiſſe, omnes ejus ſocii, præſertim verò Magiſter affirmat. Et quidem quæ dè Loricatis, & Suſonibus, non ſine horroris admiratione prædicantur, exhauſiſſet omnia, ſiquis ea illi largiùs propinaſſet. Verùm ſapiens Tironum inſtitutor delicato adoleſcentulo, & in hujuſ-modi lanienas

plus

plus juſto, dum ſui juris eſſet, effuſo; contrahendas omninò duxit habenas; quare victus illi lautior, ſomnus largior, labores mitiſſimi, cruciatus, qui corpus vellicarent potius, quàm aut læderent, aut ferirent. Brevi tamen totum illud præfervidum ingenium, totus ille naturæ vigor ità elanguit, ut qui eum tunc primò noſſet, bardum crederet, & è lethali morbo recentem. Hærere lingua, nec aptè, expeditèque profari, fluctuare veſtigia, & tam parum ſibi corpore, animoque eſſe præſentem, ut remittendus videretur ad ſuos. Quod ab jis notatum velim, qui ſatis validum collum ad religioſum jugum ferendum, afferre ſe putant, ſi voluntariis illud macerationibus antè ſubegerint, quos deinde in medio videmus curſu deficere. Scilicet libertas adeò valente eſt ſtomacho, ut cætera omnia concoquat, prætèr ſervitutem. Hæc una eſt, quæ ſenſim, & ſine ſenſu vires debilitat, & vitæ ner-

vos

vos ſuccidit. Hæſitque diù lateri ejus hæc lethalis arundo, qua magis, quàm à morbo cruciabatur, metus ingens ſcilicet, ne à Societate dimitteretur velut ineptus.

Iamque conclamatum erat de Aloysio; & parum abfuit, quin futurus ille ductor populorum extingueretur in cunis; niſi periculo maximis remediis, ac tempeſtivis fuiſſet occurſum. Sed ex uno morbo recens Aloysius, incidit in alterum longè pejorem, præ quo mors illi jucunda fuiſſet, & ſalutaris. Fuit ſcrupulorum moleſtia, qua qui eam paſſus eſt, ſanctè affirmat nequiorem excogitari non poſſe. Verum, ut Ignatium ejus parentem, ita & Aloysium per æſtus, fluctuſque ſollicitudinum per conſcientiæ ſtimulos conſcīetiarum arbitrum Deus concinnabat egregium.

Digressus è Tyrocinio ad ſtudia literarum, locum tantùm, libroſque mutavit, eadem omninò vivendi ratione retenta, eòque aucta, quòd antea ſolis

con-

conſpecta parietibus, mox utilis jis omnibus, qui eam aſpicerent. Modeſtia eadẽ, qua apud ſcholaſticos B. Aloyſii Gonzagę nomen ſibi vendicabat, idem in ſervandis minimis qubuſque legibus rigor, atque constantia, idem conatus ad virtutem, eadem omnino omnia cum acceſſione tamen eorum, quæ facultates rectè, ritèque perceptæ conciliant. Hinc tantus in domeſticis ad menſam concionibus ardor, & ad commovendos animos aptitudo; ut conſtans fuerit prudentium ſenſus; ſi ſingulis quibuſque menſibus ad noſtros diceret inter cænandũ Aloysius, ſatis id, ſuperque fore ad maxima quęque Collegia in officio, & ſanctimonia retinenda. Nec minor vis in privatis colloquiis, & in publicis reprehenſionibus, quarum eſt in Societate frequentiſſimus uſus: in quo genere unum tantum, quod Divinum quid admiſcet, aperiam.

Sua quidem errata ſcripſerat, & petierat à Rectore ea ad ſui ſpiritus profe-

ctum publicè legi; quem morem à primis uſque Societatis temporibus habemus invectum ab Ignatio. Demandat is duram eam Provinciam Aloysio, qui alacriori animo eorum ſcriptor eſſe malit, quàm lector: Invitus paret Aloysius; Vbi legit, expenditque, illud adjecit: Incumbe frater cariſſime in emendationem toto pectore; aliter enim abſcondit ſe Devs, & *Exivit dè Templo*. Quibus auditis, muſſitare omnes, ſecumque contrariis pugnare momentis. Ex una enim parte nihil in eo apparere, in quem infauſtum illud omen cadere videretur, ex altera verò non ex nihilo verbum illud Aloysio, fauſti potius ſemper ominis aliti, & omnia ex ſe ipſo in melius interpretanti excidiſſe. Verum omini reſpondit eventus; nam miſerculus ille deficiens intra paucos menſes, abſcondente ſe Deo, ſuoſque radios ſubtrahente, exivit dè Templo. Præproperum videri poſſit, prophetiæ donum
in

in adoleſcentem collatum; non contemplanti in Aloysio quoddam virtutis ſenium; ut optimè ſapiens: *Senectus eſt venerabilis, non annorum numero computata; cani autem ſunt ſenſus hominis*; id fiet planum enumeratis paucis, jiſque honorificentiſſimis maximorum hominum dè Aloysio etiam num adoleſcente judiciis. Qui ejus regebat conſcientiam, omneſque animi fibras, ipſo ducente, ſeſeque penitiſſimè denudante, luſtraverat, diſertè affirmavit: Aloysium La Nvza ad perfectionem velis, remiſque contendere, licèt reflante ſēper vento: Cui alter vir Sanctiſſimus concinēs affirmavit: Aloysium ire funditùs dejectum honorem ſuum, ſeque in hominum exiſtimatione omninò perditum. Adeò in ſeſe deprimendo aſſiduus erat, & ſedulus, idque tanta ſagacitate præſtabat, ut pleroſque fefelliſſet, niſi ejus famæ conſulens Devs, cui ille gratificaturus eam dilapidabat, mon-

ſtra vertiſſet in bonum, & per eadem, quę ſibi impingebat probra affabrè admodum concinnata, tantum illi exiſtimationis apud domeſticos, & auctoritatis conciliaſſet; ut omnibus venerationi eſſet, omnes ejus verba ſitientes biberent, adnotarent, interpretarentur; putantes, oraculorum more, plus ea in receſſu claudere, quàm in fronte portenderent.

Hinc etiam tanta in ejus ſanctimonia ſpes; ut, ejus precibus nihil denegandum à Deo arbitrati, ad eas in rebus deſperatis confugerent. Id quod Drepano cum ſuis Collegis iter facienti contigit: nam dum concubia nocte per prærupta errarent ignari viarum devii, dubiique qua arte, aut viam invenirent, aut territos equos regerent, Aloysii ſe precibus commendarunt; quo dicto velut Angelo viæ duce implorato, regiam ſe injiſſe viam, & terminum jam tenere ſentientes, Aloysio gratias læti omnes egerunt. In quo gene-

genere eſſent dè Aloysio multa dicenda : fuit enim illi familiaris , & frequens nimis ex vero prædictio , & prodigiorum patratio , dè quibus erit ſuus dicendi locus : hic in eorum guſtum, præcoces tantum fructus attigimus : Cujuſmodi eſt etiam illud cum pueros doceret ; eorum cum quemdam plus juſto procacem ; indocilemque videret , ait: præclarè cum illo actum iri , ſi eum Devs è vivis ea tempeſtate tolleret . Brevi ſublatus eſt , & feſtinata ejus mors ad æternam vitam comparandam Aloysii precibus fuit adſcripta : orabat enim quotidiè prò ſingulis , omneſque deſcriptos habebat , in ſuaſque diſtributos claſſes ; ut quò quenque deſtinaret , exploratiùs haberet ; & ſemper ferè præ manibus . Hinc ejus Lyceum religioſorum cætuum , præſertim Societatis ſeminarium fuit . Nec minore cura , & ſolicitudine profectum in literis exigebat ; nullus ſine linea quadrans ;

drans ; momentum nullum , quod non prælegendo , dictando , audiendo , arguendo , acuendo , corrigendo tranſigeret , ſi poſtremam pomeridianam Saturni ſemihoram demas , quam dicendo de Deipara ad auditores ſuos ſuaviſſimè inſumebat , fructu non pænitendo.

Is fuit Aloysius La Nuza Adoleſcens, Juvenis , Scholaſticus , Ludimagiſter rudi penicillo expreſſus ; rejectis in alium locum multis; quæ hìc etiam dicenda fuiſset; cujuſmodi illud eſt, quod cum Iunioribus noſtris præeſſet Scholaſticis , ex ejus ore extorſerunt : imminere ſcilicet ab irato Numine grande ſupplicium , eoque fore ut plerique omnes vexarentur ; quod paulo poſt funeſtum in modum contigit , ſequuta lue , quæ graſſata ferociùs , univerſam propè Siciliam depaſta eſt. Expiſcandi autem oraculi ea fuit occaſio , cum ſeſe in triclinio , quod ſæpius faciebat , acriùs objurgaret ,

inter

inter cætera, Deo ſic volente, illud excidit: eò ſeſe evaſiſſe ſuperbiæ pleniſſimum ſuæ gloriæ animal, ut ſemel ſibi viſa eſſet Chriſti è Cruce pendentis effigies loquuta diſertiſſimè; quo audito, conſtans fuit omnium ſententia, illum cum Deo familiariſſimè loqui, adactumque ab eo neſcientem, miſericordias in ſe Domini cantare, dum ſibi convicia caneret.

CAPVT. IV.

Aloyſius La Nuza Concionator evangelicus.

HACTENVS ; & ſi magna illa in ſe, & in aliis admiranda, in Aloysio tamen crepundia tantùm ſanctitatis adumbravimus ; utinam geſtis ejus par reſponderet oratio ; haberent profectò exterę nationes, haberent poſteri abſolutiſſimum Heroem, veteris Sanctimoniæ ſpecimen, jiſdem depictum coloribus, quibus in univerſa nunc effloreſcit Sicilia in oculis, in ore, in aure, in cultu, in effuſiſſima commendatione, tam liquidis ex ejus recordatione voluptatibus hauſtis, ut huc accedentes, operæ pretium ſe feciſſe exiſtiment, ſi quo loco fuerit in florentiſſimo hoc regno Aloysius oculis hauriant.

Equidem, non majore loco fuiſſe crediderim in Neapolitano Regno Realinum, hìc Colnagum, in Hiſpaniis Alvarez Balthaſſarem, & Ludovicum de Ponte, & in Indiis Anchietam, atque Berzeum: Verum habent id ſanctorum geſta, quod corpora; utrorumque enim idem veluti fatum eſt, ut quemadmodum ex corporibus vix oſſa ſuperſunt ad venerationem populorum, abſumpto ſanguine, carne, viſceribus, & tenerioribus partibus; ſic ex eorundem geſtis, pleraque excidant, relictis ad venerationem, æmulationemque jis tantum, quæ eminent, ſolidiſſimis; rurſumque ut fruſtulis eorum contenti, grandia oſſa non quærimus; ità quales quales Aloysii reliquiæ à me ex oblivionis ſubductæ tumulo, reponendæ ſunt in Theſauro; donec ejuſdem geſta altiùs effodiantur, & in melioris ſcriptionis lumine collocentur.

Igitur Aloysius è profanæ literaturæ,

quà addiſcendę, quà tradendę emerſus ergaſtulo, Sacris Theologiæ ſtudiis alacriorē, ſi non attentiorem (erat enim ſemper ſibi ſimilis; nec quid, ſed quo authore faceret, cogitans) cæpit navare operam. In jiſque eos progreſſus fecit, ut ad ratam, firmamque ſeveriſſimi examinis aleam, ſacramento plurium interpoſito, dignus ſit habitus, qui, quæ didicerat, in celebrioribus doceret Academiis. Ad eam ita ſe contulit, ut Verbum, quod ea vel unicè, vel primò reſpicit, latitans in quæſtionum involucris invenerit; ejuſque ſub pane, & vino deliteſcentis, conficiendi ritè myſteria poteſtatem ſit adeptus. Quo ille ſtudio, quo ardore, qua lacrymarum copia operaretur ad aras, alibi dicetur uberiùs. Hic locus moneret, ut ſacrificiorum ejus introſpiceremus primitias, utrumque tamen eodem hoc argumento conjicietur; qui in menſa, qui in animi relaxatione, dum ruſticaretur in Villis, divino conflagra-

flagrabat amore, quanto in illã conjectus fornacem amoris incendio exæſtuaret neceſsè erat? Vſus eſt prçceptoribus Ioſeph ab Auguſtino, & Cæſare à Boſco altero Provinciis, altero florentiſſimis Panormitani Collegii ſtudiis regendis immortuo. Abſoluto Theologiæ quadriennio, aliiſque Societatis experimentis expletis, XVII. ab ingreſſu anno in Profeſſorum Templo, cui, & laxitate, & accurrentium frequentia procerum celebri, & marmoribus minuta, exquiſitaque ſculptura circumveſtito, ditiſſimoque ſacro cultu, celeberrima votorum ſolemnium nuncupatio ibi ab Aloysio edita addidit celebritatem; nec temerè factum credimus, ut ibi maximè ad ſacerdotis pedes abiectus reddere Domino vota ſua videretur; ubi haud ità multò poſt, ſublimis è ſuggeſtu viſurus erat nec ſe capientem populum, nec ab æde ſacra captum, undantem, effuſum in plauſum ſolidum, ſuſpiria ſcilicet, & lacrymas, contuſiones pectoris,

colaphoſque ſibi impactos, & quod antè prædixerat, eundem populum ad ſuum obitum cohoneſtandum complorantem non funus, ſed in triumphi Sanctis debiti, morem, lætiſſimè lacrymantem: adeò ut ſeu vivus, ſeu mortuus ſemper lacrymas excitaret, modò ſuæ ſanctimoniæ indices, modò alienæ pænitentiæ teſtes.

Maturum jam operi Aloysium, & ſingulis muneribus parem, cum ſibi exedræ, ſibi præfecturæ certatim depoſcerent, ſegregatus eſt tamen à ſuis Præfectis *In opus Evangelii*, non ſine ſummo conſilio: cur enim qui oculis, vultu, inceſſu, quod de quibuſdam dicebat Ambroſius, toto denique corpore loquebatur, non etiam lingua, loqueretur? & qui viſus tantum concionabatur (quod utrique Franciſco Aſſiſiati, & Borgiæ contingerat) non concionaretur auditus? Acumen præſertim ingenii cathedra exquirit; prudentia, & ſi

non

non tota, maxima tamen pars eſt regiminis; totum ſibi hominem, totumque Devm penitiſſimè hauſtum prædicatio vindicat; niſi ſit *Æs ſonans, aut Cymbalum tinniens*, quod non adeò dedecet Præceptorem, à quo præſertim ſonus exquiritur.

Demandatam ſibi cælitùs Provinciam Aloysius ſuſcepit libentiſſimè, & promovit egregiè: abdidit ſe in Bibliothecas, libros perdius, interdum etiam pernox evoluens, pervolutavit Patres, luſtravit interpretes, nullum ſcriptorum genus prætermiſit, ex quo poſſet proficere; tantamque ſibi ſupellectilem concionatoriam comparavit, ut ſcripturum dè arte uberrimè crederes, non dicturum ex arte breviſſimè. Tanto apparatu tantaque ſylva jam cæſa, acerrimi vir ingenii, & imprimis eloquens non eſt abuſus ad pompam, nec maſculos illos eloquentæ ſpiritus effæminavit in floſculos, ſed amentatas haſtas contorſit, & ful-

fulmina, quibus tonare, fulgurare, permiſcere denique Orbem terrarum poſſet univerſum. Verum hæc quota pars apparatus? inventis jis, quæ dicenda eſſent, opportunè diſpoſitis, rectè confirmatis, ſufficienter ornatis, arte latente, prodente ſe ſpiritu, quo die ſibi dicendum eſſet, ſurgens è ſtrato ſine libris, ſine ſcriptis, omnique etiam, obſeratis feneſtris, intercepto lumine, ne poſſet ad illa recurrere, horas omnes dum ſuggeſtum conſcenderet, orans tranſigebat cum Deo. Excipiebat longas preces flagellatio longa, quæ plerumque etiam concionem ſequebatur. Poſt adoratum in Euchariſtia Deum, è tenebris prodibat in ſolem, exitu tantæ virtuti nunquam non reſpondente; loquebatur enim *Prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illi*; Ejuſque extemporaneæ, Deo dictante, eloquentiæ, abjecta prorſus ſcripta jam concione, teſtem producam locupletiſſimum;

eſt

eſt is Petrus Spucces ſuo ſatis nomine ſine Elogio notus; huic demiſſionis non minus, quàm conſilii ergo, cum concionibus, quas ſacri adventus tempore anno MDCXXVI. Panormi habiturus erat, diſcipulum ſiſtit ſe Aloysius; rogat, ut benignè audiat, & attentè, ſeverè diſcutiat, expungat liberrimè. Audit ille; cum præfatione honoris, libentiſſimè, gratificaturus ſcilicèt amiciſſimo, eidemque Sanctiſſimo homini non ſine operæ pretio, quippè qui ſolus ebiberet, quod ingentibus campis irrigandis futurum erat ſatis; & audita collaudat. Accedit deinde publicus auditor illius, cujus privatus præceptor extiterat; ſed earum, quas audierat, laudaveratque concionum ne verbum quidem audit. Miratur primò, deinde putat primam concionem, alia theſi ſuccurrente, fuiſſe mutatã. Accedit ſecundò: accidit idẽ, quod primò. Tertiò tandẽ aliquid ſuprà hominem latitare ſuſpicatus, convenit Aloysium, & conquerentis in

mo-

morem, quò verum expiſcaretur; ludere ne, inquit, me voluiſti, cum habendas proximè conciones mihi prælegeres, ex quibus tamen ne verbum quidem, aut apicem pronunciares? tunc ille rubore ſuffuſus: eſt quod mihi ignoſcas ait: in cubiculo trado me totum concioni; in ſuggeſtu me, concionemque Deo trado, dicturus ſi probet, abiecturus paratam, ſi ipſe dictare dignetur: Hinc frequentèr illud Aloysius uſurpabat; à concionatore quidem ſcribi, pararique concionem, Deum verò concionari. Hæc autem, quæ dè ſe ipſo prodere, ne amicum luderet, coactus fuit; generatimque dicebat; luculentius opere comprobabat; *Quis enim poſſet ea ſigna facere, quæ ipſe concionando faciebat, niſi DEUS concionaretur in illo?* Sed dè hoc alibi fuſiùs: nunc egregiorum par concionatorum in ejus concionum commendationem producam. Quorum alter cum inaudiſſet,

non

non poſſet Aloysium audiri ſine lacrymis: mulierum; ſcilicet, inquit; audiam ego ſiccus omninò; & ſeu quod figulus figulo, ſeu quòd muliebres tantum eſſe lacrymas judicaret, acceſſit ad audiendum durior, quàm concionatorem deceret, ſed mutavit brevi ſententiam, & cecinit, ſeu potius flevit palinodiam in tot ſuſpiria effuſus, ſonanteſque lacrymas, ut admirationi fuerit concioni, Concionatori lætitiæ. Alter, & ipſe uberrimè illacrymans: ſic enim verò, inquit, dicendum eſt ad populum, ſic diſſeminandum eſt ſemen Verbi Dei: ſi Devs det vitam, Aloysium imitabor, meas omnes ſcriptiones, delicta videlicet adoleſcentiæ meæ comburam, exiccatoque fœno, cadet omnis flos; Verbum autem in me Dei manebit in æternum. Eccleſiaſten hunc reſipiſcentem ſi quotquot eo morbo laboraverunt imitarentur, quàm præclaris in poſterum facibus collucerent Eccleſia!

Hinc in Aloysio vis illa flexanima, ut quòcumque vellet traheret auditores: Mundum muliebrem in urbe hiſce munditiis, & licentiæ dedita unica concione compeſcuit. Leontinis ut extincto Deo luctuoſiùs parentarent, paucis verbis ſuaſit; utque ornamentum colli ſexta ſanctioris Hebdomadis feria omnes abjicerent; tribus, qui id reſpuerant, morte, non ſine Vrbis horrore, mulctatis. Aci talos, & aleas ab jis etiam extorſit, qui ludendo diebus noctes jungebant. Meſſanæ bini patritis depoſitis ſimultatibus palam ſe ſe invicem amplexantes in concordiam redierunt. Sed vis major enituit in traducendis à turpi quęſtu, cæcoque libidinis infelicibus mulierculis. Ingens quidem, cum haſce lupas turmatim in caulas cogeret honeſtatis, præda, ſed quæ jam aſſiduitate viluerat; illud ex adjunctis non omittendum.

Roga-

Rogabat Cauſidicum ipſius Cliens, ut neſcio quid ageret ad cauſam pertinens; negat ille ſe facturum, niſi ſe comitetur illa die ad Aloysium audiendum euntem: deſunt ne, reponit cliens, concionatores alii, ut me cogas tanto incommodo, & fortaſſe etiam diſcrimine, tam ſpiſſæ confertæque miſceri frequentiæ? audiam iterum libentèr, nunc quod inſtat, agamus. Falleris amice, ſi renuis; à me nihil hodiè impetrabis, ſubdidit ille; ad quem alter, accipio conditionem, quàm obfirmato es animo! ſequutus eſt cauſidicum, ſubeunt ambo Templum; ſed qui venerat invitus, ſenſim latentèr digreditur. Digreſſus, hæret currus inter, aurigas, & equos. Tentat hàc illàc ſibi iter aperire, nec tamen viam invenit, non ſecus ac ſi in labiryntho eſſet; urgetur à fronte, à lateribus, temonibus, ſuccuſſis loris, flagellis excuſſis; acriùs verò à tergo percutitur, cervicemque retrò fle-

ctens, ut repercutiat verberantem, ecce Aloysium videt, quem in ſuggeſtu reliquerat; urgentem ad Templum, minitantemque, ſi ſecus faciat. Conturbatus ſimul, & territus bono ſuo ingenti paret; nam vix abſoluta concione ab Aloysio, ad pedes cecidit P. Franciſci Morelli, depoſiturus ejus auribus omnes animi ſui ſordes, cumque negaret ille tempus eſſe præbendi confitentibus aures, rogaretque ut rediret: minimè, inquit lacrymabundus juvenis, minimè pater mi, non hinc niſi ablutus abibo. Commovit Morellum rogantis fletus, qui altiùs quàm à ſuggeſtu originem ducere videbatur; reſtititque, lacrymantem rogans, ut quod vellet paucis innueret. Tum ille: quatuor ſuprà decem annos ſimultatem gero cum Deo, qui me renitentem, fugientemque Concionatoris manu, paulò ante ſtitit, ac tenuit, quæque ſibi acciderant, narrat. Attonitus rei novi-

tate

tate Sacerdos, iterum, iterumque percontatur de ſingulis, & geſtit repetita audire. Tandem confirmatum, eruditumque ad inſtituendam accuratiſſimam omnis retroactæ vitæ confeſſionem reverſurum dimittit: Rediit ille non ſemel per plures hebdomadas, & parem tanto apparatui, & vitæ in poſterum inſtituendæ confeſſionem abſoluit.

HINC tanta ejus audiendi cupiditas, ut accurrentes ingentia Templa non caperent, occupatiſque certatim, raptim, confertimque ſubſelliis, alii confeſſariorum exedras conſcenderent, alii ſuſpenſa hærerent parietibus manu, quidquid marmoreis epiſtiliis emineret, inſidentes: Hinc apertis ſemper concionabatur Templorum foribus, quò longius exaudiretur ab agglomerata multitudine, anguſtiiſque ædium excluſa; cumque neque id quoque ſufficeret, vel concionabatur ad januam, quò audiretur utrimque, vel in mediis compitis; & ad

cogendam importuniſſimo quoque tempore ad quodvis Templum, in quamcumque diſtantiam frequentiſſimam concionem, ſatis erat, ſi quis vel ſeriò, vel etiam joco dictitaret, ibi concionaturum eſſe Aloysium. Octies mille, eoque amplius, quandoque numerati ſunt auditores, quorum plurimi è diſſitis adventabant plagis pedites, pannoſi, pulverulenti, egentes. Cernere erat ſummo mane cum Templi valvæ reſerarentur, concionem irrumpere, altero alterum trudente; pleriſque raptis, non incedentibus, non nemine etiam ſi fortè cecidiſſet, protrito pedibus non ſine vitæ diſcrimine: quod fæminæ Drepani contigit; quam conculcatam, cum ſemimortuam crederent, repererunt non una parte corporis ſanguinem effundentem; non tamen illa deſtitit auſibus, ſed ulterius penetrans, quinas præſtolata horas, dum creditur ad concionatoris aſpectum actu-

ra

ra animam, ad illius voces repentè convalvit: quaſi verò ſpiraſſet in illam Aloysius *ſpiraculum vitæ.*

Hinc etiam à principum Vrbium, ſeu magiſtratibus, ſeu dynaſtis tanto antè tempore in concionatorem ſuum deſignatus efflagitabatur; nec ſatis erat ſemel, & bis audire, tertiò, & iterum, iterumque petebant. Panormus certè quintùm audivit verno jejunio, totidemque vicibus ſacro Adventu, & ſenos annos ſolidos ſcripturam ſacram è ſuggeſtu prælegentem à prandio, non modo ſine tædio, ſed tanta aditorum voluptate, aviditate tanta; perinde ac ſi tunc primum audirent; non hibernis pluviis, & nivibus; non æſtivis ardoribus, non domeſticis curis retardati; cùmque rogarentur ecquid præ tot aliis egregiis Oratoribus in Aloysio reperirent, unum erat reſponſum omnium: ſi, illo præeunte, actum contritionis elicerent, æterna ſe beatitate certiſſimè potituros. Tantum ad rapien-

piendos animos, eoſque quocumque libuerit flectendos valet repræſentata dicentis auctoritas, exiſtimatioque virtutis heroicæ: neque ea erat tantum vulgi, populique ſententia, idem ſentientibus Optimatibus; ex quibus ſatis ſit teſtem producere Fr. Henricum Pontium dè Leone, qui fortunæ utramque implens paginam Archiepiſcopus, idemque Prorex, cum illum concionantem videret in compitis, juſſo hærere curru, excitatus ad pietatem, in admirationemque raptus clamabat: Videri ſibi audire dicentem Theologorum principem Auguſtinum; nec enim doctrinam diſſimulabat, ſi qua ſe theologica quæſtio offerret explanandam: ex quo cordati homines conjiciebant, illum prædicare tantum Chriſtum Crucifixum, ſpiniſque obſeptum; ſcire verò eundem, & eloquentiæ floſculis, & amæniſſimis ſubtilitatibus coronare, ſi vellet; abſtinere tamen, niſi res aliud poſceret, ne

non

non tam Chriſtum, quàm ſe ipſum prædicare videretur. Verùm licet ille, quò lateret magis, à dicendi luminibus temperaret, non potuit tamen cæleſte lumen effugere; Deus enim contulit quoque ſplendorem, ut incomparabili decore omnium oculis appareret. Illum rarum dictu, cum concionem habebat, cæleſti lumine radiantem aſpexere nonnulli, ſyderis inſtar, quandoque etiam ſolis, luculentiſſimè radios difflantem: quorum alterum Abbas Bernardinus Colli, alterum Ioſeph Politus Iuriſconſultus jurati teſtes affirmant, contigiſſe Panormi. Laudo alios teſtes, quos inter non nulli omni exceptione majores, licet curſum remorentur; ne quis ſuſpicari poſſit oratoriè potius me loqui; quàm hiſtoricè, figuriſque omnibus ablegatis. Pater Franciſcus Alaymus Sancti Philippi Nerii Alumnus Reſaudali, Neſi, verò P. Paulus Soldanus ex ejuſdem Congregatione, inſtar ſolis collucen-

G tem

tem conſpexere cõcionantis Aloysii vultum; & ne tantum luceret externis P. Carolus Landolina, in quodam Panormitano Sodalitio lucentem vidit, ſociiſque monſtravit. D. Margarita Cavalcanta mirabatur cum Catharina filia, quod non alii ejus ſplendores adverterent, quos ipſa nunquam ſine oculorum perſtrictione, periculoque conſpiceręt. D. Aloysius Cameros plurium Eccleſiarum Pactenſis primùm, tum Aſerenſis in Sicilia Sponſus ſingularis, affirmat vidiſſe ſe concionatis Meſſanæ coram Ioanne Auſtriaco Aloysii faciem ſplendviſſe ut ſolem; eandemque D. Franciſco Mello Prorege teſte excellentiſſimo, ſcintillantis ſyderis radios induiſſe. Et quoniam quę à Deo patrantur, eadem ſemper ſunt in quacumque materia, non decreſcet oratio, ſi ſtellis, ſolique, carbones, & ignem, quas formas quandoque etiam induit, adjungamus. Petrus Ballator è Societate vidit Meſſanę faciem ejus verſam in ignem, labia

bia verò in carbones ignitos; idem Neſi vidit Ioſeph Buſcemi adjunctis igni radiis, dum doceret auditores, quidnam eſſet Divinus Amor. Ibidem Franciſcus Brancatus Iuris peritus vidit adſtantem illi ſpecie incomparabili Angelum. Inſidentem etiam ejus capiti concionantis albam diu columbam tacita conſpexit puella alia ingenuis moribus, donec puellarem in morem vocibus proſequuta eſt abeuntem. Anno MDCXL. adnoto tempus, quod enim ſequitur præclariora habet adjuncta, Maria Infantulina natu major, ne fidem ætas abrogaret, rogatu Catharinæ ſororis, invita ob loci diſtantiam, magnos calores, nimiamque frequentiam venit tamen ad prælegentem Aloysium audiendum. Diù præſtolata poſt tot incommoda lectionis initiũ, in querelas erupit; neſcio enim quo pacto in jis, quæ inviti facimus nanciſcimur ſemper querendi materiam; ſed moram, cæteraque omnia jucundiſſimũ

ſpectaculum compenſavit. Vix conſcenderat ſuggeſtum, cum nauſeantis Mariæ Aloysius oculos rapuit, animumque, & dum hæret in ejus vultu, & pendet ab ore, candidiſſimam conſpicit in dicentis ore columbam innocente roſtro frontem Aloysii fodicantem, paſſiſque alis obumbrantem, adeòque ſe illi inſinuantem, ut videretur velle, ſe totam in eum infundere, in eumque penitus, alteque deſcendere, quo viſo delectata mirificè, & qua erat priſca bonitate ad ſororem converſa: ecquod hoc genus presbyterorum, inquit, quod cum concionatur, columbam geſtat in capite; rata fortaſſe ea ſimplicitate, ad inſtitutum, & vivendi rationem id pertinere; utque alii ſtolati, alii palliati procedunt in ſuggeſtum; ità nos columbam doctam inſidere capiti, ferre prò pileo.

CA-

CAPVT V.

In Aloyſio rerum futurarum prædictio, atque arcanorum præſenſio.

HIS oſtentis DEVS concionatoris ſui corpus condecoravit, atque luminibus; longè verò cumulatioribus animum ejus colluſtravit, & mentem. Hactenus videre alii in ejus vultu lucem; nunc ipſum, vel ipſas aliorum conſcientiæ latebras introſpicientem videamus. Meſſanæ ad Populum dicens in triviis disertè affirmavit, eſſe ibi ſuos inter auditores, qui annos ſedecim à pænitentiæ foro abſtinuiſſet. Ibidem iterum, qui vigintiquinque: uterque ictus ad Sacerdotis ſeſe pedes abjecit. Panormi cum concionaretur etiam in plateis, dum eques è curru deſiliens, turbæ ſe eum

auditurus, adjungit, bono ſuo, audit, ſe deſignari, dicente ALOYSIO eſſe in concione à pænitentiæ Sacramento per ſexennium abhorrentem. Convenit Domi poſt Concionem ALOYSIUM, facturus periculũ, num deſtinato, an caſu in ipſum incidiſſet ictus; conſulitque, num cenſeret generalem, quẽ meditabatur exhomologeſim, fore ſibi ſalutarem. Cui ille: *Vtique Domine, indiges enim eo lavacro, quo ſex annos caruiſti*. Eſt Oppidum, quod Planam Grecorum indigitant; hic ALOYSIUS conſcenſo cumulo ſic orſus: Siccine miſeri vivitis improvidi futurorum, imminet tam atrox tempeſtas, ut non inventuri ſitis extra Templum effugium; quod tamen cuidam Miſello non proderit, qui fulmine ictus, ibidem mortem nanciſcetur, & tumulum. In Syracuſano portu ad plebejos, nautaſque prò eorum captu dicebat. Melitenſes quidam Equites deriſerunt ſtyli ſimplicita-

tatem, ad quos, ridetis nunc, inquit, hac nocte lugebitis. Quod velut intercalare carmen inter dicendum uſurpavit. Adulta jam nocte Melitenſis claſſis ſolvit è litore, & ingentem inimicum Mioparonem, quem primo curſu obuium habuit, prò more aggreſſa ſtrenuè, non prius cæpit, quàm exploſis tormentis hoſtilibus ingenti equitum clade accepta gemuit cruentam victoriam, trucidatis eadem nocte equitibus, à quibus fuerat deriſus. Apud Leontinos, ubi reſpiravit repetiturus planiùs, quę antè dixerat contra divites, qui obſeratos adhuc publicis tabulis habebant debitores, debitis jam ſolutis, Ità diſertè pronunciavit: Audite Leontini intrà annum, deindè bis ſe corrigens, quaſi re melius cogitata, intra ſex menſes, inquam, & fortaſsè intrà menſem tanti criminis reus luet pænas, adeò terribili lethi genere claudens vitam, ut futurus ſit medicis ipſis horrori ſimul, & ſtupori: nec minori omnium admiratio-

tione, & emolumento rem brevi infeliciſſimus probavit eventus. Panormi, cum P. Thoma Clavello divertebat ad litus, undè conſpicatus triremes ultrà milliare diſtantes: non ne vides Pater Dæmones geminos igneis cornibus Prætoriam ingreſſos? Minimè verò respondit ille, ad quem Aloysius: Circumſtant peſſimæ illæ beſtiæ meretricem, quam mille inter homines Devs mihi dedit diſcernere; appulſaque jam claſſe Regium compellans celeuſtem, cur, inquit, bone, malos genios è triremi faceſſere non juſſiſti; quoniam, lepidè reponit ille, exorciſta non dum ſum. Tunc Aloysius, ſaltem ſis Oſtiarius, dumque ego dicturus in triremi, eam in Templum converto, tu lupas abige. Quod & maximo illius bono factum eſt. Nec pectorum audientium nudus in Aloysio erat intuitus, ſed conſtans erat omnium in Sicilia ſenſus, plurimiorum experientia comprobatus, eum in penitiſſimas me-

dullas,

dullas, minimaſque fibras peruadere; & quod Apoſtolis datum legimus, ut audiret unuſquiſque lingua ſua eos loquentes vocum tenus, ſubjectarumque illis notionum, id dè cordis, animorumque ſermone non raptim, aut per intervalla, ſed conſtanti beneficio, perpetuoque Aloysio fuiſſe conceſſum divinitùs: ſi quis crimine aliquo laboraret, ſe deſcriptum graphicè, ſe deſignatum ſentiebat ad ictum, in ſe unum privato ſermone, non publica concione putabat intentum. Tentavit non nemo mutando in concione locum experiri, num ſe ſua conſciéntia, menſque falleret, in eamque perſuaſionem induceret, in ſe unum invehi Aloysium? mutato loco, ad eundem concionator convertitur, agnoſcitque ſe ille hinc deprehenſum! Illud mirabilius, quòd, quæ ſecum quiſque reputans animo, tacitus loquebatur, illud idem repręſentans Aloysius;

reſpondenſque vulgabat : hinc illi certiſſimum operæ ſuæ pretium, & merces; prædæ ſemper intento; cum enim à reſipiſcendo plerumque absterreat verecundia, metuſque ſeſe prodendi, & ulcera deſerendi; qui vererentur ei ſe aperire, qui ea non vidiſſet modò, ſed mentem jam curationi admoviſſet?

Sed præſtat, habitos Lanuzam inter, nonnulloſque ejus auditores tacitos dialogos, jucundaque diverbia audire. Panormi quidam Artifex reſipuit, ſed non multò poſt reverſus ad vomitum numeros omnes inquitatis abſolvit, fugitans præſertim noſtri Templi, ne ab Aloysio caperetur. Verùm non potuit eundem fugere obvium ſibi in trivio, dicentem ad Populum: cælituſque illuſtratus, cum ſecum ipſe diceret: Quid hoc eſt? Sagæ ne alicujus veneficio in præceps ruo? dum hæc ſibi loqueretur in animo, illud ſibi reponi audit ab Aloysio oculis in ſe defixis: Non una Saga, ſed legio Dæ-

mo-

nionum in lethali noxa fœdatum ingreditur, rerum potitur, ne poſſit miſer emergere. Abſolutaque concione, inter ſexcentos homines manu prehendit: Age inquit, depone noxas meis auribus, auditque attonitum, ſed ſerio, & cum lacrymis confitentem. Vbi ille finem impoſuit: ſunt, excipit ALOYSIUS, multa, quæ memoria exciderunt; & perinde ác legat, aperit, peccatis detectis: verſaque veluti pagina, ad quænam pietatis officia ab incunabulis fuerit propenſus homo ſibi antehac ne de facie quidem notus, aperit, non ſecus ac ſi ejus fuiſſet contubernalis; cui ſodalitio nomen dediſſet; quonam cultu Deiparam coleret, geſtans celebrem illum habitulum è monte Carmelo deductum; cui catenulam agonizantium largitur addendam, ad excitandam cum ſurgeret ſaluberrimam mortis recordationem. Sicque amiciſſimè habitum dimittit tutum futurum, cum diſceſſurus eſſet è vivis, ſi

id faceret ; acerrimè tamen antè commonitum, necui id, vivente ſe, aperiret : ille ſervavit viventi fidem, quam ejus morte ſolutus, & beneficium magnificè deprædicat, & Deiparæ Agonizantium cultu, nullo ſe per annos ſexdecim impedimento fatetur potuiſſe divelli ; gerere etiamnum in oculis reprehendentis Aloysii imaginem, eumque etiam ſibi jam jam in aliquod caſuro crimen ſe ità ſpectandum præbuiſſe, ut poſſet ad vivum effingere.

Par cum altero adoleſcente item Panormi congreſſus ; cui poſt compitalem concionem Aloysii manum exoſculanti, brachio tento : Expectatus, inquit, ades ; ductumque in proximum Templum juſſit poſitis humi genibus peccata fateri : ille perculſus inexpectato jubentis imperio, exequitur juſſa, & ſe pauciſſimis expedit. Tum ille : Tu Saccenſis es ; tres ipſos annos Sacramento abſtines pænitentiæ ; fædiſſimum habuiſti cum

fæ-

fæmina illa commercium; quo tempore execto viperæ capite, cuidam infelici, quem expreſſit, veneficium eo loco abditum concinnaſti? ut oblivio te horum cœperit? ille tunc reſipuit: longo deinde poſt tempore gratiſſimi animi maſcula edidit monumenta, non veritus in Sancti viri honorem tam enormia facinora publicis actis conſignare.

Monialis quædam viviſſimis ſe coloribus expreſſam ſuſpicata, animi ſui noxis ab Aloysio in concione detectis, ea vix abſoluta ad crates illum vocatum convenit, rogatque aperiat, num ſibi ſit uni loquutus, cum ad omnes diceret? annuit ille; & clam acrius reprehenſam etiam num mirantem, cur ſe palam deſcriptam non adhuc talem aliæ ſorores agnoſcerent, ad bonam frugem convertit. Ad eandem alteram monialem alibi traduxit; in quo illud novi, quod pænas illi debitas in ſe ſuſcepit;

Dum-

Dumque pro ea ſolvit, eaque nova debita contrahit, Epiſtola Panormo ad nil tale cogitantem miſſa, jis verbis admonuit: Dum ego decumbo contracto morbo, ex jis ſubeundis pænis, quæ tibi debentur, tu cum ſorore digladiaris ob pugillum farinæ, quam utpotè pacis figuram in ſui corporis Euchariſticum elegit tegumentum DEVS, cum ex jis ſit, quæ ſunt ad unum, ut loquitur Auguſtins. Vulgavit illa rem ſororibus admiratione defixis.

ILLVD amænius, & velut in ſcæna diverbium, loquente intra proſcœnium Sanctimoniali, & palam ALOYSIO reſpondente. Invehebatur is in luem illam monialium, cum viris ad crates confabulationum, atque ſermonum. Quo tacta fulmine monialis ea peſte contacta; flens, dolenſque: pænitet me, inquit, & valdè pænitet: atque hoc non ſatis eſt, excipit ALOYSIUS: emendatio ſe-

qua-

quatur, neceſſe eſt. illa iterum ſecum: non videbo amplius Crates. non videbis, reponit Aloyſius: Hoc opus, hic labor; id niſi fiat, fletus omnis fluit inutilis: hæc in primo illo actu. Rediit bona mulier ad crates, rediit Aloyſius ad concionem: & ſiccine, inquit, ſtatur promiſſis? flente interim recidiva, ſubdidit, ploratur in caſſum, teneo jam priorum fletuum exitum. Obturandæ ſunt Syrenum blandè, & per epiſtolas, munuſculaque, quæ ſanctus amor non habet, canentium, vocibus aures; ſecutaque ſunt promiſſa firmiſſima. Verùm cum iterum recidiſſet fragilis videlicèt ſexus; tunc enim verò ſuſcipiente in ſe cauſam Numine, cujus partes in ſua ſponſa agebantur. Adeſt ad crates paupercula in ſpeciem rogantis ſtipem, vocatæque ad ſe toties correptæ mulieri, ſe adeſſe ab Aloyſio inquit, qui nunquam ſperaſſet fuiſſe, futurum, ut fides ſibi, ne dum

DEO

Deo tam turpiter frangeretur. Quo dicto abiit. Percuſſa his vocibus mulier, Deo uberius illuſtrante, deteſtata crates, in quibus ſemper errabat: gratias inquit Deo meo, quod ubi toties in amaſiis pudoris naufragium feceram, tabulam nacta ibidem; tandem incolumitatem repererim; valete æternum crates, videtis ultimùm maculas, quas toties ex me contraxiſtis, eluentem; ſi ſana ſum, non videbitis iterum. Conſcius divinitùs victoriæ Aloysius redit poſtremò ad concionem, Deumque collaudans dè reportato triumpho, monuit triumphantem, ſolamque ſentientem ad ſe unam eſſe ſermonem jis diſertis verbis: Maria, id erat moniali nomen, à Crucifixi pedibus nunquam abſcedas, alioquin inde te digredientem anguis arripiet; laniabitque. Et commodum ibi erat Mariæ Magdalenæ ad Crucifixi è pariete pendentis pedes, effigies, quam æmulata Sanctimonialis, per annos viginti ab-

omni-

omnium virorum abjuncta conſpectu, Sanctiſſimam vitam traduxit. Longus ſim, ſi in hoc genere percurram ſingula. Verùm unum adhuc, quod claudat agmen addamus.

Hyccaræ, nunc Carini, dum ſancto quodam excurſu Vrbem totam colluſtrat, ad ſacrum gynecæum fama pervenit: ibi rigidioris diſciplinæ monialis, ſtudens removere obices, quos patiebatur in virtutum itinere, Aloysium per epiſtolam enixè rogat, dignetur per quadrantem tantùm aures ſibi dare. Venturum ſe ille reſpondit: inexpectatus ſiſtit ſe ſuggeſtui ad ſorores dicturum: dixerat per dimidiam horam clauſis omninò oculis, qui mos illi perpetuus in gynecæis; tum converſus ad monialem expectantem poſt concionem privatum cum ipſo congreſſum, defixiſque in eam oculis: Qui Deo verè, inquit, inſerviunt, multa offendunt, quibus perturbati quid agere, quid omittere debeant ignorantes, pertur-

bationibus, ſcrupuliſque agitati, atque ſolliciti vitam videntur ſibi miſerrimam omninò traducere: tùm difficultatum ſyllabum contexit uberrimum, enumerataſque diſſoluit, diſſolutis abiit, omnibus inſalutatis; moniali illa, quæ vocaverat, omninò ſerenata: quam poſtridiè conveniens ordinarius, quem dicunt, loci confeſſarius, roganſque quomodo haberet, & quodnam ex congreſſu cum Aloysio ſolatium reportaſſet, optimè ſe quidem habere reſpondit, nuſquã tamen ſe eſſe cum Aloysio collocutam, totumque narravit ex ordine, utroque ſtupente, Deumque mirabilem in ſervo ſuo collaudante. Hæc ex multis dicta ſufficiant, quæ Aloysium innumerabilibus Dei donis ditatum uberrimè ſatis, ſuperque demonſtrant.

CAPVT. VI.

Aloyſii excurſus, & Miſſiones.

HACTENVS Aloysius concionator, Sãctus ille quidem ſemper, & Apoſtolicus, ſed paludatus: neſcio enim quo pacto phaleras quaſdam orationis videtur expoſcere locus ille ſublimior in præclaris Vrbibus, in marmoreis ſuggeſtis, quò manu Populorum vectus eſt, plauſuque evectus ad ſydera; nunc videamus illum peditem, pulvere, lutoque decoro ſordidum excurrentem in pagos, & villas, non dynaſtis, proceribuſque ſequentibus circumvallatum, ſed ſequentem agreſtes homines, prenſantemque bubulcos. Excurſus ſacri Aloysio jam inde à primis annis ſemper non in voto tantum fuerunt, & in amore, ſed ple-

rumque etiam in uſu. Poſt quadrageſimales labores, cum etiam Apoſtoli retia reficiebant in litore, ipſe refectionem ratus mutationem laboris, divertebat in Villas, non aliorum more ibi ruſticantium, ſed ruſticos excolebat; nec cum miſſiones obiret, omittebat roſtra conſcendere. Hoc igitur fuit inter primos, poſtremoſque ejus annos diſcrimen; quod in illis Miſſiones eſſent parerga, in iſtis verò totus inter incredibiles illos excurſionum effuſus labores, quadrageſimales conciones veluti parerga interponebat. Impetratam ſacram expeditionum provinciam ità adminiſtravit, ut earumdem meritò & patronus ſit, & exemplar. Eodem, quo Dei flagrabat amore in conciliandis illi mortalibus ferebatur, æmulatus in inſtaurandis animis, Dei ectypum in effingendis corporibus graphicè à Tertulliano deſcriptum; cernere eum erat intentum operi, oculis, manu, conſilio, ipſa inprimis affectione, quæ lineamenta dictabat. Incredibile

le dictu eſt, quas moleſtias, & incommoda devoraverit in itineribus Inſulæ montuoſæ, totque diſtinctæ fluminibus, ut multa paſſim numerentur naufragia; in cauponiam exercentibus, quà lucri auiditate, quà loci injuria ad emungendos potius viatores aptis, quàm dè via feſſos recreandos; in anguſtis ædibus, ſeu mapalibus; in lectulis adeò ſordidis, ut voluptuoſiſſimus quiſque illis nudam humum cubiturus præoptet; in jis denique omnibus, quæ Apoſtolicæ vitæ anteſignanus Paulus enumerat in jejunio, & ſiti, in frigore, quod ſocii ex decidentibus nivibus, adeò acre, urenſque fuiſſe memorant; ut ſpiritum quandoque penè intercluderet, cum ipſe more ſuo aperto capite totus exciperet. Neceſſariis hiſce incommodis longè plura ſpontè ipſe addebat, deſtitutus jis omnibus adiumentis, quibus honeſti viatores itinerum ærumnis occurrunt, ſine viatoriis penulis; vetans quidquam co-

ctum

ctum ferri à ſociis, ſiccumque tantum permittens ientaculum, ne cuiquam primo ingreſſu eſſent oneri; in decurſu pauperem tantum cibum admittens, & ſi quis in urbe primarius delicata miſiſſet obſonia, accipiebat ille quidem, ne quem offenderet, cujus erat opera tunc neceſſaria, ſed vel in noſocomia, vel in calamitoſos, ægroſque dividebat. Iungebat labori laborem; iter itineri; corporique ambulando, dicendo, aures confitentibus dando, ſupplicationes inſtituendo, jam penè attrito, voluntarias afflictationes, cruciatuſque penè perpetuos. cumque eum ſemper rogarent, ut tandem aliquando quieſceret, interponeretque perpetuo labori quietem, quoad rediret ad illum vegetior; id perbellè uſurpabat: tamdiu ſibi quieſcendum in tumulo, ut tædio futurum eſſet. In quo vivendi genere prodigio ſimile eſt illum viginti integros duraſſe annos, longè ſe valentioribus in-

ter-

terim, & mirantibus, & deficientibus; ut non immeritò ſapientes crederent, illum viribus cælitùs ſuffectis vivere, nec potuiſſe currente naturalium cauſarum ordine tamdiu vitam producere, tanto ante tempore ex ſe defecturam, caſuramque ſub pondere. Magna hæc quidem, ſed fortaſsè cum aliis, ſaltem ex parte communia; communis item ſanctarum excurſionum proventus uberrimus. Neſcio enim quo pacto DEVS, ut quantoperè illæ ſibi placeant oſtendat, fructum miſſionibus centeſimum, centena miſſis brachia dare videatur; cum par hominum interdum ea præſtet, quę niſi uſurparemus oculis, etiam à plurimis minimè confici potuiſſe crederemus.

OMISSIS igitur jis, quæ in aliis quoque miramur, juvat, quæ præter ordinem ſunt, curſumque communem, carptim tamen more noſtro, & curſim attingere. Præter ardorem illum orando conceptum, vivendique modum à

natura, ab arte, ab ingenio attributum, quem ſemper ad dicendum afferebant, conſequebantur ſemper eventus egregii, nonnullis utebatur induſtriis, & ſtratagematis, quæ levia primò aſpectu videntur, intuenti exitum, ſint admirationi neceſſe eſt. Vix locum attigerat, cum ut erat feſſus, & interdum ſudore diffluens, adorato Numine in Templo principe, ejuſque ope implorata, ſalutatiſque jis, qui rebus ſacris præerant, cum bona eorum venia accingebatur ad opus. Puerorum vim cogebat tintinnabulo, quos Chriſtianæ legis rudimentis inſtructos ad alios permovendos erudiebat; docebat illos primùm ſacras cantiunculas; mox quid, interroganti ſibi quædam inter dicendum, turmatim ipſi præter concionis expectationem quanta maxima poſſent voce reſponderent; jis utebatur ad ſupplicationes inſtituendas, ad indicendam miſſionem, ad populum excitandum, & ad

DEVM

DEVM oſtenſa eorum innocentia permovendum, ut aliis parceret. Sed vis major in concione, cum eo loco diſpoſiti, quo poſſent melius exaudiri, dum ALOYSIUS, ubi jam in auditorum animos videbat ſe dicendo latenter ingreſſum, ut pondus dictis adderet, ſe ipſum interrogabat, illi uti convenerant appoſitè contenta voce reſpondebant. Exempli cauſa dicenti ALOYSIO: quò peccator tendit? ſtatim illi: in infernum. Quid autem infernus: Quæ ibi deliciæ? qui comites? cum illi ad ſingula optimè reſponderent, inexpactato dialogo mota concio erumpebat in ſingultus, & lacrymas, & quæ ſcæna cæperat, complorantem deſinebat in chorum, *Et ex ore infantium DEUS, & lactentium perficiebat laudem ſuam, ut deſtrueret inimicum, & ultorem*; Cum ad inveteratiſſima odia diſſolvenda, ſimultateſque tollendas ſatis eſſet aliquis eò collineans dialogus; quem ad permovendos

animos, & quoquo vellet flectendos valere plurimum intelligens, frequentiſſimè proventu maximo uſurpabat.

Hoc ad excitandum; ad firmandum verò quod Deo dante relinquebat, ut ſe abſente, locus ipſe doceret, & diceret, Calvarii utebatur induſtria; erat is in Vrbe Colliculus, ubi celebritate maxima in editiore loco ingens ſanctiſſimæ Crucis figebatur ſimulacrum, ad quod per ſacella, Chriſti cruciatus pictis tabulis exprimentia, veniebatur: Documento relicto, ut eò ſuas ægritudines, afflictioneſque deferrent, reperturi in eo Chriſti Cruciatvum emporio levamentum: in Thermas illas divino ſanguine redundantes, quiſque ſe, pro qualitate morbi immergeret, in primo, in altero ſacello hærens, niſi vis morbi ad apicem uſque proveheret.

Quam grata eſſent Deo tam ad vivum expreſſa ſuorum cruciatvum ſpectacula, non uno oſtendit prodigio; quamvis ego unum, aut alterum tantum ſeligam.

Drumenti ad extruendum Calvarium ſexcentis ex vicinis oppidis, viciſque confluentibus juſſit. Aloysius ad ſedandam excitatam itinere ſitim propinari vinum, dolio unde hauſtum fuerat non modò non imminuto, verùm etiam aucto, Dominico Coſta teſte jurato Prodigii, uti fuerat meri largiùs diſtributi Pincerna. Apud Leontinos verò cùm trabs inſanæ magnitudinis quadraginta palmos alta, quò ab urbe poſſet aſpici erigeretur in deſtinatô Crucem Calvarii, artificis neſcio cujus incuria, dum digreſſa foramine pondere ſuo ruit, nequidquam reliquis connitentibus, in Chriſtophori Marini Presbyteri ſiniſtrum tempus incidens, eum ſemimortuum terræ afflixit, ſanguine undequaque fluentem; ſtatim à medicis conclamatum. Indoluit ingemiſcentibus, ut par erat Aloysius; ſeſeque lethalis vulneris reum ingeminans, fugienſque frequentiam, ſacram ſedem quingentos diſtantem paſſus, capite pal-

lio obvoluto ſubiit, humique ante Eucharistiæ thronum abjectus, diu jacuit ſingultans; & lacrymans. Tum ſpei plenus ad Christum converſus ajebat: Hoc enim vero quod peto omninò erit. Non negabis utique Domine, ita erit, ut peto. Ita, ita; non hæreo. Iteravit per ſemihoram ardentiſſimas preces, plenuſque indubitatæ fiduciæ; tùm aliquantulum tacitus, quaſi verò reſponſum exciperet, reſumpta lætitia ad Cyrillum Spadam non inde procul orantem: Supplex, inquit, libellus ſubſcriptus eſt proſperè; non tamen à precibus deſtitit; quas ad alias binas horas extendit. Die ſequenti inter dicendum abrupto concionis filo: Sacerdos, inquit, noſter convaluit; Crux enim ſanctiſſima vitæ origo, & fons eſt, non mortis occaſio. Ite dicite ægro, nihil omninò timendum. Adnotatumque eſt dum hæc ipſe diceret à medicis nil tale ſcientibus vulnus tunc detegi: æger tunc om-

ninò

ninò convaluit, & poſtridiè diſcedenti Aloysio cum aliis adfuit; octavoque poſt anno perpetua uſus valetudine inquirenti in Aloysii geſta totum juratus aſſeruit: idem aliis primariis viris ibidem teſtantibus. Magnum id quidem, ſed ſingulare, illud ad plurimos pertinet. In Colleſano dum foramen excavaretur Calvarii cruci figendæ, fons ſaluberrimus ſtatim erupit, & advenarum ſiti, & omnium accurrentium morbis depellendis aptiſſimus; quos inter Balthaſſar Adamus media jam corporis ſui parte præmortuus, eò delatus aliorum manibus fonte ablutus, pedum, quem amiſerat, uſū recuperat, pedeſque domum repetit.

CA-

CAPVT VII.

Quem Aloyſius è ſacris excurſionibus fructum perceperit.

INGENS quidem ex Aloysii miſſionibus Meſſis, ut vidimus, non deerant tamen ſpicilegia; in quibus manipuli illi, qui ſolent eſſe legentibus gratiores, quippè qui videntur induſtriæ potius fructus, quàm Campi. Verum hi adeò excrevere, ut neceſſe ſit in ſpicilegio facere ſpicilegium, quæque magis eminent, tantum demetere; centeniſque relictis eorum hiſtoricè loquendo non oratoriè, oppidò pauca attingere. Chorum ducat Leontina fæmina, quæ forma, cultu, licentia, amatorum frequentiſſimo comitatu, lapſuque Magdalenam ſecuta errantem, ſecuta eſt etiam pœnitentem; nam ſeu ſecum reputaret

ubi

ubi morbum peſtilentem, & contraxe-rat, & afflaverat, difficile eſſe ibidem convaleſcere, nec poſſe epidemicam hujuſmodi phtyſim, niſi cæli mutatione ſanari, ſeu rata anguſta nimium, nec ſuorum ſupiriorum, lacrymarumque capacia mænia Civitatis, antrum ſibi delegit; & decet, inquiens, caveã lupam, ibi quos fædè foverat artus, fædè dilanians, & ut antè amatorum, nunc ſui carnificinam exercens, Maſſilienſis Eremicolæ renovavit imaginem. Excepit Meretricis lacrymas Virgo Deipara, cujus imago ibi reperta maximè fuit venerationi Leontinis; cui etiam extruxêre ſacellum cum Epigraphe; Deiparæ omnium gratiarum.

Meretrici Meretricium Capularem Senẽ Nicoſienſem adjungamus. Habebat is domi pellicem, ſuſceptoſque ex ea filios, qui commixti legitimis eos inficiebant: nec ſe domi continebat fœtor, qui univerſam Vrbem pervaſerat ſtomachantem

tam

tam effrenatam , patentemq; ſenis jam letho maturi libidinem : plerique omnes rati tempus putationis cũ miſſione adveniſſe, ſperabant iniquam conſuetudinem diſſolvendam. Sed fefellit eos ſpes ſua, nam quò longiùs abeſſet, nec poſſet à quopiam conveniri ſenex, & allici ad concionatorem exaudiendum, abdidit ſeſe in Divi Dominici: ſus videlicet ex hara ad aram confugerat. Verum longè felicior ALOYSIUS inſequendo, quàm ille fugiendo. Adit Cœnobium LA NVZA, Clavellus Dominicanus ante memoratus ſubeunti fit obviam, cui ALOYSIUS; alium quæro, inquit, non quæro catellum, Domini domum cuſtodientem, ſed deliteſcentem hic lupum; & rectà illo comitante cubiculum petit, quo clauſus impudicus hoſpes ludebat latrunculis, futurus ſanctioris præda latronis, & nil tale cogitantem nunquam antea ſibi viſum, ac notum compellat nomine, hilari quidem, ſed ad majeſtatem facto vul-

tu; habeo, inquit, ad te Dei mandata, quæ perferam; mirantem ducit in ſacrarium, ibique remotis arbitris flectere jubet genua, & aperire peccata, quæ tot annos tacuerat: ille veritus in Aloysio Devm loquentem, narrantemque ſibi cuncta, quæ fecerat, exhomologeſim ad quinque horas extendit; futurus longior, niſi Aloysium alii aliò ſæpius vocatum tandem aliquando à præda ſua abſtraxiſſent. Senex rebus ſuis compoſitis in eremum ſeceſſit ſolus eluens maculas, quas tam malè aſſociatus contraxerat.

Aliam ab hac indagine inſequutus eſt feram, quam leporem ſi timidum ejus ingenium inſpicias, ſi ſordes aſpicias, ſuem dixeris. Sacerdos is erat, qui jam filiam ex muliere ſuſceperat, cui ſobolis, & fædioris amoris duplici alligatus nexu ſolvi difficile poterat. Hic ſæpè vocatus ab Aloysio, ubi domum ejus

attigiſſet, abripi ſe à triplici illo ſuaviſſimæ filiæ, uxoris vetitæ, inſolitæ conſuetudinis dæmone ſentiebat. Vicit tandem perfidum animum Devs, & fruſtrà reluctantem uxorium Sacerdotem ſiſtit Aloysio, à quo exceptus humaniſſimè eum, dè Divinis per ſemihoram loquentem altiſſimè audit non ſine voluptate; expectanſque poſt lumen illud fulmen, libello, in quo erat ſumma precum, quas ſolent Sacerdotes ante Sacrum percurrere, donatus præter opinionem dimittitur ab Aloysio, additis etiam precibus humaniſſimis, ne clauſum habeat, ſed utatur antequam ad aras accedat: Haud ita multo poſt, libello illo, hauſto veluti inde igne ſe ſentit incendi. Fæminam in bonam crucem jubet abire, ſi ſapiat; ſi nolit in malam; accuratiſſimam inſtituit exhomologeſim diſtrictiſſima totius vitę diſcuſſione, quibus abſolutis defectus repentè viribus viſus ſibi vapulaſſe, decumbit. Acerſitos medicos, pulſus fallit,

nihil

nihil eſſe quod terrere poſſit pronunciant; ille tamen addit Sacramento pœnitentiæ Sacramentum Euchariſticum, quo obſignatus ſi non è vivis, è poteſtate tamen mentis diſcedit. Ad ſe rediit poſt aliquot dies, ut domi ſuæ diſponeret, & pauperes inſtituens hæredes ex aſſe, rurſus evanuit è mente primùm, paulo poſt etiam avolavit à corpore. Vrbs tota læta ſucceſſu cuncta referebat in Aloysium, cujus precibus quàm bene vivens reſipuiſſet, tam felicitèr in morte deſiperet. Colluctantes enim cum hoſte teterrimo illo quidem, ſed calldiſſimo, evadimus ejus tentamenta per amentiam, & cælum ipſum ſtultitia petimus.

Impvro Sacerdoti Sacerdotem addamus impuros feliciſſimè inſectantē. Senex honeſto loco natus, vivens inhoneſtiſſimè, auro æquè prædives, ac Sceleribus, tot ſpurcitiis innatabat, ut Atheum meritò crederent, quem adeò proximum tumulo tot tordibus immarceſcentem aſpice-

rent. Pius Sacerdos ſeni denunciat, eum vocari ab Aloysio. Ille furore amens conſcenſa domo, arreptoque gladio prodit in publicum ſpirans minarum, & cædis; eſſe adhuc in effæto corpore vires ad ſe ulciſcendum. Cui pacatè Sacerdos: nil eſſe cur ità incaleſceret, nil opus eſſe minis, multo minus armis, cum nullo eſſe digladiandum. Nuncios jure gentiũ nullis injuriis, nulli damno eſſe obnoxios. Veniſſe ſe ab Aloysio Sancto ſcilicet homine, eſſe ſeni integrum, ire, ſi vellet, ſi non arrideret, ſubſiſtere. Senex ubi detonuit, eamus, inquit, videbo num me apud Sanctum virum adduxeris. Excepit illum humanitèr Aloysius, obſeratoque cubiculo, muta omninò fuit Scęna, nullo alio quam ſonantium verberum audito ſono: nudatos enim ſuos humeros Aloysius adeò inclementèr arrepto diverberavit flagello, ut Senex ſpectaculo attonitus effuſus in lacrymas ſiſtere juſſerit, ſatis eſſe clamitans, jam ſe vi-

ctum

ctum, vitam mutaturum. At non Aloysius; interque verbera aſperiora, illud ſubdidit non ſe deſtiturum, donec pelleret domo pellicem. Totum ille ſpondere, juratus vovere, modò vir Dei laniena ſuæ modū iteratis contentus promiſſis imponat; quamobrē poſito ille flagello, vibicibus; vulneribuſque tectos humeros veſtibus contegit, monitumque ſenem ſeriò promiſſis, ut ſtet, ſponſoris incoſtantiam mente præcipiens, blandè dimittit, promittitque ſe ſi falleretur, ulterius inſtiturum. Inveteratus ille malorum, muliercula in penitioribus ædibus abdita, ne à quopiam viſa, reſcire poſſet Aloysius adhuc domi manere, promiſſi immemor ruebat in pejus; cum vir Dei Divino ſtudio ſuccenſus ſenem domi ſuæ conveniens acerrimè increpat, quod Deo mentitus eſſet in caput ſuum; cui ille falleris Pater: fæminam jam ejeci. Tunc Aloysius mentiris, inquit, domumque circumiens tacto cubiculo: hic deli-

deliteſcit ſubdidit, quam mentiris expulſam; non homini mentitus es, ſed Deo; quo dicto diſceſſit. Ille delusis ſancti viri monitis, verberibus, prodigiis; luit pænas, poſt diutinum carcerem, è ditiſſimo in noſocomio mendicus moriens, pellice tanquam ſaga à ſacris quæſitoribus capta, damnataque ad publicam verberationem infami ſpectaculo.

Non abſimile quid Panormi contigit; ubi primarum partium Patronum monuit, ut obſcænam tabulam ab eo remotam cubili, quò clientes frequentiſſimè conveniebant, vel deleret, vel ureret; facturum ille totum in ſe recepit; ſed poſtea vel mutato conſilio, vel quod fallendi animo promiſſet, ſatis eſſe duxit picturam ſub lectuli tabulas abiicere. Vbi id Aloyſius Deo docente cognovit, Patroni domum repetens, eum fractæ ſponſionis acerbius arguens, cumque ille negaret conceptis

verbis

verbis: qua pollebat auctoritate ad lectum accedens inferioremque cortinam attollens tabulam latitantem mendacii teſtem oſtendit.

ANNO MDCL. ſub Autumnum cum in villas excurreret, ſuas etiam facturus vindemias, appetente jam nocte Parthenicum attigerat, & conſuetis præludiis miſſionem indicebat, cum repentè mittit hominem è concione, qui Petrum quemdam ad ſe duceret mille paſſibus inde diſtantem; renuit ille dilato in ſequentem diem adventu; mittit eumdem, iterum mandans omninò veniat, tanti eſſe rem, ut protelari minimè poſſit. Renuit ſecundò Petrus, & nuncio ſolùm redeunte, ALOYSIUS manibus vultum tegens, enixè DEUM rogat, mittat ad ſe renitentem, quem ipſe vellet incolumem; tum venientem conſpicatus Petrum amplectitur, & ex via fatigatum eduliis recreat. Quibus ille delinitus blanditiis, refecto corpore, ad animum inſtau-

ſtaurandum converſus, clamat velle ſe aperire ſua crimina, quæ ſeptem annos ſilverat, quibus ab Aloysio auditis, ritèque ſolutis clamat ille præ gaudio: jam Cœlum teneo, cui prò lætitia geſtienti, vera refers ſubdit Aloysius, nec ego te fruſtra tanta, importunitate vocavi; videram enim hoc eſſe momentum, unde tua pendebat æternitas, & væ tibi ſi renuiſſes, ut cæperas. Et hæc è plurimis lecta ſufficiant, nam ſexcenta id genus in actis habentur.

CAPVT VIII.

Aloyſius prodigiorum patrator.

HACTENVS ſuis locis, quæ loquens Aloysius prodigia patrarit in animis; nunc quæ corporum ediderit beneficia turmatim, parcè tamen ut antea proferamus. In quo neceſse habeo præfari iterum, quæcumque narrantur, & idoneis munita eſſe teſtibus, & ritè cognita.

Alicatensis fæmina è moleſtiſſimo multorum annorum fracti inguinis morbo, tacto Aloysii è ſuggeſtu deſcendentis pallio repentè convaluit. Catanę eumdem morbum, qui per quadriennium contumax, tot medicis, pharmaciſque reſtiterat, Franciſca Maria Scalia è filio depulit, veſtis ejus fragmento affectę parti alligato.

D. Lavria Famica, & ipſa Alicaten-

ſis, imminente Quadrageſimali jejunio, quò illud poſſet valentior dè more percurrere, febrim, qua vexabatur ſibi optabat auferri. Quod, oſculata pallii fimbrias ſtatim obtinuit.

Iacoba Ponſ-de-leon Melitenſis novennis, ſtrumis omninò perdita, miſſa eſt, quò ſoſpitatem impetraret ad ardentem Divi Antonii Lampadem ab Aloysio, juſſaque eo oleo collum perungere. Ingenioſa ſuo bono puella rata fruſtrà ſe ad abſentem Thaumaturgum mitti, cum haberet præſentem, illum inſequuta, poſteriori ejus pallii partem collo obvoluit; hinc apoſtemata, ſanies, tumor omnis evanuit; quibus fuerat ſex ipſos annos vexata.

Margarita Salerno, quæ tres menſes domi ſe continuerat caſſa lumine, ad celebre jam illius pallium convolat, præſtolataque deſcendentem à pulpito, venit, tetigit, vidit, & læta beneficio extollit in concione miraculum.

D. Iacobus Tauromenienſis dè alumna

ſua

ſua teſtatur, æmulatam illam Mulieris Evangelicæ fidem, dicentis: *Si tetigero tantum fimbriam veſtimenti ejus ſalva ero*, eamdemque conſequutam eſſe ex eodem, quo olim illa morbo laborabat, ſanitatem.

Sed in illo veluti Eliæ pallio celeberrima quina ſimul miracula videamus. Theodoræ Mariæ Merulæ Acenſis filius duos menſes tertiana, longioris morbi appendice, laboraverat, uti etiam cibi faſtidio, & nauſea, ſomnique fuga, & pituita in thoracem ex capite deſcendente. Ad Aloysium tanquam ad medicam officinam, reliquas expertus inutiles, feſtinus accurrit. Et commodum ille tum cæmentariis, fabriſque murariis exæquans iter ad locum, ut diximus Calvariæ, inſtabat operi, depoſito, quò eſſet expeditior, pallio: cum æger redeunte jam febre, Aloysii pallium induit, eoque vix obvoluto, enumerati quatuor morbi protinus avolarunt; quin etiam è membris

ſanitas deſcendit in animum; quem ante propenſum ad vitia, non modò ad virtutes retorſit, ſed etiam ad clauſtra, & ea quidem arctiora ſanctiſſimi illius cætus, quem Capuccinorum appellant.

Quod ſi Pallium, extima, ultimaque veſtis tantam vim ex ejus traxit artubus; vires longè efficaciores ad impertiendam ſanitatem intima involucra, quæque ei magis hærerent, habuiſſe fatendum eſt. Hinc eſt, ut ejus induſium lepram repentè depulerit; Reliquiæ parciſſimæ ejus cænæ in Vincentiæ Trapani ex oppido Petra ubera lac infuderint, quæ tot jam exucta partubus, Antonio novo filio non fluebant.

Et videre erat, ubi ille cibum ſumpſiſſet, raptim analecta referri, vel in amuleta, vel in ſancta lypſana. Quod ſequitur æquè virtutem Aloysii, ægrorumque pietatem commendat.

D. N. Tripodo Hyccarenſis Sacerdos ſputo è ſuggeſtu, ubi concionatus

fuerat

fuerat Aloysius corraſo ſtrumas, oblinens à ſe depulit; eodemque inuncta mulier Alicatenſis, æquantem oſſa, quæ clauduntur in Perſicis, lapidem emiſit; obſtupeſcentibus medicis ſcabroſum exiſſe ſine ſpaſmate.

Qui prodigioſum in Eliæ modum geſtabat pallium Aloysius, Eliſeum etiam prodigioſum in aquis eſt æmulatus; & hic quidem pleno uſus eſt Iordane, ut unam lepram ſeptenis lotionibus depelleret, ipſe unica etiam gutta neſciens omne morborum genus abigebat; & quoniam ægrè impetraſſent; aquas, quibus ſacrificaturus manus abluebat, exceptas pelui ſervabant, & largiebantur avarè. Sebaſtianus Noreggia Alicatenſis vix paucas hujuſmodi aquæ guttas hauſerat, cum repentè à quartana convaluit, qua nonum jam menſem laborabat.

Dè alterius vita jam conclamatum erat angina ſtrangulante, cum paucę ex eadem aqua guttæ, vitæ ægrum, incolumitatique reddiderunt. Io-

Ioseph Noſcia lumine jam captus dextero, aquæ illius aſperſione ad geminum rediit oculorum lumen.

Calatagironi D. Iacobus Palmerius pupulus adeò fœdo affectus ulcere, ut benè valentem virum confeciſſet, ea tinctus levitèr aqua, redditus eſt ſanitati.

Antonivs Sylveſter, Andreas Ferri, Andriana Noreggia, Petrus Bontade in actis teſtentur febres, calculos, cęcitatem, alioſque hujuſcemodi morbos hac aqua demerſos. Hìc verò ne longa ſit Epitome indicatos tantummodò ſe patiantur.

Cvpiebat Populus, ut quæ per aquam prodebantur miracula, in aqua etiam patrarentur; ęquè nimirum divinitùs aucta, ut omnes jam ferè occurrentes poſſent accipere: ſed fecit copiam pia Sanctimonialium ſemper ingenioſarum induſtria. Hæ in ſuo D. Bernardi Templo faciente Aloysio, Ædituos erudiere, ut dum ille dè more manus ſacrifi-

caturus elueret, quod idem in ipſo Sacro, eoque abſoluto faceret, aquas largiſſimè infunderent, exciperent avariſſimè; ſibique deinde traditas ſervabant tamquam ſacra lipſana vaſculis, guttatim in loco, & tempore effundendas; caverent verò ne id perſentiſceret Aloysius, ne vena exareſceret. Quod tunc etiam cautum eſt, cum cæco ea aqua illuminato, & jam jam clamitanti, qui aderant impoſuere ſilentium; ut unus ignoraret prodigium, qui unus ediderat, ne uno cognito, cætera in poſterum ſuppri meret, homo ſcilicèt ad omnem humilitatem factus, & in ſui contemptum ſemper intentus. Quod in memorato oppido Græcorum contigit; cum enim ibi ſchedulas cum Agni cerei fragmento largiretur pueris, ad fovendam ætatis illius pietatem, conciliandamque frequentiam miſſionibus non inutilem; eæque morbos omnes depellerent, præſertim verò, quæ ibi graſſabantur, quar-

quartanas; puer accurrit ab eo petens, quam acceperant alii Schedulam ad abigendam febrim ex frigore; increpuit puerum Aloysius, ſociiſque edixit, ne in poſterum haſce chartulas largirentur. Verùm quis egentis compeſcat induſtriam? ſemel evadentem fallebant millies, piiſque dolis ſanitatem impetrabant. Corollas, & ſerta, quæ dicunt Roſaria ad perſolvendum Deiparæ cultum petebant; quæ, ubi ejus manus attigerant, tantam induebant efficaciam, ut ſinguli globi in centenos diffuſi eadem virtute pollerent. Quod Catharinæ Bellæ Maſcarenſis corollæ contigit, poſtquam à viſcerum dolore, quo ſæpè redigebatur ad incitas, poſtremaque Sacramenta, omninò convaluit.

Nec ejus largitatis beſtiæ prorſus immunes; Maſcari Tauromenium profecturo Aloysio equus quærebatur: rogatur Laurentius Luganà, ut ſuum comodet,

det, utinam, inquit, ille valeret, ſed fœdiſſimo apoſtemate, vermibuſque ſcatente laborat: utitur tamen illo Aloysius, & ſanum paulò poſt, valentemque remittit; quod & Alphonſo Capiblanco contigit, eo tantum diſcrimine, quod equæ ejus ulcus, & ſi inſanabile, domitum tamen eſt *Sacræ ſarcinæ vectatione*, ut in laudem Sancti Laurentii ſcribit Auguſtinus. In quo genere tot eſſent dicenda, ut meritò illud uſurpare poſſes: *Virtus dè illo exibat, & ſanabat omnes*.

Sed jam non morbos tantùm infimi genus ſervitii Aloysii nutibus obſequentes, ſed elementa ipſa videamus. Incipiamus ab aere. Eques, parco nomini, & patriæ, abſtractam ſibi ab Aloysio pellicem, abditamque in hujuſmodi reſipiſcentium clauſtrum ferens ægerrimè, fractis loci foribus rapuit, & poſt tam egregium facinus auſus eſt etiam intereſſe concioni; ſtomachante Vrbe tam effrenatam

N libi-

plantas, cum abſoluta doctrina redeundum fuit in ædes. Simile quid in Drepanenſis Collegii prædio contigit, cui nomen Charta falſa. Hìc dum ſub Auroram facientibus ſociis, ipſe ruſticos in atrium collectos breviter expolit, ſoluto jam in imbres Cælo, à cæptis ipſe non deſtitit. Federicus Buſcemi loci cuſtos ſuperveniens, dolet quod tam largum imbrem exciperent; cui ille; atqui hìc minimè pluit, & ità eſſe ut ille aſſeverabat expertus, teſtis fuit locupletiſſimus. Ab aquis gradum brevi itinere faciamus ad merum totiès ab illo mirum in modum auctum, ut non ſæpius id à Sanctis viris factitatum legamus. Semel in Terranova, Nari iterum, iterumque Alicatæ, rurſus ad Ætnam non uno aucti vini miraculo, ſed etiam cum ea appendice, quod illius vini reliquiæ, vaſculumque morbos deinde pellebant.

C A P V T. IX.

Aloyſius uti cœlo propitio, ſic Tartaro uſus adverſo.

EXVLTANTE in præclariſſimis Sancti Viri geſtis Cælo, Orcum fremere neceſsè fuit; qui ſuam non uno modo teſtatus eſt rabiem; irrito tamen ſemper conatu, protegente res ſuas, quarum præcipuus adminiſter erat Aloysius, Deo.

In Caſtrobono notæ virtutis fæmina uni ex Aloysii ſociis, quid illis itinere accidiſſet, quàm fœda fuiſſent tempeſtate jactati tam diſertè, graphiceque aperuit, ac ſi comes fuiſſet viarum, ſubdiditque fuiſſe eam auctore dæmone excitatam; ne tum quidem quieſcente, ſed lapidem omnem movente, extremamque manum admovente Miſſioni diſiiciendæ;

et væ

delitеſcit ſubdidit, quam mentiris expulſam; non homini mentitus es, ſed Deo; quo dicto diſceſſit. Ille deluſis ſancti viri monitis, verberibus, prodigiis; luit pænas, poſt diutinum carcerem, è ditiſſimo in noſocomio mendicus moriens, pellice tanquam ſaga à ſacris quæſitoribus capta, damnataque ad publicam verberationem infami ſpectaculo.

Non abſimile quid Panormi contigit; ubi primarum partium Patronum monuit, ùt obſcænam tabulam ab eo remotam cubili, quò clientes frequentiſſimè conveniebant, vel deleret, vel ureret; facturum ille totum in ſe recepit; ſed poſtea vel mutato conſilio, vel quod fallendi animo promiſſet, ſatis eſſe duxit picturam ſub lectuli tabulas abiicere. Vbi id Aloyſius Deo docente cognovit, Patroni domum repetens, eum fractæ ſponſionis acerbius arguens, cumque ille negaret conceptis

verbis

verbis: qua pollebat auctoritate ad lectum accedens inferioremque cortinam attollens tabulam latitantem mendacii teſtem oſtendit.

Anno MDCL. ſub Autumnum cum in villas excurreret, ſuas etiam facturus vindemias, appetente jam nocte Parthenicum attigerat, & conſuetis præludiis miſſionem indicebat, cum repentè mittit hominem è concione, qui Petrum quemdam ad ſe duceret mille paſſibus inde diſtantem; renuit ille dilato in ſequentem diem adventu; mittit eumdem, iterum mandans omninò veniat, tanti eſſe rem, ut protelari minimè poſſit. Renuit ſecundò Petrus, & nuncio ſolùm redeunte, Aloysius manibus vultum tegens, enixè Devm rogat, mittat ad ſe renitentem, quem ipſe vellet incolumem; tum venientem conſpicatus Petrum amplectitur, & ex via fatigatum eduliis recreat. Quibus ille delinitus blanditiis, refecto corpore, ad animum inſtau-

ſtaurandum converſus, clamat velle ſe aperire ſua crimina, quæ ſeptem annos ſilverat, quibus ab Aloysio auditis, ritèque ſolutis clamat ille præ gaudio: jam Cœlum teneo, cui prò lætitia geſtienti, vera refers ſubdit Aloysius, nec ego te fruſtra tanta importunitate vocavi; videram enim hoc eſſe momentum, unde tua pendebat æternitas, & væ tibi ſi renuiſſes, ut cæperas. Et hæc è plurimis lecta ſufficiant, nam ſexcenta id genus in actis habentur.

CA-

CAPVT VIII.

Aloyſius prodigiorum patrator.

HACTENVS ſuis locis, quæ loquens Aloysius prodigia patrarit in animis; nunc quæ corporum ediderit beneficia turmatim, parcè tamen ut antea proferamus. In quo neceſſe habeo præfari iterum, quæcumque narrantur, & idoneis munita eſſe teſtibus, & ritè cognita.

Alicatensis fæmina è moleſtiſſimo multorum annorum fracti inguinis morbo, tacto Aloysii è ſuggeſtu deſcendentis pallio repentè convaluit. Catanę eumdem morbum, qui per quadriennium contumax, tot medicis, pharmaciſque reſtiterat, Franciſca Maria Scalia è filio depulit, veſtis ejus fragmento affectę parti alligato.

D. Lavria Famica, & ipſa Alicaten-

ſis, imminente Quadrageſimali jejunio, quò illud poſſet valentior dè more percurrere, febrim, qua vexabatur ſibi optabat auferri. Quod, oſculata pallii fimbrias ſtatim obtinuit.

Iacoba Ponſ-de-leon Melitenſis novennis, ſtrumis omninò perdita, miſſa eſt, quò ſoſpitatem impetraret ad ardentem Divi Antonii Lampadem ab Aloysio, juſſaque eo oleo collum perungere. Ingenioſa ſuo bono puella rata fruſtrà ſe ad abſentem Thaumaturgum mitti, cum haberet præſentem, illum inſequuta, poſteriori ejus pallii partem collo obvoluit; hinc apoſtemata, ſanies, tumor omnis evanuit; quibus fuerat ſex ipſos annos vexata.

Margarita Salerno; quæ tres menſes domi ſe continuerat caſſa lumine, ad celebre jam illius pallium convolat, præſtolataque deſcendentem à pulpito, venit, tetigit, vidit, & læta beneficio extollit in concione miraculum.

D. Iacobus Tauromenienſis dè alumna

ſua

ſua teſtatur, æmulatam illam Mulieris Evangelicæ fidem, dicentis: *Si tetigero tantum fimbriam veſtimenti ejus ſalva ero*, eamdemque conſequutam eſſe ex eodem, quo olim illa morbo laborabat, ſanitatem.

Sed in illo veluti Eliæ pallio celeberrima quina ſimul miracula videamus. Theodoræ Mariæ Merulæ Acenſis filius duos menſes tertiana, longioris morbi appendice, laboraverat, uti etiam cibi faſtidio, & nauſea, ſomnique fuga, & pituita in thoracem ex capite deſcendente. Ad Aloysium tanquam ad medicam officinam, reliquas expertus inutiles, feſtinus accurrit. Et commodum ille tum cæmentariis, fabriſque murariis exæquans iter ad locum, ut diximus Calvariæ, inſtabat operi, depoſito, quò eſſet expeditior, pallio: cum æger redeunte jam febre, Aloysii pallium induit, eoque vix obvoluto, enumerati quatuor morbi protinus avolarunt; quin etiam è membris

ſanitas deſcendit in animum; quem ante propenſum ad vitia, non modò ad virtutes retorſit, ſed etiam ad clauſtra, & ea quidem arctiora ſanctiſſimi illius cœtus, quem Capuccinorum appellant.

Quod ſi Pallium, extima, ultimaque veſtis tantam vim ex ejus traxit artubus; vires longè efficaciores ad impertiendam ſanitatem intima involucra, quæque ei magis hærerent, habuiſſe fatendum eſt. Hinc eſt, ut ejus induſium lepram repentè depulerit; Reliquiæ parciſſimæ ejus cænæ in Vincentiæ Trapani ex oppido Petra ubera lac infuderint, quæ tot jam exucta partubus, Antonio novo filio non fluebant.

Et videre erat, ubi ille cibum ſumpſiſſet, raptim analecta referri, vel in amuleta, vel in ſancta lypſana. Quod ſequitur æquè virtutem Aloysii, ægrorumque pietatem commendat.

D. N. Tripodo Hyccarenſis Sacerdos ſputo è ſuggeſtu, ubi concionatus

fuerat

fuerat Aloysius corraſo ſtrumas, oblinens à ſe depulit; eodemque inuncta mulier Alicatenſis, æquantem oſſa, quæ clauduntur in Perſicis, lapidem emiſit; obſtupeſcentibus medicis ſcabroſum exiſſe ſine ſpaſmate.

Qui prodigioſum in Eliæ modum geſtabat pallium Aloysius, Eliſeum etiam prodigioſum in aquis eſt æmulatus; & hic quidem pleno uſus eſt Iordane, ut unam lepram ſeptenis lotionibus depelleret, ipſe unica etiam gutta neſciens omne morborum genus abigebat; & quoniam ægrè impetraſſent; aquas, quibus ſacrificaturus manus abluebat, exceptas pelui ſervabant, & largiebantur avarè. Sebaſtianus Noreggia Alicatenſis vix paucas hujuſmodi aquæ guttas hauſerat, cum repentè à quartana convaluit, qua nonum jam menſem laborabat.

Dè alterius vita jam conclamatum erat angina ſtrangulante, cum paucę ex eadem aqua guttæ, vitæ ægrum, incolumitatique reddiderunt. Io-

Ioseph Noſcia lumine jam captus dextero, aquæ illius aſperſione ad geminum rediit oculorum lumen.

Calatagironi D. Iacobus Palmerius pupulus adeò fædo affectus ulcere, ut benè valentem virum confeciſſet, ea tinctus levitèr aqua, redditus eſt ſanitati.

Antonius Sylveſter, Andreas Ferri; Andriana Noreggia, Petrus Bontade in actis teſtentur febres, calculos, cęcitatem, alioſque hujuſcemodi morbos hac aqua demerſos. Hìc verò ne longa ſit Epitome indicatos tantummodo ſe patiantur.

Cupiebat Populus, ut quæ per aquam prodebantur miracula, in aqua etiam patrarentur; ęquè nimirum divinitùs aucta, ut omnes jam ferè occurrentes poſſent accipere: ſed fecit copiam pia Sanctimonialium ſemper ingenioſarum induſtria. Hæ in ſuo D. Bernardi Templo faciente Aloysio, Ædituos erudiere, ut dum ille dè more manus ſacrifi-

caturus elueret, quod idem in ipſo Sacro, eoque abſoluto faceret, aquas largiſſimè infunderent, exciperent avariſſimè; ſibique deinde traditas ſervabant tamquam ſacra lipſana vaſculis, guttatim in loco, & tempore effundendas; caverent verò ne id perſentiſceret Aloysius, ne vena exareſceret. Quod tunc etiam cautum eſt, cum cæco ea aqua illuminato, & jam jam clamitanti, qui aderant impoſuere ſilentium; ut unus ignoraret prodigium, qui unus ediderat, ne uno cognito, cætera in poſterum ſuppri meret, homo ſcilicèt ad omnem humilitatem factus, & in ſui contemptum ſemper intentus. Quod in memorato oppido Græcorum contigit; cum enim ibi ſchedulas cum Agni cerei fragmento largiretur pueris, ad fovendam ætatis illius pietatem, conciliandamque frequentiam miſſionibus non inutilem; eæque morbos omnes depellerent, præſertim verò, quæ ibi graſſabantur,

quar-

quartanas ; puer accurrit ab eo petens , quam acceperant alii Schedulam ad abigendam febrim ex frigore ; increpuit puerum Aloysius , ſociiſque edixit , ne in poſterum haſce chartulas largirentur . Verùm quis egentis compeſcat induſtriam ? ſemel evadentem fallebant millies , piiſque dolis ſanitatem impetrabant . Corollas , & ſerta , quæ dicunt Roſaria ad perſolvendum Deiparæ cultum petebant ; quæ , ubi ejus manus attigerant , tantam induebant efficaciam , ut ſinguli globi in centenos diffuſi eadem virtute pollerent . Quod Catharinæ Bellæ Maſcarenſis corollæ contigit , poſtquam à viſcerum dolore , quo ſæpè redigebatur ad incitas , poſtremaque Sacramenta , omninò convaluit .

Nec ejus largitatis beſtiæ prorſus immunes ; Maſcari Tauromenium profecturo Aloysio equus quærebatur : rogatur Laurentius Luganà , ut ſuum comodet ,

det, utinam, inquit, ille valeret, ſed fœdiſſimo apoſtemate, vermibuſque ſcatente laborat: utitur tamen illo Aloysius, & ſanum paulò poſt, valentemque remittit; quod & Alphonſo Capiblanco contigit, eo tantum diſcrimine, quod equæ ejus ulcus, & ſi inſanabile, domitum tamen eſt *Sacræ ſarcinæ vectatione*, ut in laudem Sancti Laurentii ſcribit Auguſtinus. In quo genere tot eſſent dicenda, ut meritò illud uſurpare poſſes: *Virtus dè illo exibat, & ſanabat omnes*.

Sed jam non morbos tantùm infimi genus ſervitii Aloysii nutibus obſequentes, ſed elementa ipſa videamus. Incipiamus ab aere. Eques, parco nomini, & patriç, abſtractam ſibi ab Aloysio pellicem, abditamque in hujuſmodi reſipiſcentium clauſtrum ferens ægerrimè, fractis loci foribus rapuit, & poſt tam egregium facinus auſus eſt etiam intereſſe concioni; ſtomachante Vrbe tam effrenatam

libidinem, effrontemque licentiam: Zelus Dei rapit extra ſe ALOYSIUM, & tam acritèr in petulantem equitem eſt invectus, ut inſontes ipſi toto corpore contremiſcerent. Infracto ad hæc ambuſto illo torre libidinis, magis, magiſque incenſus ALOYSIUS, nec amplius tantum DEI ferens contemptum: quoniam, inquit, non profectura torqueo verba, horrificum fulmen Olympus intorqueat, quò territus reſipiſcat reus: vix verba protulerat, cum ſereno cælo tanto fragore, tanto impetu excuſſum eſt fulmen, ut omnes omninò exhorreſcerent, uno tantum ſceleſto illo impavido. Quo deſperato, Concionis conſulens pavori, ſatis eſt, inquit manum Cælo intentans, depulſaque repentè coorta tempeſtate, ſua iterum redit cælo ſerenitas, oſtendente magis Numine quantum ſibi complaceret in ALOYSIO, quàm quantum ſibi diſpliceret in ſonte, cujus cor induraverat,

rat, maximo omnium, quibus uti ſoleat Devs, ſupplicio.

Qvi ſereno Cælo ciebat tonitrua, turbato longè facilius pluvias concioni ſuæ imminentes, ne eam interturbarent, diſſiciebat. Illud in eo genere admirandum, quod largius effracto Cælo fluentibus, qui eum ſub dio audiebant, omninò ſecuri eas evaderent. Quod pluries contigit; ſed quod bis in eo genere tantum contigit commemorare, ſit ſatis. Anno MDCXLIV. in eo propè Meſſanam tractu, qui Grumentum, nunc Saponaram, inter, & oppidum S. Petrum interiacet, pueros Chriſtianę Sapientiæ rudimenta docebat, cum à Socio Ioſepho Bellomo teſte prodigii, monetur, ut canat receptui ob pluviam: cui ille nihil eſſe quod timeat, binaſque alias horas proſequutus eſt docendo ſiccam omninò concionem, diſcurrentibus interea ſagittis, fulgetris terrentibus, imbre verò cingente cætum non madefaciente, niſi

N 2 plan-

plantas, cum abſoluta doctrina redeundum fuit in ædes. Simile quid in Drepanenſis Collegii prædio contigit, cui nomen Charta falſa. Hìc dum ſub Auroram facientibus ſociis, ipſe ruſticos in atrium collectos breviter expolit, ſoluto jam in imbres Cælo, à cæptis ipſe non deſtitit. Federicus Buſcemi loci cuſtos ſuperveniens, dolet quod tam largum imbrem exciperent; cui ille; atqui hìc minimè pluit, & ità eſſe ut ille aſſeverabat expertus, teſtis fuit locupletiſſimus. Ab aquis gradum brevi itinere faciamus ad merum totiès ab illo mirum in modum auctum, ut non ſæpius id à Sanctis viris factitatum legamus. Semel in Terranova, Nari iterum, iterumque Alicatæ, rurſus ad Ætnam non uno aucti vini miraculo, ſed etiam cum ea appendice, quod illius vini reliquiæ, vaſculumque morbos deinde pellebant.

CA-

CAPVT. IX.

Aloyſius uti cœlo propitio, ſic Tartaro uſus adverſo.

EXVLTANTE in præclariſſimis Sancti Viri geſtis Cælo, Orcum fremere neceſsè fuit; qui ſuam non uno modo teſtatus eſt rabiem, irrito tamen ſemper conatu, protegente res ſuas, quarum præcipuus adminiſter erat Aloysius, Deo.

In Caſtrobono notæ virtutis fæmina uni ex Aloysii ſociis, quid illis itinere accidiſſet, quàm fæda fuiſſent tempeſtate jactati tam diſertè, graphiceque aperuit; ac ſi comes fuiſſet viarum, ſubdiditque fuiſſe eam auctore dæmone excitatam; ne tum quidem quieſcente, ſed lapidem omnem movente, extremamque manum admovente Miſſioni diſiiciendæ;

et væ

etvæ oppido iſti, inquit, niſi tartareus hoſtis, qui ſuſque deque miſcens omnia molitur funditus illud excindere, adverſantem ſibi habeat Aloysium, nefarios conatus adeo ſtrenuè infringentem, ut etiam dum aliis ſomnum videtur capere, cum teterrimo hoſte confligat. Vidiſſe ſe radium lucidiſſimum ex ejus ore digreſſum ad altiſſimum Dei Thronum pertingentem, & quidquid vellet impetrantem. Eadem aliàs viderat Concionanti Aloysio ingentis ſpeciei Angelum adſtantem, opemque ferentem. Hæc illa clam dè Satanæ cuniculis. Ipſe verò palam Meſſanæ Canis rictu inſanis latratibus dicentem Aloysium turbare conatus, illud obtinuit, ut ſubſiſteret: verùm cum rediret ipſe ad dicendum, ille ad fædos latratus, juſſus eſt ab Aloysio ſilere, cui ſtatim paruit. Locupletiores verò teſtes furentium, ſævientiumque in Aloysium Dæmonum fuere ſocii, qui excitatas repentè tempeſtates, ſereno cælo typhones,

nes,

nes, debacchantes præter morem ventos, equos territos, referentes pedem, præcipites, dejecti equis, ephippiiſque in malos genios referebant, & Aloysio addenti territis animos præſentem debere ſe fatebantur opem, nequidquam Dæmone perſequente; cujus majores in Aloysium machinæ, quem & è ſuggeſtu præcipitem, & ex equo mox egit in flumen, mox eumdẽ erectum, poſtremiſque pedibus inſiſtentem proſtravit humi, & inter ipſos Miſſionis labores, & evangelica ſata inimicus homo ſuperſeminabat Zizania, irritatis inter ſe partiariis præſertim ſacrorum Templorum, & ſi quid infauſti, ſi quid calamitoſi tunc accidiſſet odium in Aloysium, ejuſque ſocios referebat; Sempèr verò Aloysii conſtantia, hoſtis teterrimi vel verſutias eludente, vel impetus comprimente, eumque terra, marique vincente.

Dum Meſſanam peteret, celocem; qua

qua vehebatur adeò inexpectata ; fædaque concuſſit tempeſtas , ut complorantes vectores , nautæque perterriti ab uno Aloysio incolumitatem , & expectarent , & peterent . Ipſe flexis in puppi genibus detecto capite ventos , imbres , tempeſtatemque toto corpore accipiens , oculis cælo defixis ſe prò communi ſoſpitate devovit; tres integras conflixit horas , ab eoque ſtetit victoria , & domiti in Pelago Dæmonis triumphum egit in littore ; quod ut tenuit , dum alii ignem , tectum , cibos , quærunt , ipſe ut erat madidus , totuſque perpluens genibus in arena poſitis totam oravit noctem incænatus , impranſus . Sub auroram ubi à nautis cognovit tumido etiam num mari , & reflante vento iter non eſſe tentandum ad proximum cum ſociis divertens oppidum , cui nomen Alæſæ in apice montis extructum ad fugiendos piratarum incurſus , arduum iter tanta celeritate ſuperavit , ut Carolus inter Nau-

tas expeditiſſimus adoleſcens jure jurando affirmaverit ſe ſe valentem, & cibo, ſomnoque benè curatum ejus inſiſtere veſtigiis minimè potuiſſe. Ibi tumultuario excurſu reddidit oppidum felix concionibus, & ſequutis inde exhomologeſibus, morumque commutationibus; ut pœnituerit Satanam tempeſtatis immiſſæ; quam Aloysius in oppidi incolumitatem convertit. Et hæc quidem magna ex hoſte reportata victoria, ſed quam poſſet callidus diſſimulare, & mendaciſſimus inficiari. Illa vocalior, quam Sicli in Vrbe nobili coactus eſt miſer palam proprio ore fateri. Eiulanti per fœminam, quam inſederat, dæmoni dum ipſe diceret, concionemque turbanti Aloysius indixit ſilentium; parvit tunc ille, ſed abſoluta concione veluti ſolutus imperio, ad ejulatus, inconditoſque clamores rediit. Ducta eſt mulier ad aram Deiparæ, juſſuſque Dæmon ſacris carminibus ad id factis miſellam deſerere,

O re-

reſpondit ſe minimè diſceſſurum, niſi ab Aloysio juſſum. Quæritur ille undique, inventuſque orans in eodem, in quo concionatus erat ſuggeſtu; rogatur, & tantùm non rapitur manibus, ut opem ferat afflictæ. Negat ipſe tanti eſſe apud ſe Dæmonem, ut eum præſens expellat, ſatis eſſe ad eum deturbandum laneum cingulum, quo veſtem cohibebat, quo præcincta mulier ſoluta eſt maleficio. Fuit hæc incruenta victoria, quippè qua corpus tantum fæminæ ex ejus rictu abſtraxit; illa ſanguinolenta, qua eum ex Presbyteri lumbis, quos fædus inſederat, extraxit. Et erat dignum cælo ſpectaculum. Vri ſe miſer ille ſentiebat, ſed tacitus, luens pænas habiti minus humaniter Aloysii; Is, qui eorum commodis à quibus læſus eſset, ſerviebat impenſiùs, ubi ſenſit inurbani fratris periculum, oculis, nutu, imperio, & totius veluti niſu corporis in ejus renes intentus tamdiu inſtitit, donec

nec ſulphuream è lumbis ſuis flammam faceſſere victor tandem vidit, qui tam fœdè conflictabatur; Duplici beneficio, & debellatæ Veneris, & compendio verecundiæ; cum nec ipſe Aloysio vulnus aperuiſſet, nec ab eo ſuper hoc verbum accepiſſet. Tot tantiſque victoriis malus dæmon debilitatus plurima ei deferebat obſequia, ſed Aloysius, ut eum bellatorem fregit, ſic contempſit adulantem.

CAPVT X.

Poſtremus Aloyſii morbus, & Sanctiſſimus obitus.

TENTATVS ſæpè Aloysius eſt commotiunculis, & morbis ex injuriis, quas Deò à mortalibus, irrogari ferebat ægerrimè. Creſcentibus verò æquè peccatis, & morbis proinde ingraveſcentibus, victus tandem dedit manus, & uno eodemque itinere è tot noxarum, ſcelerumque cæno, & vitæ miſeriis ad optatiſſimos Sponſi ſui evolavit amplexus; & euenit mors non ſolum fatigata votis, ſed qualem ſemper optaverat labores inter immodicos, & ſacros excurſus. Recens è morbo, nec dum bene valens Carinenſem expeditionem extorſit: quamvis enim ejus antiſtites obfirmaſſent animum in reducendis habenis, ut quàm divtiſſimè

ſervarent incolumem: neſcio tamen quo dolo quà rogando, quà ſuadendo eorum fallebat ſolertiam, & quidquid laborum, quidquid afflictationum, & cruciatuum ſibi interdictorum voluiſſet, ab invitis, & negantibus impetrabat. Igitur Panormo Hyccaram, vulgò Carinũ, quindecim tantum milliaria inde diſtantẽ profectus; vix ex equo deſiliit, cum totum luſtrans oppidum, more ſuo tintinnabulo cives monens, & ſonum verbis ſubinde diſtinguens, miſſionem indicit, fructu animorum maximo, quippè poſtremo. Nec inter tot animorum lucra ſuam ſanitatem deſideravere corpora. Agatha Gritti D. Andreę Vecchii, qui eum exceperat hoſpitio, famula, acerbiſſimis viſcerum conflictata doloribus accurrit ad Aloysium; & niſi opem feras, inquit, ipſe prior lues pœnas, languente, quæ cibos paret, domumque procuret. Subridens Aloysius, in eamque extendens dexteram in crucis ſignum conformatam ab inveterato morbo

num-

numquam amplius vexandam dimiſit incolumem. Tonſor, qui ei in munere ſuo erat ab obſequio enarrans Ioannæ filię recens natæ pene oculorum orbitatem, tot doloribus comitatam, ut ſibi, totique familiæ maximæ eſſet moleſtiæ, illud ſubdidit tentans eum: utinam Sancti alicujus analectum ſalubre invenirem, quo morbum medicorum pharmacis contumacem depellerem: bono, inquit Aloysius, eſto animo, & chartulam, qua fragmen agni cerei claudebatur extrahens; En tibi amuletum prò pupula, applica oculis, ità tamen, ut antea tu, uxorque tua orationem Dominicam cum Salutatione Angelica pronunciaveritis: Rediit poſtero Die laudans Deum, & viro Dei gratias agens.

Cum comitantibus pueris Vrbem luſtraret populum ciens ad Templum, fortè fortuna equus irruens in puerum, poſteriores calces tam valenter eliſit, ut ab omnibus haberetur prò mortuo; accurrit

rit ad commiſerantium voces Aloysius, eumque apprehenſum, ſuſque deque manibus vertit, tum humi rectum poſuit, juſſitque ſequi præeuntes. Cætera in hoc genere non perſequor, fuſiùs alibi proſequuturus.

Et jam quartus erat ab incepta miſſione dies, cui Dominicus imminebat Sacræ Synaxi deputatus: cum Aloysius, ut agricolas ſerò è campo redeuntes ad eam excoleret magno ardore animi, & corporis contentione diu allocutus, cum iiſque ſe crudeliter diverberans, ut erat ſudore, madidus, eorumdem confeſſiones ſub dio, quò mane eſſent expeditiores, excepit ad quartam noctis horam, brevem antiquis ejus laboribus metam, nunc verò afflicto, & perdito penè corpuſculo tam intolerandam, ut manus dederit, ictum ſe in pectore ſentiens, conſequente mox ardore, tum tanto frigore, ut totis artubus contremiſceret. Nec tamē tot laboribus, morbiſque victus ceſſit;

ſed

ſed poſtridiè conſcenſo ſuggeſtu ad prima verba omninò defecit: quis tum populi ſenſus fuerit, quis ſociorum, facile eſt coniicere. Iuſſus eſt decumbere, extorſit tamen ſolita illa ſua ſuada, & vi flexamina, ut liceret ſibi à prandio ſupplicationem è ſuggeſtu aſpicere, & tacitũ, oculis, vultuque tantum excitare; & ſanè viſus tãtùm lacrymas excitavit uberrimas: ſocios verò, medicoſque citò pænituit facilitatis ſuæ; nam ſeu modica illa progreſſione, ſeu aſpectu ſignorum, quę circumferebantur, Chriſti cruciatus exprimentium, ità efferatus eſt morbus; ut non ſineret eum ultrà ſubſiſtere. Decumbentem qua frequentia, quo gemitu convenirent, etiam princeps Oppidi, ejuſque natu major, Dux Villæ Regalis, cogitatur melius, quàm enarratur.

Secvit jacentis venam Honufrius tonſor ille, quem ſupra memoravimus, qui licèt operæ ſuæ pretium jam cæpiſſet reddita cæcæ filiæ ſanitate, adhuc aliam ſectio-

ſectionis mercedem retulit ſervata lanceola, qua eum pupugit, & goſſipio, quo deterſit ſanguinem, ad patranda prodigia, quod non ſemel contigit. Quod de ſe fatetur Antonius Marinus retento tertium jam diem lotio redactus ad incitas, & conclamatus. Verùm cum Theſaurum domi repertum, vel ſubnaſcentem ad Dominum omnia jura pertinere proclament, ſanguinem è vena expreſſum cryſtallo exceptum aſſervat Vecchius in uberrimam officioſiſſimi mercedem hoſpitii, & domus ſuæ decus, atque præſidium; dum qui in Aloysii geſta inquirebat, cum illuc excurriſſet, oſtenſum ſibi ingenti animi ſui voluptate teſtatur; viſumque ſibi ſanguinem purpureum; non ſecus ac recens effuſum.

Verum cum vires in horas morbus ſumeret prodens ſe in ſudore, quem Diaphoreticum medici appellant, & om-

ninò lethalem eſſe pronunciant, reditum ſocii maturabant; & quamvis non pauci ſtationem potius ſuaderent, vicit tamen ſententia dè reditu, cum ſuus Panormo deberetur alumnus. Digredientem ſuis digreſſa ſedibus tota comitata eſt Vrbs lachrymans, petenſque ab Aloysio in tanta amoris ſignificatione poſtremum vale. Vecchius domum rediens reperit illam hoſpite vacuam, ſed non prodigiis, nam Famula dum lina, quæ illi fuerant uſui abluit, odorem ſuaviſſimum hauriens, nec ſibi à vocibus, & admiratione temperans, dum nolens viciniam miraculi admonet; coactus eſt Dominus nequidquam dolens, carpenſque famulam, cuncta in fruſta conciſa partiri, lecto tantum integro ſibi ſervato. Simile quid Aci contigit Catharinæ Pataneæ, quæ exceperat eum gaudens domi ſuæ, & ſalus ipſius domui facta eſt pio ejus induſii furto, de quo alibi fortaſſe nonnulla.

Vt

VT Hyccara ALOYSIUM mærens dimiſit, ità revertentem geſtiens Panormus excepit: ubi domum Profeſſorum tenuit, emenſus iter breve illud quidem, ſed admodum laboranti longiſſimum, in quo *Pertranſiit benefaciendo, & ſanando omnes* opem ejus implorantes, & animi incolumitatem etiam invitis mulierculis impudicis obtrudens, intento jis terrore: Medicus M. Antonius Alaymus edoctus omnes morbi periodos, juſſit eum illa nocte quieſcere; qua nocte cum à ſocio, qui ei ſemper adſtitit, rogaretur, ut quid in ſacris expeditionibus agendum eſſet ſtatueret, & teſtamento firmaret, penè cohorruit: mox omnes, inquit, præſertim verò qui ſacro excurſionum munere diſtinentur ab Antiſtitum ſuorum nutu pendeant neceſſe eſt, quidquid illi juſſerint oraculi loco habendum, quidquid interdixerint inter ſacrilegia numerandũ. Intendente ſe morbo, ſacro voluit muniri

viatico, quod cum petendum eſſet è tēplo in magna populorum frequentia ad ſacrarū Servatoris noſtri plagarū adorationē tunc fortè confluente, rumore edito ALOYSIUM in extremo conflictu eſſe, audita inter gemitus vox eſt illi gemina, quam in Apoſtoli Andreæ agone auditam ſacrę teſtantur Hiſtoriæ: *Concede nobis hominem juſtum: redde nobis hominem ſanctum, ne interficias hominem tibi carum, juſtum, manſuetum, & pium*; quæ omnia in ALOYSIUM cadebant egregiè. Non impetravit, ut humi jacens quod petebat Euchariſtiam ſumeret, ſed tantum, ut ſe ipſum accuſaret, quod in homine laude omni digniſſimo adeò commovit adaſtantes, ut Chriſtus adveniens omnium lacrymis exciperetur. Cumque citatis equis properaret ad patriam, excipientibus ſe Sacramētis, P. Prępoſitus Sacro inunxit oleo, cæna refectum Euchariſtica, pranſurumque mox apud Superos. In tanta accedentium, conve-

venientium, ſalutantium mixta lacrymis jucundiſſima voluptate, unus, qui ei ſemper aderat cohorruit Socius, cum ex eo audiret illas plenas horroris voces: *Valdè timeo*. Sed memor idem Hilarioni obtigiſſe paventi, Divinæ largitatem miſericordiæ revocavit in mentem; advertitque humilitatis potius eas voces eſſe, quàm timoris; cum eum valetudinario dicentem audiret, ſe ut pecus ſtolidum emori, nullo tunc ſenſu pietatis, nullo anteactę vitę peculio. Vndatim jam ad eum videndum Proceres confluebant, quos omnes obtentu dolorum excluſit, admiſſis jis tantum mancipiis, quæ ipſe à Mahometo ad Chriſtum traduxerat. Invidenteſque Domini mancipiis ſortem, quæ urbaniùs ab Aloysio tractari, atque excipi videbant, per ſanctum dolum velle ſe famulos ſuos ſiſtere dicebant Aloysio, atque per eos Dominis factus eſt aditus; quos ut vidit fracto aggere perrumpentes, dolum dolo eludens, quos ha-

hactenus dolores preſſerat, permiſit in gemitus erumpere; quibus liberum relinquens exitum, turba Procerum ſpontè diſceſſit. Dimiſſis ea induſtria Proceribus, quorum uni oranti, ut ſui memor eſſet in cælo, timeo Domine, inquit, tartara, & tu dè Cælo tam fidentèr loqueris? ſucceſſere domeſtici quorum recreabatur aſpectu, nec avelli potuerunt niſi nutu Præpoſiti, nonnullis hoc vel illo obtentu moram extorquentibus. Relictus ſibi recitari voluit à Socio Sacræ paſſionis hiſtoriam demiſſa voce, ne dormientem propè valetudinarii curatorem excitaret, conciſimque ut melius cuncta mente percurreret: illas inſuper occini Deiparæ laudes gaudebat, quas olim docuerat.

Mater DEI Memento mei peccatoris,
atque rei.
Aquaductus gratiarum dona fontem
lacrymarum,
Regina Angelorum, eſto auxilium
Chriſtianorum.

Ioa-

Ioachim, & Anna filia tuo Filio nos reconcilia.

Advocata peccatorum, portas aperi Cælorum.

Qvis poſtremæ ejus noctis ſpectacula explicet! Toti in curando corpore valetudinarii adeò ſolliciti, ut dum reſtaurare nituntur penè perdiderint. Toti in animi inſtauratione ſocii per preces, per breves, ignitaſque ſententias excitandæ menti aptiſſimas citrà defatigationem evaneſcentium ſenſim virium! Toti ad eum terrendum Dæmones; qui eas pleniſſimas timoris extorſere voces: totus in ope ferenda Michaël, quem ſemper coluerat; adeò ut inter alternantes illos ſpem inter ; metumque animi motus ſocio ad metum abigendum intento, rogantique, num occini ſibi vellet Pſalmum illum: *Confitemini Domini quoniam bonus:* Ita planè, inquit; cumque in illo Pſalmi verſu aliquantulum immoraretur, ut animos ad-

adderet: *Fortitudo mea, et laus mea Domine*: bene eſt, reponit Aloysius; ſed res jam in tuto eſt: Tu interim cave ne id cuiquam dum vivo aperias; nec longum tenendum ſilentium, inſtat enim diſceſſus, & ego cum Gonzaga meo *Lætatus ſum in his quæ dicta ſunt mihi in domum Domini ibimus*; & ire ſe in domum Domini luculentèr oſtendit, cum inter Deiparæ; Natique, quorum è regione frater quidam ſuſpenderat imagines, nutus, verba, ſuſpiria, ſenſa diſpenſans placidiſſimè obiit, ovanti propior, quàm morienti, die S. Vrſulæ ſacro, completa jam octava noctis hora, anno ætatis ſuæ ſexageſimo quinto, ſæculi autem quinquageſimo ſexto; quorum nihil vacat miſterio, ut mox aperiam.

CA-

CAPVT. XI.

Quæ mortem præceſſerint Vaticinia, Quæ exceperint Prodigia.

EODEM anno ſuperioris ſæculi, quo editus fuerat in lucem S. Ignatius Lojola, ſubſequente ſęculo natus eſt Aloysius, & quomodo fuerant in ortu conjuncti, ita in morte non ſunt ſeparati; cum quinquageſimo ſexto ſuperioris ſęculi Ignatius, eodem poſterioris Aloysius evolarit ad ſuperos. Nec illud omittendum eandem emenſum eſſe cũ Parente ſanctiſſimo vitæ periodũ annorum ſcilicet LXV. Signanda poſt annum dies, quæ incidit in undecimum Kal. Novemb. quo ille die ſibi moriendum multo ante prędixerat. Nam cum ſemel Canonicus Vianiſius eum ante aram Sanctæ Vrſulæ in anniverſaria ejus celebratione diu vidiſſet orantem,

ſciſcitatuſque ab illo eſſet, an in illam ſingulari pietate ferretur? annuit Aloysius, conjicienſque in Virginem ſigniferam pleniſſimos amoris oculos, illud diſertis verbis adjecit: meminit rectè Vrſula, quibus illam promiſſis obſtrictam habeam, quæque ſit mihi futura comes propitia in itinere, quod die illi ſacra ſimul habebimus. Manifeſtum id quidem, illud clarius, cum Carinum diſcederet, Magdalenam Græcam ſervili genere, ſed animo, & virtute ſupra ingenuam ex tertio, quem vocant ordine S. Thereſiæ, alloquens, poſt multa illud addidit: ſic habeto; Sanctæ Vrſulæ anniverſaria die in monte Sancto (eſt id Carmelitarum ſtrictioris obſervantię Cœnobium) magnę vir Sanctimoniæ evolabit ad ſuperos; eademque die erit in noſtro templo frequentia nunquam ante hac viſa celeberrima. At illa: quid audio? nil unquam tale inibi vidiſſe me memini. Tunc Aloysius: ne ultra quære, veni, & vide. Venit

nit illa vidit; & eum flevit extinctum, funuſque illius Vrbis frequentia cohoneſtatum, vel ut melius dixerim expectationem funeris; nam funus celebrari prohibuit accurrentium nobilium Matronarum tam ſpiſſa corona; ut occupato Templo, exponendo cadaveri, & funebres preces perſoluturis locum minimè reliquerint. Provido proinde conſilio pompam funebrem rejiciunt in importuniſſimum accedendi tempus à prandio, quo tempore intra aræ maximę cancellos vicino cadaveri ſine ſtrepitu juſta perſolverent. Verùm quis amantiſſimos Cives falleret? vix dato ferali æris campani ſono ad convocandos domeſticos, rati id quod erat, ad tumultus ex frequentia vitandos, Aloysium efferri, ſtatim Proceres, plebſque turmatim irrumpẽs nullo diſcrimine ad funus propriùs accedere certarunt; & Extinctum Aloysium tangere, non ſine lacrymis ſuaviari, veſtes, capillos, ungues auferre ne membris quidem parſuri, niſi

religio, obſiſtenteſque prohibuiſſent. Et quidem fatigatis prioribus, recentes valentioreſque ſuffecti, qui turbam ità arcerent, ut artus tantum defenderent; nam ab aliis ſurripiendis ità difficile erat, ut, non modò bis indutum, bis ſpoliaverint, verùm etiam à veſtibus ad alia digreſſi feretrum primùm in fruſta diſcerptum, mox ſcamna ipſa, quibus innitebatur feretrum minutatim conciſa rapuerint. Et fuit tanto Vrbis amori, venerationique par merces, cui ſi ego manum admoveam, ſeriùs me à prodigiis enarrandis expediam, quàm ſe turba à feretro dimoveri paſſa eſt. Demetam igitur tantùm, quæ eminent. Et primò quidem Templum ſimile erat emporio; ut enim hìc ſinguli ſuas merces inclamant, ita quiſque ſuum morbum, cui ab Aloysio petebat remedium, quo impetrato, acceptum beneficium altiùs ingeminabat; in quo etiam illud geminum, ut enim non nemo nihil empturus accedit

dit ad nundinas, auditis tamen allicientium vocibus, & obtrudentium merces, inemptis reculis non abſcedit, ità non defuit, qui fortè fortuna tranſiens auditis tot prodigiis non inde nihil donatus abſceſſit. Hujuſmodi fuit Maria Iudici, quæ ingreſſa Templum vitandæ pluviæ gratia, dum fugit imbres in ſaluberrimum incidit fontem, ubi dolores arteticos, quibus novem jam annos conflictabatur, depoſuit, cum enim audiſſet mercimonium ibi eſſe ſalutis, apprehenſas Aloysii manus non ante dimiſit; quàm ſe dimiſſam ſentiret morbo; exultavitque fæmina præ ſalute; cujus cura conſanguineis pluſculos jam fruſtra annos permagno ſteterat. Fortuitum hoc prodigium alterum præmeditatum excipiat: Anna Badulata, quæ ab ortu oculis adeò laborabat, ut in jis ſpinas ſibi habere videretur, adeò ſenſim creſcente dolore æquè ac morbo, ut ſeptennis cæca omnino evaſerit. Corru-

pe-

perant præter morbum oculos lachrymæ, quas ex luminis jactura fundebat aſſiduas; cum audit, quæ in Aloysii tumulo eduntur prodigia, rogatque Matrem ad illum ſe ferri. Durior mater pernegat, ſed mollior Avia non ferens inconditos plorantis gemitus, cęcam manu duxit ad Templum. Verùm timens ſibi vetulæ, ſi turbæ commiſceretur, mortem, dum neptis cęcitati conſulit, eam ibi reliquit. Illa & ætate, & accedendi cupidine valentior immixta turbæ, ea parte, qua major ſtrepitus rectà ſibi videbatur ad tumulum ferre, rapta magis, quàm incedens, pervenit tandem ad feretrum, pampinoſque inde raptos oculis admovens tantum profecit, ut jacentis pedes aſpiceret, ad eos arctiſſimè apprehenſos advoluta, non dimittam te, Sancte Pater, clamat, niſi benedixeris mihi: nec eam ſua fefellit ſpes, nam vix eo tranſacto temporis ſpatio, quo celeber ille Pænitentiæ Pſal-

mus

mus pronunciatur ſurgens gratiſſimo undecumque ſpectaculo ingentem illam oculis luſtravit frequentiam, in eaque Aviam conſpicata, video, inquit, jam video, mox venio, ubi Medicum meum oſculo pedum adoravero, [apud quos eam nacta ſum incolumitatem, quam apud Medicos toties dilaniata; ſectionibuſque, & vulneribus in humeris, in fronte, in oculis, in cervice acceptis nunquam inveni. Et ad præſtolantem rediit Aviam, & ſtupeſcentibus, ut in ſimili inquit Auguſtinus, qui aderant, præibat exultans, viam carpens, & viæ ducem ulterius non requirens; mutato matris, domeſticorumque in eo curanda labore, in inſtituendo nomenclatore eorum omnium, quæ puella tunc primum videns oculis uſurpabat, & quid quidque vocaretur curioſiùs inquirebat, & ſciſcitabatur frequentiùs.

Crescentibus prodigiis, creſcebat in

horas

horas frequentia; quiſque pro ſe, pro ſuis decumbentibus, quidquid poterat auferebat, & commodùm Autumnus, deficientibus floribus, pampinos dabat uberes, ex quibus feretro ſubinde applicitis prodigiorum Vindemiam exprimebant.

Hæc ultrò Aloysius præſtitit, illud promiſſi Reus exolvit. Gulielmus Dogana artifex è Caſtrovetrano incolumitatis ex inveterato morbo ſpem verbo firmatam habuit ex Aloysio: ubi illum reſcivit extinctum, accurrit ad Templum impetraturus à mortuo, quod non extorſerat à vivente: Verùm ſpe fruſtratus, quaſi à decoctore recedens ad limen domus abiectus, tum recenti correptus dolore, tum acri ſenſu repulſæ in ejulatus eſt fuſus, & lacrymas, & quid tam acerbè doleret à Ianitore rogatus, cauſam fletus apervit, qui rejectaneam chartam, quam tantum in Aloysii cubiculo reperit, dat ejulanti, ille applicitam

citam inguini repentè convaluit à rupto, viditque Aloysium, non tamquam decoctorem deſerviſſe vadimonium, ſed diſtuliſſe, quò obligatam fidem non ſine teſte liberaret. Evulgatoque prodigio, cingulum ferreum non amplius ſibi jam integro futurum uſui, beneficii teſtem reliquit.

Franciscum Pica fiſtula ſub dexteram aurem purulenta, ſibi, domeſticis, & uxori præſertim moleſtiſſima octo jam annos laboratem Ignatia mater fragmento veſtis Aloysii integræ reddidit ſanitati. Mirandum illud, & lepidum quod Chriſtinæ accidit Caccabenſi. Hanc ſex menſes jam audiendi ſenſu privatam quidam è ſacra Divi Dominici familia, floſculis detractis ex Aloysii tumulo, jiſque auri applicitis, ſanam reddiderat; ſimplex mulier cum quamplurimos Sanctos ad ſalutem impetrandam fatigaſſet, ut ignoraret à quonam beneficium accepiſſet, ne cui neglecto ir-

rogaret injuriam, nulli gratias egit: Nullique grata rediit ad ſurditatem; tunc facta malo ſuo doctior priſtinum beneficium in Aloysium retulit, ut novum impetraret, iterumque agnito ſuo benefactore convaluit. Illud mole ſua gravius. Catharina Genoveſia recens à partu proſperè in lucem edito, jis cœpit conflictari doloribus quaſi laniatis morſu viſceribus, præcordiiſque admorſis, ut medicorum, & obſtetricum nequidquam ope implorata brevi ſe crederet morituram. Iamque per biduum amens dolore ſingultans, ejulanſque clamaverat, cum è vicinia mulier miſerata porrigit veſtis fruſtulum, quod paulo ante, abſtulerat, acceptum mulier applicat utero, noviſque partus agitata doloribus, enixa eſt, mirum dictu Lupinum caput, tam ſævis armatum dentibus, rictuque tam horrido, ut benevalentem comminuere, ne dum fæminæ recentis à partu viſcera convellere

po-

potuiſſet. Terruit omnes monſtrum, informe, horrendum, vivens; puerpera tam fędo levata hoſpite, cujus ante fuerat morſa dentibus, nunc aſpectu perterrita vix ſibi reddita, quas Aloysio grates perſolverit, facile eſt cuique conjicere. Inter monſtroſos etiam partus numerandus eſt Vincentii Pulci infans Ignatius natus ſine cranio, cerebro fluitante, nec nucleo ſuo coërcito. Parens infelix Vincentius frondem ex Aloysii feretro acceptam tenello capiti applicat, durata mox in cranium pellicula. Beneficium Ioannę Elia collatum taceo, è geminis in illa patratis prodigiis id tantum tangens, quod differt ab aliis. Accepti beneficii memor fæmina totam ſalutis ſuæ diem in Templo tranſegit, preces fundens, & gratias agens, cibi immemor, quo ſub noctem caritura erat, niſi interdiu comparaſſet: Igitur gaudio ſatura domum repetit daturą ſe incænatam ſopori. Fortè

aperta arcula argenteum nummum minorem offendit, quem ne cælitùs ab Aloysio datum poſſet ambigere, advertit recens cuſum, quo lautam ſibi cænulam poſſet comparare, accepta à Sancto viro poſt pharmacum etiam ſportula.

Sed non morborum modo; verum etiam mortis potentem ea die fuiſſe Aloysium Devs luculenter oſtendit; cũ Felix Syracuſa. D. Franciſco Contari ſpirituali ſibi cognatione devincto mandat, ut funebrẽ pompam procuret infanti ſuo animam jam agenti, & tertium jam diem abhorrenti ab ubere. Suſcipit ille in ſe negotium, ſed antè raptos ex Aloysii tumulo flores immorientis pueri collo alligat vel in corollam innocentis Sepulturæ, vel in pharmacum reſurgentis; nec ſua ſpe falſus vidit pupulum ad matris adrepentem mammas, eaſque quà prenſare, quà ſugere.

Cætera ſileri ſe patiantur, cum enumerata hactenus ſatis, ſuperque evincant,

cant, quàm ex vero Aloysius prædixiſſet Anniverſarium Sanctæ Vrſulæ in noſtro Templo maxima frequentia celebrandum, quæ fuit altera pars vaticinii. Altera etiam dè obitu ſanctiſſimi viri in Monte Sancto completa. Nam eadem die, eademque hora ibi P. F. Ioannes Maria à Petralia abſolutæ vir ſanctimoniæ vitæ curriculum abſolvit. Completam quoque eam eſſe, qua res ſuas poſt illud, *Valde timeo*, jam in tuto poſitas affirmavit, teſtis eſt ſocius, affirmans ab illius obitu viſum ſibi in quiete videre S. Patrem Ignatium à Xaverio aſſociatum, comitante caterva, tum ſociorum, tum eorum, quos Aloysii labores Cęlo jam intulerunt, obviam veniſſe diſcedenti Aloysio, exceptumque medium Auguſtiſſimæ Trinitatis Throno ſtitiſſe in hymnis, & canticis: Quæ omnia oſtendunt, quo ille apud Devm loco eſſet; nunc quo apud homines fuerit videamus.

CA-

CAPVT. VLTIMVM.

Egregiorum Virorum dè Aloyſii heroica virtute judicium.

CONSVLTÒ ſuper Aloysii Sanctimonia egregiorum virorum quæro judicia, nam ſi è grege quærerem, & infinitus eſſem ea perſequendo, & hæc paſſim non quæſita ſe offerunt: nam præter id, quod antè memoravi, Aloysius Angeli, & B. Aloysii in adoleſcentia apud condiſcipulos nomenclaturam adeptus, provectioris ætatis, & ſacrarum expeditionum beneficio, quan... veneratione in tota fuerit Sicilia, quiſque reputet. Si prætereuntem vidiſſent, ſtatim poſt illum fiebat concurſus. Aleatores eo viſo taxillos, & aleas abjiciebant, vel ſaltem tegebant; blaſphemi, impiique ad ejus conſpectum voces ſupprimebant; ſi qui rixarentur acerrimè, illo tranſeunte reconditis gladiis,

diis, in gratiam non rarò redibant. Majora hęc, in itinere urbes integras obviam venienti per milliaria plura procedere vidiſſes; eo conſpecto genua flectere, in ſtapedas certatim irrumpere, has oſculari, ſi ſubductos ab eo pedes minimè poſſent, ſurripere ſudariola, mutare induſia, in oſculantium modum morſus abſcindere: unde fiebat, ut veſtes ſemper geſtaret attritas, laceras cùm præſanctæ paupertatis ſtudio, tùm alienæ venerationis, quidquid demum ille contingeret velut rem ſacram habere, ſervare, diligenterque recondere; cum tonderetur, pilos, capilloſque pluris æſtimari, quàm tonſi Abſalonis cæſariem, & venire pluris, niſi religioni ducerent res ſacras pretio redimi. Procerum etiam mitto commune judicium, cujuſmodi erat eo circumeunte currus ſiſtere, ex jiſque eos celeres proſilire, & ad manuum oſcula accedere: quas ſignificationes honoris ut effugeret, vitabat publicum prò virili. Ipſum in re-

rebus alicujus momenti in deliberationem ſemper adhibitum, non iter, non vitæ genus, non magnum quid ipſo inconſulto ſuſcipi, nec velle quemquam, niſi adſtante Aloysio poſtremum iter aggredi, & è vivis abſcedere, quando morbi depulſionem, quam petebat non impetraſſet. In quo illud omni admiratione dignum, quod quamvis eos in concionibus graviùs objurgaret ea libertate, qua illum Chriſtus donaverat, nulla tamen amoris, vel admirationis conſequuta eſt imminutio. Iis igitur omnibus miſſis; ad certos homines venio, & urbium integrarum judicia, Cardinalis Trivultius Aloysium longè vocatum in graviſſimis adhibuit negotiis Reipublicæ, Idem dux Infantadi, idem Marchio Velenſis Proreges, idem præſtitit Cardinalis dè Oria, qui etiam Proregis partes objit, & F. Martinus Ponſ-de-Leon Antiſtes Panormi, & Regni Præſes, Aloysio accedenti juſſerat liberum omninò eſſe ingreſ-

ſum,

ſum. In quo genere non prætermittendum eſt iudiciũ Antiſtitis, & Proregis De Cardenas; hic honorariis januæ cuſtodibus mandarat, dum ageret cum Aloysio, nil ſibi nunciari, nullo diſcrimine habito Regiorum miniſtrorum, & Procerum. Inter cætera verò ejus benevolentiæ pignora, illud meritò cordati homines ſuſpexere, quòd cum è Throno ſublimis ſolennibus intereſſet officiis, quo habitu inſignis neminem Præſul dignatur obtutu, viſum in Templo Aloysium, vocatumque audivit ex illa ſummi honoris ſella. Tot Magnatum judiciis ſupervacaneum omnino eſſet minoris ſubſellii Antiſtitum addere, niſi cum uno ex jis aliquod accidiſſet non omittendum. Parco Antiſtitis nomini; erat is ex primaria nobilitate, licet moribus non primariis, & abalienato à Societate animo; mirum tamen erat Aloysium illi in deliciis eſſe, & venerationi. Eum ſibi ità devinxit, ut cui nemo auſus fuiſſet loqui, niſi molliſſima; duriuſcula li-

berè obtruderet Aloysius. Fama erat fæminam ſaltraticulam, quę in compitis, civibus ſpectaculo æquè grato erat, & offendiculo, à prætereunte Antiſtite; palam benigniùs conſalutatam. Exarſit enimverò Aloysius, conventúmque Antiſtitem, monet dè civium ex impudica comœda periculo; queriturque factam illi à Vicario poteſtatem in publicum cum aliorum exitio prodeundi. Antiſtes, ſeu veritus Aloysii Zelum, ſeu quòd eum facti pæniteret, dolet factam à Vicario ſe inſcio, & invito hujuſmodi facultatem. Atqui ſubdidit tunc qua erat Sancta dexteritate Aloysius: Vide Domine quàm cautè ſit incedendum, quàmque proni ſint homines ad obloquendum dè jis præſertim, à quibus reguntur. Fama eſt non modo effrontem illam fæminam te authore prodiiſſe, ſed etiam à te humaniùs conſalutatam. Quo ictus Pręſul fulmine juſſit parum pudica illa ſpe-

ſpectacula faceſſere. Claudat ſingularium teſtium agmen Vibonenſis Sacerdos Iulius Iorius, vir, ut cætera ſileam, Deo tam intimè, & familiaritèr uſus, ut ei, quod memorat Bartolus in vita Vincentii Carrafæ, hunc ad ſupremum Societatis clavum extollendum non ſemel oſtenderit. Is igitur decumbens, cum ibi concionaretur Aloysius, ejus ſocio ſe honoris gratia inviſenti ait diſplicere ſibi uno hoc nomine morbum, quòd Aloysii concionibus privaretur, ſed hoc ipſum ſe Deo permittere. Nolle ſe tamen in eo articulo conſtitutum omittere quod maximoperè faceret ad Aloysii ſanctimoniam oſtendendam: ſciret igitur, & memori mente reconderet, patefactum ſibi à Deo, nullum omninò id temporis in Societate eſſe Aloysio ſanctiorem, quo nihil dici potuit exaggeratius, cum ea tempeſtate ſciamus in aliis Provinciis viros fuiſſe Sanctiſſimos, eorumque gregem in Indiis.

Obſignet Vrbs integra teſtimonia ſingulorum: Auguſta non procul Syracuſis Vrbs nova eſt, ſed elegans, portu celebri, & frequenti Hjeroſolimitanæ claſſis appulſu commeatum indè ſibi uberrimè comparantis. Decumbentem ibi viginti jam dies ex immodicis excurſionum laboribus Aloysium Socii, ſeu joco, ſeu ſerio Syracuſas aſportare ſe velle dictitabant; tulerunt id Cives ægerrimè, injuriam ſibi maximam irrogari putantes, ſi quiſquam crederet illum alibi quàm apud ſe humaniùs, lautiuſque tractandum. Paucis diebus maligna ſe febre oſtendente, ubi depoſitam à medicis vitæ Aloysii ſpem viderunt, firmatum eſt publicè inter cives, ſi, quod Devs averteret, ejus animum ad ſe Devs raperet, non paſſuros à ſe corpus abripi. Rectori Syracuſano hujuſmodi ſenatus ejus conſultum non placuit; conventumque Præſulem, & dè periculo monitum, rogat, ut opem ferat. Præſul;

cu-

cujus inſignia erga Societatem noſtram promerita nulla unquam delebit oblivio, acerbè ferens noſtram in ſua diæceſi jacturam, præcepto monitos vult Auguſtanos Cives, ſi moreretur Aloysius, cadaver aſportari aliò ne prohiberent. Reſponſum eſt: revereri Cives Patris, Præſuliſque mandata, contra jus tamen gentium eſſe Theſauro apud ſe reperto privari. Recentem Vrbem, recenti egere patrono, eo loco apud ſe futurum Aloysium; æqui igitur, bonique conſuleret contumaciam, & filiis piè inobſequentibus prò ſua humanitate ignoſceret. Ægrius tulit Antiſtes repulſam, & phaſelos non paucos Hiſpano milite armatos miſit Auguſtam, Aloysii corpus inde aſportaturos ab obitu. Sed Auguſtanos Hiſpanæ copiæ non offendebant inermes; jam enim milites ſuos Aguſta in ora maritima collocarat, qui adventantes prohiberent excendere; & jam res pertinebat ad pugnam; nec minus ſtrenuè parabatur bellum, quàm ſi

re-

regia Claſſis Othomanica timeretur. Sed certamen avertit, litemque diremit ſalus Aloysii; in quo Devs eo facto oſtendit, quàm impensè Deus glorificantes ſe glorificet, & in Sanctorum ſuorum honoribus honoretur.

Luculenta hæc teſtimonia, ſed intrà Siciliam. Trans inſulam fama eadem; eo tantum diſcrimine, quod præſens bonum recreat, abſens excitat famem, quam ut levaret, quoniam depellere omnino non poſſet Vincentius Carrafa Societatis Ieſu Generalis ille ſanctimoniæ æquè ſectator, atque æſtimator, Aloysium Romam deſtinavit accerſere, ut optantem Neapolim, qua tranſeundum erat brevi illo recrearet hoſpitio, immoraturus Romæ diutius. Sed vir ille ſanctiſſimus reveritus ſibi ſimilis ſanctitatem, cum poſſet imperare, uſus eſt precibus, ejus arbitrio ſubdens imperium; fuit enim ſemper viris Sanctis dè humilitate contentio; & vicit uterque; nam Cara-

fa

ſa cum ſupremus eſſet præfectus ad infimas preces deſcendit; Aloysius veritus in illo orbis terrarum Theatro plauſus, declinavit acceſſum, induſtria non in longum profectura; videbit enim candidatus apotheoſeos Vrbem, quam ſubterfugit vivens, admovendus aris, non ſuſcipiendus in triviis.

Nec ſtetit ejus fama intra Chriſticolas, Turcica ipſa occupavit mancipia; quæ ubi dominos haberent offenſos, tanquam ad Templum ad Aloysium aufugiebant, à quo humaniſſimè accepta maximo ſuo labore deducebantur ad Dominos, ejus precibus delinitos, venia impetrata, condonatoque ſupplicio. Qua ille occaſione plures hujuſmodi infelices Oneſimos ad Chriſtianam fidem traduxit, captos munuſculis, officiis, obſequiis etiam humillimis, non ſine prodigiis, quę fortaſſis enumerabimus, cum dè Charitate ejus in proximos agemus: nunc librum claudat id, quod ſine ſtupore enar-

rari

rari non poteſt. Obfirmatum quemdam in ſua ſecta Turcam ad bonam frugem convertere diu tentavit in caſſum; id demum obtinuit, ut ad ſuum cubiculum deduceret: ibi parato pane, & piſciculorum obſonio ſolari famem hortatur. Ferox maurus atroci vultu dedignatus eſt cænulam. Aloysius miratus delicatuli ſtomachi ſupra ſuam conditionem faſtidium, trilibrem piſcem è prunis recentem apponit, quærens num grandiores appeteret, confeſtim appoſiturus. Hæſit ille miraculo exiſtentis repentè piſcis aſſi, cum pollicitatione majorum, non ſecus ac ſi eos ibi clauſos haberet innaſſis, & extemporanea ad arbitrium conditura.

Finis Libri Primi.

LI-

LIBER SECUNDUS.

Aloyſii virtutes.

INTEGRVM hactenus ALOYSIUM ; & fuſorio veluti opere expreſſimus : eſt nunc inſpiciendus per partes , & ſingulæ animi ejus deſcribendæ virtutes ; ut quam quiſque vel ſuſpiciendam ſibi propoſuerit , vel imitandam , præ manibus habeat abjunctam à reliquis .

CAPUT I.

Virtutes, quæ DEUM in ſe reſpiciunt.

ET Fidei quidem, Speique ſatis ſit ſpecimen dare, in Charitate virtutum Regina immoraturis. Ab Adriano Palatio, cum poſt Miſſionem rediret, ſpiſſiſſima nebula mox in fœdam tempeſtatem ſoluta terrebat Socios, præſertim verò quemdam viæ ducem Andream: ad quem Aloysius: habes ne fidem? cui ille, & verò maximam te præſente. Eja igitur, excipit Aloysius, interritus ſequere præeuntem; paſſiſque in crucem manibus, relicto frœno, citatoque equo, omnes ſicci perveniunt, luctantibus tantum equorum pedibus cum aquis, lutoque ex immodicis imbribus jam fluente. Bis mille paſſus attoniti prodigio ſocii con-

confecerunt; cum tempeſtate depulſa, ad Andream converſus: Vides, inquit, quid tua fides egerit? diſce quid agas, cum aliquid expectas à ſuperis.

Eodem in itinere cum auctum jam recentibus pluviis Blicum fluvium intrare nollet Andreas, certiſſimum veritus naufragium, ſequi juſſit meticuloſum Aloysius, futurus ipſe dux; & Crucis ſigno ſe muniens, & aquas exarmans; amnem ingreditur, ſequentibus comitibus, mirantibuſque equorum pedes vix tam altum fluvium palmum ingreſſos, figere in unda veſtigium. Vbi domum incolumes attigerunt, narrabat omnibus Andreas clam illo prodigium, addens eſſe domi noſtræ ſanctum viventem.

Spem illius non modò nunquam fruſtratus eſt Devs, verum etiam, quæ ille nunquam ſperaſſet, voluiſſetque adiiciens, eam in dies reddidit auctiorem. Quod licet ſæpè contigerit, guſtum tamen dabo tantùm paratæ illi divinitus cœnæ,

ex quo liceat reliqua cuncta conjicere: Ioſephum Cannellam Parthenici in Panormitani Tyrocinii prædio degentem formoſus adoleſcens piſcatoris in ſpeciem ſub noctem convenit, piſceſque optimos obtulit diſtrahendos. Negat ille aſſuetum ſe ruri maritimis, jiſque exquiſitis dapibus veſci. Inſtat piſcator veluti diſtrahendi mercimonii ſui cupidus emeret aliis; ſi ipſe piſcibus abſtineret: adfuturos ea nocte eos hoſpites, ut ſibi pænitendum eſſet ultroneas abjeciſſe cupedias, eò gratiores adventantibus jam Patribus futuras, quò minus piſces expectarent in ſylvis. Ne terreretur Emptor pretio, modico ſe pane, hauſtuque vini fore contentum inquit. Suſpicatus eſt Frater villæ Cuſtos viſos ab illo in via hoſpites, ab jiſque fuiſſe Piſcatorem præmiſſum. Vt ut res habeat, accipit piſces, jubetque præſtolari adoleſcentem, dum ipſe nummos accipit, ſi non in pretium, quoniam is illud reſpuit, ſaltem in proe-

mium,

mium ; & interim jentaculum ſumat. Reverſus cum nummis nullum reperit, reputanſque ſecum formam illam, elegantiamque incocti ſole, geluque Piſcatoris artus excedere, ſuſpicatus eſt id quod erat, DEUM verè pium, verè miſericordem alicui famulo ſuo miſiſſe cœnam: dumque animo recurſat forma illa ſupra Piſcatorem, liberalitas ſuprà hominem; Ecce ALOYSIUS cum ſociis: certuſque prodigii hilariùs dè via feſſos excipit venientes, curatque attentiùs, quos DEO ità acceptos inſpexerat.

QVOD quidem aliorum teſtimonio ſæpius contigit; quis autem enumeret quoties uno ALOYSIO teſte contigerit, idoneo ſatis illo quidem, & locuplete, ſi ſua voluiſſet prodere, quæ penitiſſimè occultabat homo ſui contemptor, & in propriam deſpicientiam ſemper intentus. Illud exploratiſſimum ab illo millena aureorum quotanins expenſa quà mendicis ſublevandis, quà meretricibus reſipiſcen-

ſcentibus alendis, quà divino cultui amplificando; undè verò tantam ſummam potuerit corradere homo nihil habens, nihil petens minimè liquet, niſi cum jis ſentiamus, qui putabant à Deo impleri marſupium.

Verum nos inquirentes ejus amorem in Deum, hujuſmodi divini in eum amoris monumenta omittamus. Aloysio amandi Dei ardentiſſimè idem fuit, ac vivendi principium. Vidimus eum à teneris unguiculis, adoleſcente ætate; eademque, & confirmata, & vergente in ſenium beatis ſemper ardoribus hiſce liqueſcere. Ab his duxit originem vis illa calentium lacrymarum, à quibus nec inter epulas temperabat; inter divinas verò dapes, earumque reguſtationem, dum gratias ageret, eas tam divite vena fundebat, ut totus abire videretur in fletus; quos ut remotis arbitris fundere poſſet uberius, abſoluto ſacro in cubiculum ſeſe recipiebat, ubi laxatis habenis hoſpi-

hoſpitem ſuum colebat impenſiùs, dulciſſimè ſuaviatus, cujus præſentia quo eſſet diuturnior, poſtremis annis vinum uberius, Philippi Nerii veſtigiis inſiſtens, infundebat in calicem, adeoque eo præſente delectabatur, ut conſtans eſſet ſententia eum videre in Hoſtia, quod cæteros omnes lateret: ac proinde divelli videbatur ab aris, in quibus cum ſacris operans longiores moras duceret, quàm adſtantium Miſſæ vires ferrent, & ob id publicè plecteretur; innotuit hanc unam eſſe Aloysii noxam, quòd longiores traheret cum Deo moras, totumque ejus crimen eſſet Amoris. Conſpecta etiã Crucifixi imagine excitabatur ad lacrymas; cum verò dè ejuſdem tormentis diceret, uberrimum fletum tenere non poterat. Dicebat autem dè Chriſti cruciatibus quoties ſuggeſtum conſcenderet; cumque rogaretur; cur illos cuilibet concioni extra locum illigaret, reſpondebat hoc enim verò ſaccarum eſſe, quo benè

omnia

omnia inſperguntur obſonia, ſi non ſemper ſaperet, ſemper tamen prodeſſe; ſe ſaltem, qui eos ſemper haberet præ oculis non poſſe eorum opportunè, importunè, non iniicere mentionem. Hinc experientiſſimi Theologicæ facultatis alter, alter Aſceticæ Magiſtri, ſentiebant Aloysium divina pati, raptumque ad altiſſimos illos contemplationis receſſus, quos in Antonio, cæteriſque veteris eremi cultoribus ſuſpexit antiquitas. Aliter quì poterat homo debilitatis per ſe viribus, iiſque aſſiduis ſpontè ſuſceptis maximis cruciatibus prorſus attritis, lucrandis Deo animis adeò indefeſſus, ut exequendis iis, quæ ipſe præſtabat, vix quini ſufficerent; totas ſubinde noctes trahens inſomnis, ex oratione in equuum deſiliens, ex equo in ſuggeſtum conſcendens; hinc iis, qui exhomologeſi conſcientias expiarent ſenas durando horas, eoque amplius interdum ad adultam, ad me-

diam

diam noctem, ſomni, cibique immemor dans aures: tot diſtentus negotiis, quæ mentem omnino avocarent à Deo; Deo tamen ità hærere ſemper; ut nihil omninò aliud agere videretur; Cælum ſemper ſuſpicere; omnium obliuiſci, & quidquid agendum eſſet, monitore ſemper egere: ex quo ipſe ſui probri ſemper amantiſſimus ineptum ſe, ignarumque appellabat: incedere ſenſibus abalienato ſimilis: nutu, verbis, artubus, toto denique corpore in Devm rapi; quod ſemel ità contigit, ut quod ſemper faciebat, cælare non poſſet: nam cum in Plana Græcorum in D. Nicolai cæleſtem Hoſtiam immolaret, ſenſim incandeſcens, non potuit, quod voluiſſet, toto conniſu corporis ità hærere humi, quin, cum ad elevandam Hoſtiam ventum eſt, plures è terra palmos ſublimis reperetur à Numine, quod adorandum populo extollebat. Teſtes prodigii produco præter adſtantes,

altaris miniſtrum Paulum Matranga, & Vitum Carneſi, qui loco præerat prò Epiſcopo vicaria poteſtate.

Idque antèquam è vivis excederet ALOYSIUS, laudati Presbyteri publico documento teſtatum eſſe omnibus voluerunt.

CA-

CAPVT. II.

Aloyſii cultus Sanctæ Trinitatis; Pia cruciatuum Chriſti Domini recordatio; Religio in Deiparam, & Cœlites; Orandi ſtudium.

DIVINO amore captum nunquam ab eo ſeſe expedire, ſed magis, magiſque ſemper irretiri, nemini mirum videri debet; cum tot, tantaque offendat; quibus, rapiatur; ut ſingulis tantum guſtandis vix æternitas ſatis ſit, & merito omne tempus impar inveniatur. Quod contigit Aloysio Auguſtiſſimæ Trinitatis cultori eximio; ex cujus adoratione in Chriſti vulnera penitiſſimè deſcendebat. Hìc ſuaviſſimè defatigatus; divinis dapibus intemperantiſſimè reficiebatur; nec inde, niſi vel legum juſſu,

 vel

vel monitus inſtare concionem, confeſſionumque tempus, abſtrahi ſe patiebatur: Hinc ad Deiparam, Cæliteſque digreſſus, quorum erat veluti obvallatus icunculis: dies integros tranſigebat. Longus ſim ſi ſingula perſequar; tangam igitur omnia, non immorabor. Sanctiſſimam Trinitatem nunquàm tecto capite aut commemorabat, aut audiebat; quod ſocii advertentes, pio joco tertio quoque verbo in familiaribus collocutionibus uſurpabant; nihil minus ipſe pileum ſibi detrahebat, caputque deprimebat. Eam tot icunculis in cubiculum, in libellis, quos frequentiùs volutabat, deſcriptam habebat, ut quòcumque ſe verteret, in eandem incurrerent oculi. Nec uno modo, ut eſt enim ingenioſa pietas, varias ejus effingendæ excogitabat imagines; nunc Crucifixi, nunc Deiparæ vertici imminentem volebat; nunc ab uno, eodemque triplici corde, ut Monadem in Triade, Triademque in Monade exprimeret.

meret. Nec contentus his privatæ pietatis officiis, quoties poterat auguſtum Auguſtiſſimæ Trinitatis Templum, quod non longe à Regiis ædibus viſitur, adibat. Præcipuam verò capiebat voluptatem, & proprio quodam ſenſu rerum cæleſtium afficiebatur, quotieſcumque Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacra perageret, vel in jis commemorationē ſuaviſſimam uſurparet. Cumulus verò gaudiorum erat in ſolenni ejus anniverſario, quem ille diem, pervigilio traducto ſanctiſſimè, in maximis deliciis tranſigebat. Dè ea tam ardentèr dicebat ad Populum, ut omnes incenderet; tam ſuaviter in privatis colloquiis, ut ſocii ab ipſo digredientes id unum dolerent, quòd dulciſſimis Aloysii dè Triade ſancta ſermonibus privarentur; & licèt divinæ naturæ communitèr, & ſeparatim ſingulis perſonis preces, hymnoſque perſolveret, arridebat tamen magis inter Patris Divini brachia occiſum contemplari filium, Spiritu

ritu Sancto non adſtante tantum, ſed operi etiam intento. Cruciatibus verò patientis Numinis ità afficiebatur, ut quoties in celebre aliquod ejus ſignum, vel affabrè ſculptum, vel ſingularis venerationis incideret, non poſſet inde divelli, & hæſiſſe jam viſco Aloysium pio joco ſocii dictitarent. Videbatur ſibi videre ignotæ ſpeciei juvenem honeſtiſſimo loco natum indigniſſimè habitum per contumelias, per flagella, per vulnera, nitebaturque eum in priſtinam ſanitatem, ſplendorem, formamque revocare; qua cogitatione tum ſe ſe oblectabat, excruciabatque mirificiè, tum etiam ad lucrandas animas, & è peccatorum cœno extrahendas extimulabat acerrimè; eorum enim lacrymis Servator noſter, & recreatur, & convaleſcit.

Secvndûm Devm, Deiparam egregio colebat ſtudio, ejus verò conceptum omnis labis exortem tuebatur acerrimè; nec ſe capere poſſe ajebat, quo pacto

benè

benè convenire, & in una ſede morari poſſent, Dei mater, & noxa. Multas à ſe inſtitutas ſodalitates à Maria ſine labe concepta voluit nominari; ut tanti myſterii cultus ſenſim propagaretur, & apud rudes ipſa etiam nomenclatione inclareſceret. Ejus etiam pietati debemus nonnullas charthulas Deiparæ cultum, mirificè amplificantes, quippè quas facile eſt ſemper habere præ digitis, in lucem editas ipſo auctore Meſſanæ. Si quod Delubrum, ſi quod ſacellum illi ſacrum alicujus nominis ubi ubi eſſet, eò ſe ſe alacrem, impigrumque conferre, immorari, difficilè abſtrahi: Drepanenſi verò Virgini, celeberrimo illi ſimulacro venerationem, majeſtatem ſpiranti ità hærere, ut ab ejus collo, uberibus, pedibus pendere videretur. Mira, quæ per eum ad expiſcandos animos, Deus patraret Deiparæ referebat accepta; hortabaturque populos, ut in ea omne ſibi perfugium poſitum crederent, & ad

eam

eam tamquam ad tutiſſimum aſylum perfugerent, & convolarent.

Ad Devm, Deiparamque aditum ſibi per cælites muniebat: Angelos venerabatur inprimis, & inter illos ſibi cuſtodiendo adſcriptum, & totius cæleſtis militiæ ſigniferum, Ducemque Michaëlem. Ignatio, & Xaverio addictiſſimum ſe ſe profitebatur, alteri tanquam optimo parenti debere ſe totum, alteri tanquam ſacrarum expeditionum patrono, magiſtroque ſuos ſe labores debere: ſubdebatque Xaverium enim verò laboraſſe, nos ludere. Germanos illius filios eos tantum eſſe, qui apud Barbaros Evangelium diſſeminarent egentes, anguſtiati, afflicti; nos eſſe privignos benè curata cute, ad delicias enutritos, humeris hominum vectos ad ſydera. Poſt parentes optimos Germanum Aloyſium Gonzagam cognominem ſuum unicè diligebat, eumque in minutiſſimarum quarumque legum cuſtodia, & Angelica diligen-

ligentia æmulabatur. Parique cultu alios extra ordinem cælites venerabatur tam exquiſitè, ut nihil aliud agere videretur: præcipuo verò ſtudio Antonio Patavino erat obſtrictus, eo præſertim nomine, quòd illo uteretur ad tegenda, quæ paſſim edebat prodigia, ea in Thaumaturgum illũ referens; ac proinde ad ea occultanda, ad ſe accurrentes ad Patavinum ablegabat; verùm is, & Aloysii ſtudio contentus; & ſuis ſatis, ſuperque clarus miraculis, aliena ſuo remittens auctori, buccinatorem ſe ei exhibebat, qui in ſiparium lectus fuerat ad occultandum.

Plura Numini, Superiſque obſequia Aloysius exhibebat, preces, hymnos, afflictationes corporis tum publicas, tum privatas, ſermones, & alia ejuſmodi, quæ longum eſſet enumerare, quæque hiſce mediocriter tinctus ex ſe facili negotio conjiciet: verùm hæc omnia folia, pampinique inutiles ſunt, niſi ſuccoſis botris pendentibus diſtinguantur,

quibus protegendis viridis ille apparatus, ac ſcena deſerviat.

Orationis ille ſtudio penè aſſiduo, & ità intento, ut dè homine tot curis, expeditionibuſque diſtento incredibile videretur, Devm, Cæliteſque colebat. Multum humilitati Aloysii ut virtutes ejus omnes fateri ſe debent; dè eadem univerſę, non minimum conquerentur, quòd pleraſque aliorum ſubductas oculis magna ex parte cælaverit. Ex eo genere fuit oratio, quam à Chriſto Domino juſſam fieri in abſcondito, tam latentèr Aloysius exequebatur, ut niſi ejus ſocii per rimas, per conjecturas expiſcati eſſent, ea in abſcondito fuſa, in abſcondito latuiſſet. Quęrebat enim ille domi ſemper angulos tam abditos, tamque ſepoſitos, ut à venaticis canibus irrito labore plerumque quęreretur. Tandem aliquando ſocius ejus nidum Meſſanæ invenit, unde in Euchariſtiæ loculum patebat proſpectus, & ut deprehenſum jam nidum,

aliò

aliò commigrantes deſerunt aves, ſic mutabat Aloysius interdiu latibula; nam noctu ab omni tutus quæſitore, inexploratus orationi laxabat habenas: & quidem ſi ternas, quas ſomno indulgebat horas, demas, reliquum omne tempus, ſeu humi abjectus, ſeu flexis genibus ſeu paſſis brachiis, cum Deo ſuaviſſimè traducebat. Per diem, ſi Domi noſtræ hyemaret orationem, ſacrum, concio, brevis menſa, expetitaque ejus à ſociis conſuetudo poſt menſam, ad animum piis collocutionibus oblectandum, abrumpebat. Cæterum illud uſurpabat: *In orationis pace, in id ipſum dormiam, & requieſcam*. In maritimo itinere perſoluto precum, eoque non brevi penſo, cum nautis, atque vectoribus; faciem pallio obvoluebat, quo ſubindè detracto, ut cælum ſuſpiceret, ignito vultu quod egiſſet ſub ſipario, inſcius detegebat. Eodem exemplo terreſtre conficiebat iter; in quo illud accedebat commodi, quòd reci-

tatis alternatim precibus, ſubditis equo calcaribus, abjungens ſe à comitibus liberius orationi ſe dederet. Dum vicatim, pagatimque excurreret methodus eadem, demptiſque conſuetis ejus exercitationis muniis, reliquum ſibi omne tempus vindicabat oratio. In quo ipſe illud habebat incommodi, quòd cum ob loci anguſtias ſociis conturbenalibus uteretur, excogitandus illi erat modus, quo ſocios falleret: hi illud inde commodi reportabant, quòd in ejus preces poſſent inquirere; obſervaruntque *eum* cum aliis ire cubitum, poſt paucas verò horas nixis in ſtrato orare genibus, ne aut ſocios excitaret, aut ab *jiſdem ſtre*pitu aliquo detegeretur. Subductis itaque calculis ea ſumma conficitur, *ac*curatiſſimo peritorum, idoneorumque teſtium judicio, denas ab Aloysio quotidiè, nonnunquam quaterdenas *ora*tioni tributas horas. Quod ſi certa partitione inæqualia ſupputantes exęquare mens

ſit,

ſit, duodenas diebus ſingulis orando horas eum tranſegiſſe in comperto eſt; perpetuo æquinoctio, eodemque ſolſtitio; cum ſe æterno ſoli illuſtrandum, incendendumque ſiſteret, eos inde radios, ardoreſque ſuffuratus, quos mox non ſine omnium admiratione attingemus.

CA-

CAPVT. III.

Aloyſius divina patitur.

QVIDAM miranti quid tamdiu pictor egregius ſtupens, attonitoque ſimilis tabulam cõtemplaretur, paucis quidem reſpondit, ſed appoſitè: O ſi meos oculos haberes. Quod miranti mihi, quî tot horas pernoctans in oratione DEI perſeveraret immotus, poſſet reponere ALOYSIUS; atque utinam ejus oculos haberem, quò vulgarem ſpectacula, quibus ille jucundiſſimè fruebatur. Nec verò poterant tot horas in orchæſtra muti; tacitique conſiſtere, DEVS, atque ALOYSIUS: agebantur quidem omnia intrà proſcenium, nonnulla tamen rimantibus patuere. Didacus la Nuza non degener ALOYSII germanus frater, de quo erit ſuus dicendi locus, Nepti refe-

rebat

rebat Aloysium noctu cum Angelis, eorumque Regina Deipara verſari, ex qua tantus ſplendor exiſteret, ut per ipſas valvarum rimas ejaculatus radios, ſuos ſpectantis oculos verberaret. Hoc ipſo reſcitum eſt inſcio; alia non pauca ex ejus ore, Deo volente, exciderunt. Tetrum illud quidem aliud ſpectaculum, ſed non minori admiratione dignum. Diſcalceatis Auguſtinianis neſcio qua occaſione immixtus tacitè cum illis Aloysius orabat: erat inter eos quidam F. Marcellus à S. Dominico, miræ homo auſteritatis, & orandi dono notiſſimus. Vidit is millena hominum ſub eam horam aquarum more labentium in Inferos: altumque inclamauit: Quò quò ſceleſti nunc ruitis? obſtupeſcentibus omnibus, ratiſque miſerandum aliquid illi Divinitùs objectum eſſe ſpectaculum: dimiſſis omnibus, qui illi præerat cætui, jubet luere fracti in oratione ſilentii pœnas, vulgando quidquid illud eſſet, quod viderat.

rat. Paret ille, quæq; vidiſſet diſertiſſimè aperit. Rogatus inſuper nũ id unus vidiſſet. Negat ille, ſubditque habuiſſe ſpectaculi ſocium Aloysium. Benè manè Præfectus mittit quempiã ex illo cætu, qui conveniret Aloysium, rogaretque ne gravaretur aperire, quæ pridiè in ſuo cœnobio viderat, nec illi prodeſſe ſilentium in eo, quod jam Marcellus obedientia adactus patefecerat: faceret in Aloysio Charitas, & Vrbanitas, quod à Marcello extorſerat obedientia. Venit is in Domum Profeſſam, rogat Ianitorem, vocet Aloysium; quod dum ille óbit ex munere, refertque eſſe in atrio Aguſtinianum, à quo expectetur; ſtatim Aloysius: redi, inquit, actutum, & dic nuncio; ut ei à quo miſſus eſt referat veriſſima eſſe, quæ F. Marcellus à ſe viſa retulit. Sed atrocia hæc ſpectacula, quæ non una fuerunt, miſſa facientes ad amæniora veniamus. Vidit alios è Piaculari igne ad beatas ſedes con-

convolantes, cujuſmodi fuit Lucius Piſanus Syracuſanus, dè quo mox ſermo redibit. Vidit alios in eodem piaculari igne detentos ſuppetias à mortalibus expectantes. Ingens quidem hæc Turba, ex qua paucos ſeligo Aloysio vel ſanguine, vel ejuſdem ſacri cœtus cognatione conjunctos. Franciſcum Figueroam Panormi degentem ſummo mane convenit, & Didacum fratrem è vivis abjiſſe jam memorat; in portum tamen æternæ ſalutis appuliſſe: Negat ille Alicata talia nunciari: tum: ne dubita, inquit Aloysius, hac nocte migravit, meque ante quàm abiret conuenit; pone dubitationem ſimul & dolorem, in tuto enim eſt, nec hoc ſatis, licet magnum eſſet, tenet jam Cœlum: Tù verò in fauſtiſſimi nuncii mercedem, altiſſimum tene ſecretum. Figueroa miratus viri ſanctimoniam, lætuſque nuncio; eſt, ſubdidit: quod diu opto, ſed taceo; cui Aloysius: fare

quis prohibet? metus, inquit ille, non impetrandi; ſed quoniam jubes, præfidens aperio: vellem mori cum gaudio, quod futurum certiſſimè credo, si mori te preſente contigerit. Hæſit aliquantulum Aloysius, tum minimè hæſitans: *Adero*, inquit, *morienti*. Tum Figueroa: utinam! atqui hoc quo pacto fiet, te nunquam conſiſtente, & ſemper errante? cui iterum Aloysius: *adero, adero, claudamque oculos*; quod ſexto poſt anno præſtitit, gaudente tunc Figueroa, & cælum manu tenente, uti obſtupuit, cum nunciaret viſum à *ſe* Didacum la Nuza abeuntem ad ſuperos centum diſtantem milliaribus, quod allatis paulò poſt literis eſt patefactum. In majori diſtantia obitum vidit P. Rajati. Degebat Aloysius Catanæ, & cum Collegii ejus miniſtro familiares ſermones miſcebat, cum repentè inclamat Pater Rajate, Pater Rajate, non ſecus ác venientem videret. Miratus Miniſter tam cordatum virum extra chorum ſaltare,

ſu-

ſuſpicatuſque quod erat, id non eſſe ſine numine, admonet eum relicti ſermonis. Hæſit aliquantulum Aloysius, tum confirmatus tegens viſum, incidit, inquit, dè vetere amico cogitatio: quis ſcit quid agat nunc P. Rajatus? ipſe autem quamvis diſſimularet, optimè norat; proximis enim literis nunciatum eſt Panormi Patrem Rajatum diem ultimum obiiſſe Kalendis Martii, quo die ſenſibus abalienatus, illius non expectatam mentionem Miniſtro injecerat, adnotanti diē & horam ne excideret. Qua eadem nocte cuidam è Societate heroicis virtutibus prædito videndum ſe Rajatus obtulit, ſplendidum quidem, ſed non ſine ignis piacularis reliquiis, quibus mox reſtinguendis inquit, paulo poſt inter Cælites ſe futurum. Quem tam celerem in cælum ingreſſum acceptum referebant ſingulari moderationi, qua pertulit ſe non ſine nota à regendo Equitum Panormitano Sodalitio, cui præerat, remo-

tum, aliò amandatum, præbiturum tantùm ibi viris confitentibus aures. Verùm non diſtulit ad mortem Devs ſpectatæ tolerantiæ præmia; nam poſt ſeptennium revocatus Panormum ad ejus ſodalitatis præfecturam, & regimen, Procerum occurſu, & veluti humeris vectus in Vrbem, alio ſeptennio ibi inſumpto quà erudiendis Proceribus, quà egregias in aſſiduis, moleſtiſſimiſque morbis patientiæ documentis edendis, vetus illud implevit oraculum *Vaccarum ſeptem pinguium, totidemque macrarum.*

CA-

CAPVT. IV.

Charitas erga proximos, in jiſque juvandis Induſtria.

HI gemini ignes Charitatis erga DEVM, & proximum ſemper æquè collucent, & ardent; quippè quos idem divinus Amor accendit; cum enim DEVS adeo ſe affici erga mortales oſtendat, qui DEVM amat, ab jis amãdis, juvandis, & ad DEVM ducendis cohibere ſe nullatenus poteſt; deprehenditurque minus rapidè in DEVM ferri, qui non eodem impetu feratur in proximos. Cum igitur ALOYSIUM divino conflagrantem amore viderimus, jiſdem neceſsè eſt videamus exæſtuantem ardoribus in hominum animis; quà è peccatorum cœno extrahendis, quà ad ſingularem ſanctimoniam provehendis, quà etiam corporibus ipſis ſublevandis.

vandis. In quo genere centimanus apparebat: dum concionaretur in Collegiis, quo penſo perſoluto, ſatis ſuperque ſibi feciſſe non nemo cenſeat, laborioſiſſimas adjungebat cōcionibus appendices, noſocomia adibat, ergaſtulis ſe abdebat, conſcendebat triremes, egentes viſebat ægrotos, ſolator ultroneus, qui rogatus à conveniendis Magnatibus abſtinebat, quippè qui Chriſtum quæreret ſemper latitantem in paupere, cujus faſtidium, delicatulum prodit Amorem in DEVM. Sæpiſſimè concionabatur in triviis; tum ad milites Hiſpanos in caſtris Caſtellana lingua, atque à concione extorquebat frequentiſſimas homologeſes. Ginæcea eo Ignatii Lojolæ libello animorum incantatore, qui Exercitiorum dicitur, adeò feliciter excolebat, ut ex iis non paucæ ſe nunquam cum viris collocuturas voto nuncupato firmarent: qua occaſione non nullas ſanctimoniales deſignabat, quæ ſtatis colloquiis, piiſquę exercitationibus

arctio-

arctiorem ſanctimoniam in ſe ipſis cuſtodirent, aliis ad æmulationem exemplo ſuo excitatis.

EGENTES puellas, quibus eſſet forma periculo, diligentiſſimè conquiſitas, matronis ditioribus educandas, ſuſtentandaſque dividere conſueverat; apud quas adultæ idoneis viris dabantur nuptui; nonnunquam dote ab earundem pietate impetrata. Cum creſceret numerus, uxoribus artificum acu pingentium commendabat, corrogata ſtipe, ne illis gravior eſſet impenſa, lucroſamque artem ſibi interim pro dote compararent. Hujuſmodi adoleſcentulas ipſe per celeberrima compita deducebat, à parente ſuo optimo id mutuatus Ignatio, qui grandis natu, Præpoſitus Generalis meretriculas reſipiſcentes antecedere ipſemet, ac perductoris quodammodo munere fungi Chriſti cauſa non erubeſcebat; à quo egregium illud etiam ebibit, cum dicenti, Ignatium in jis oleum, & operam perdere; Ego

ve-

verò, inquit, cujuslibet iſtarum, unius dumtaxat noctis impedire flagitia, & injurias in DEVM omnis operę, ac vigilantiæ pretium duxerim: quo doctus oraculo cum per proſtribula pertranſiret, meretricibus pecuniam erogabat, rogans ne ea nocte peccarent, accepto jam à DEO pretio, quod damno ſuo accepturæ fuiſſent à malo Dæmone. Miſſerrimo illi erronum Ægyptiorum generi, quos Zingaros vocant, ſedem attribuit, & Catecheſim. Circumforaneas mulieres Agyrtarum comites venena potius propinantium, quàm antidota diſtrahentium, prodire vetabat in publicum: ſi ſecus feciſſent ipſe conſcenſo ſcamno eodem, & Crucifixi vexillum expandens, è loco dimovebat, & lucro; quare ſatius illi ducebant ſine mulieribus conſcendere, quàm faceſſere cum pediſſequis. Cum aliud non poſſet, obvium quemque ignitis ſenſiculis inflammabat; & ruſticos ipſo in itinere ad conſalutandam Deiparam,

param, ad Euchariſtiam adorandam, ad illius uſum proximo die feſto, vel Dominico perfricata memoria invitabat. Hę Aloysii induſtriæ non ſine Deo, quo auctore longè majora patrabantur. In aleatorem ignotum, ludo, ejuſque appendice blaſphemia ad eas rei familiaris redactum anguſtias, ut ab iniiciendis ſibi manibus non longè eſſet, per vicos, & plateas diu quæſitum, tandem incidit; prehenſumque manu blandiſſimè eſt alloquutus; promiſſiſque veſtibus, cum jam ſeminudus incederet, extorſit, ut polliceretur ſe apud ſocium peccata depoſiturum. Operam ſuam ſocius confitenti navavit egregiè; cumque multo poſt tempore percontaretur ab Aloysio, quid illi factum eſſet? reſpondit non ſine gemitu: labores omnes pro illo fruſtrà ſuſceptos; vivere jam deſiiſſe peſſimo exitu.

Ad ſceleſti cujuſdam pedes ſe coortis tot lacrymis abjecit, ut ad bonam tandem frugem perduxerit. Rogavit ſemel

nautas, ut ad ingentia illa retia fallendis Thynnis parata accederent. Offendit piſcatores in rabiem prope actos, quòd per plures hebdomadas laborantes nihil cæpiſſent. Iubet eos à peccatis reducere puſillum, Deoque reconciliari, ad reconciliatos Deo, piſces certatim ſpontè convolaturos. Parverunt illi æquè piſcatores, & piſces, hi in retia irrumpentes, illi ad pænitentiam confluentes.

Verùm non ſemper ille in curandis animis utebatur unguento, ferro etiam uſus, & cauſticis. In Adoleſcentem à meretriciis amoribus non ſemel abſtractum, non ſemel reverſum ad ſordes, excuſſis toto niſu manibus impegit colaphos. Ille probè tenens quò inuſitatæ ille ſancti viri blanditiæ pertinerent, adit recta presbiterum, totum virus evomit, & fortè fortuna è Templo digreſſus iterum incidit in Aloysium, qui eum admovens pectori, arctiſſimis amplexibus priores colaphos compenſavit, verbo nul-

lo in utroque congreſſu utrinque prolato. Nec ſemel accidit, ut oculis ipſis, tacitus feriret ad Pænitentiam. In quo genere illud è multis ſeligo. Dum in Panormitano degeret domicilio monuit manè ſocium, ſe à prandio iturum eſſe piſcatum. Itur ad litus, ibique ſiſtitur, & confabulantem ibi Triremis Celeuſten crebris adortus obtutibus, non antè deſtitit, quàm ille oculorum ictibus, aliò ſe convertens, ſæpius declinatis; tandem ſe dedit, in eas voces erumpens. Teneo quid innuas, eluam ſordes, deſine tandem in me obtutus figere, quibus ferior. Tunc Aloysius manu prehenſum, & ad proximum Templum Patrum, quibus à Mercede eſt nomen, ductum, monitumque quàm grave crimen eſſet abjecta conjuge hærere pellici, quo ille morbo laborabat, fatentem crimina cæpit audire, ſed adeò hærentem ſordibus, ut vix octavo poſt die ablutum ritè dimiſerit.

Sed major in eo vis ad depellenda vel

antiquiſſima odia, paceſque firmandas, quæ juſtum volumen implerent: illud unum præteriri non poteſt, quod Aloysii ſanctimoniam mirè deprædicat. Lucius Piſanus fœdiſſimo ab hoſte accepto vulnere Syracuſis objerat: viduam conjugem ex acerbiſſimo mariti funere penè perditam, lacrymiſque conſepultam, ſolaturus convenit Aloysius; & primo illo congreſſu vix extorſit, ut in templo, in quo vir jacebat, ipſa, filiæque ſumerent divinas dapes. Inviſit ſecundò, nuncians virum jam frui Deo; & ter, inquit, prò illo ad aras feci; primùm gratias agens Deo, quòd tam benè parato lethum immiſiſſet. Secundùm orans ut à Piaculari igne abſtraheret quàm citiſſimè. Tertiùm, ut cælo reciperet, quod aperiri ſibi illico Stephanus vidit, cum lapidantibus peperciſſet; imitatus autem eſt Stephanum Lucius, non ignoſcens modò ſicario, verum illius vitæ ità conſulens, ut eum prodere

nun-

nunquam voluerit: imitetur igitur Sanctum virum Conjux; hoc tamen illa irritata ſermone, invehitur in Aloysium, queſta, quod, qui hæc reſciret, virum occidendum non antè monuerit, ut ſibi ab hoſte caveret. Cui ille negligendam eſſe chirothecam, modo integræ ſint manus, & digiti: animum in tuto ponendum, corporis facilem eſſe jacturam. Illa dolore amens negat ſe recente adhuc vulnere hoſti eſſe parſuram etiam num temerario, à quo uno ictu vir eſſet perditus: ſimulque in quatuor filias præſentes intentans digitos, uterumque quinta prole tumentem, parvulumque nepotem, & in ſemiplenam frumento arcam, converſaque penè furens ad Aloysium: aſpice inquit, tot pullos ſine cibariis, & ſuade deinde ſi potes, ut ignoſcam. Aloysius videns totum odii pondus in anguſtias rei familiaris incumbere, Deoque fretus; quid ſi, inquit, & alendæ

dæ familiæ, & filiabus nuptui tradendis idoneus ſponſor accedat? ſimul homine major, deoque plenus ad arcam accedens, hanc, inquit, ea benedictione impertio, qua DEVS benedixit Abram, Iſaac, & Iacob. Arca nunquam deficiet de domo tua. Filiæ tuę in circuitu menſæ tuæ. Labores manuum tuarum quia manducabis, beatus es, & benè tibi erit. Eſt ne quod quæras ulterius? Flavia, hoc viduæ nomen, attonita primùm, ſenſimque DEO illuſtrante, mutata, publico monumento hoſti pepercit; ſemper magis, magiſque mirata, cum quæ ille prædixerat, videret impleri. Non modò nihil unquam illi defuit, ſed res omnes, modò arcam contingerent, ità amplificabantur, ut & ædes extrueret, & filias in matrimonio honeſtiſſimè collocaret; ex quibus natu maxima ter nupſit dote non contemnenda, fretaque primogenituræ beneficio in erciſcunda

hære-

hæreditate Arcam elegit, tantæ in ea familia exiſtimationis, venerationiſque, ut nulla re, niſi inde priùs extracta, uterentur, non cibo, non veſte, non ſupellectili, non pecunia; & in quadam maxima caritate annonæ, bini frumenti modii, qui ſpectabant ad conſanguineum ibidem clauſi, ad quadraginta excrevere, quinis ab illo Arcæ perſolutis, non immemore beneficii. Diù nos diuturnum prodigium tenuit: breviora nunc omittentes, ad eam Charitatis Aloysii in proximos radicem veniamus, qua aliis ſemper profuit voce, manu, conſilio, precibus, ſibi tantùm erat exitio. Opem ſedulam, aſſiduamque ferebat corporibus Aloysius, quò permearet in animos; &, ubi in hos pervaſiſſet, totum ab eis peccati virus exugeret; quod cum non poſſet omnino concoquere, poſt inſignem præſertim aliquam converſionem ægrotabat, tanto in injuriis Deo illatis diſcruciabatur dolore. Iamque pertæſus cupiebat

bat diſſolvi, & eſſe cum Chriſto, cujus hoſtes acerrimos tamdiu tulerat, & exugendo curaverat, tot hauſtis fœcibus, ut tandem ipſe diſrumperetur; & frequenter illud ALOYSIO erat in ore, quod fuerat in votis, Iniquiùs cernenti peccata paciſcendum eſſe cum morte. Ipſe compos voti factus plures ſibi vitæ annos ademit.

CA-

CAPUT V.

Corporis afflictatio penè juſto ſeverior.

QVÆ dè hoc ſparſim tacta ſunt, dicta ſufficerent, niſi longè plura fugiſſent, in loco dicenda; & ex jis nonnulla adeò præter morem, ut niſi juratis teſtibus firmarentur, præter fidem eſſent; ut igitur omittamus tum ea omnia cruciatuum genera, quibus ad mortem adductus eſt, tum alia complura, quæ ei cum noſtratibus Sanctis fuere communia; cujuſmodi ſunt creberrimæ, ſæviſſimæque diverberationes, veſtes cilicinæ, celebriorum dierum pervigilia uno cibarii panis, & aquæ victu traducta; præter ſtata ſingulis hebdomadis ſextæ feriæ, & conſequentis diei jejunia; ad ea ve-

nio, quæ afflictationem corporis æquè, ac ingenium, totumque Aloysium in eo poſitum oſtendunt; ut catenato veluti altero alterum ſe excipiente tormentorũ genere corpus arroderet, ac dilaniaret. Binis cuſpidatis catenis ferreis ab humeris hinc inde pendentibus ad ilia, ibique fibula junctis ſemper incedebat armatus; utramque tertia Zona ſecabat ferrea medium cingens: has per ſe crudeles ad feriendum excitabat ea artuum, corporiſque agitatione, qua expertus fuerat eas acriùs efferari; cujuſmodi erat ità brachia in crucem conformare, ut altero alterum eſſet erectius, quò latus utrumque impari laniena, pari dolore, vexaretur, hinc coacervatis cuſpidibus, inde curſim fodicantibus. Et quamvis ad arrectarium ſedilis tergum corpus nunquam applicaret, admovebat tamen, & quidem validiùs ſubinde, quò altiùs figerentur cuſpides catenarum; quæ proindè, uti etiam alia flagra ferreis rotulis

aſperata, quibus ſe in ſuggeſtu diverberabat, reſperſæ ſanguine cernebantur.

Sed demus equum in curſu tam inclementer habitum, extimulatumque: at illi neque in capiendo cibo, ſomnoque parſum, quis ferat in immiti agaſone, nedum in domino? Cum interdictis ſibi jejuniis pranderet lautiùs, in eſcarum tractatione, ſecando, intingendo, miſcendo, condiendo non modò nitebatur fallere oculos accumbentium, & velare abſtinentiam ſuam, verùm etiam guloſus videri. Et verò id impetraſſet, adeò ſolerter id faciebat, niſi eum tota vitæ ſeries prodidiſſet, quæ omnium oculos ad obſervandum excitabat, tunc ſpectatores attonitos, teſtes nunc locupletes.

Ergò illi ſolemne fuit interdicto ſibi omni deliciarum genere, quæcumque vilia, quæcumque eſſent inamæna, amaraque conquirere; ſi quis bolus ſaperet palato, eum admovere ori, quò gulam acriùs irritaret; ir-

ritatamque denegando magis magiſque cō-
primeret: detractos ficubus cortices vorare, jis integris in mendicabula diſpertiendis relictis; crudos, atque immites in cibum fructus ſeligere, maturis Deo libatis. Rejectaneis etiam malorum aureorum adhuc viridantium globulis detractum corticem, quo ad frangendum guttur nihil aptius excogitari poteſt, conſciſſum, minutatimque conciſum miſcebat eduliis: cum rus pergeret, capnum legebat in cibum, herbam ſcilicet amariſſimam, cumque rogaretur, cur hujmodi gulę venena guſtaret; illud fovendo ſtomacho, hoc jecinori purgando experientiſſimus videlicèt domandi palati medicus utile dictitabat. Lac diluebat aceto, amarulentis ſuccis vinum; nec ulla erat potio, vel cibus, quē non antè corrumperet, quàm ori ad ſupplicium admoveret. Ad hæc vellebat & temporibus pilos, & ſuccreſcentia in unguibus fila, quæ nec tangi ſine maximo doloris ſenſu poſſunt. Nec

raro

rarò cultro manibus levia infligebat vulnera ſale, acetoque infuſo ſananda, hyeme nudis humeris nives, in ſummis caloribus calidam pectori, ferventemque aquam admovebat; & maximis itinerum moleſtiis illud addebat, ut immittens dumetis manus ſanguinolentas extraheret; tormenti genus, quo multa cælitùs impetrabat. Inter quæ illud, dum arator quidam ad exhomologeſim ſe parat, ne quid operæ ei depereat, admovet Aloysius ſtiuę manum, eoque terram verſante, bovis pes vomere vulneratur: Sed facilis remedio via: Aloysius manus ſpinis lancinat; boſque è veſtigio ſine vulnere; uti & arator ad exhomologeſim ſine noxis apparuit.

Verùm ne Aloysii manibus humeri inviderent, eos ſæpè in mediis campis lumborum tenus nudatus in dumeta, Benedictum imitatus, injecit. Quod quamquam ipſe conaretur occulere, cavere tamen non potuit, quin in Sancti Stephani propè Meſſanam campis

bis

bis obſervaretur, ſemel à Bernardino Giardina, & Paulo filio; iterum à Franciſco, & Maria Vitali conjugibus; à quibus ſe deprehenſum ſceleri ſibi adſcribens, ut in ſe lapides jacerent, impetravit. Sed quota hæc ejus inclementiæ pars? non abdomen modo, humeroſque, & ſerviles artus ſubegit, verùm etiam alias affectiones, & flecti neſcias, & dedignantes ſervitium miſit ſub jugum. Mitto injurias non æquo tantum animo, ſed etiam hilari toleratas; id enim ad ſui deſpicientiam magis ſpectat, quàm cruciatum. Curſim quæ ſunt hujus loci perſtringo.

Dvo erant, in quæ Aloysius ſuopte ferebatur ingenio, exquiſitiſſima mundities, & delicatiſſimum in convictu faſtidium; utrumque vicit, iis victoriæ monumentis, ut verendum maximè ſit, ne eorum enarratio nauſeam pariat. Et munditiem quidem commendatione dignam, ſi intra fines ſuos ſiſtat, quoniam

niam videbat ad alterum extremum vergere, convertebat ad alterum; & quæ ſibi ad ſui victoriam licere putabat, obibat egregiè, lacer, ſuffarcinatus, malè præcinctus, obverſa gerens tibialia, pilei latera ad mentum demiſſa, & alia hujuſmodi; petens enixè, ut alia etiam ſibi in hanc rem uſurpare liceret, oleo, jure, fæcibus veſtes commaculando.

Maius opus in vincendo ſtomachi faſtidio nullis legibus obnoxio: ad hanc victoriam prælusit, Noſocomia, Triremes, Ergaſtula, Stabula obeundo. Carnium analecta in menſa edendo, & victitando rejectaneis; & calidam quibus illa perpurgantur exorbendo. Ægerrimè à ſe ferri ſentiens labia admovere calici, in quo alter bibiſſet, ex oſſeo calice viatorio, quo utebatur, bibendi copiam faciebat mendicabulis, bubulcis, agaſonibus. Movebat illi nauſeam quidam è ſociis immodicè excreans inter edendum.

Non

Non moveri, non conqueri, non declinare convivam, cum poſſet, aliorum prȩclarum facinus fuiſſet, Aloysii illud fuit, aſſidere; & fruſtulum panis, ſeu caſu, ſeu arte in terram decidens reſumere, fædaque illa excreatione intinctum, abligurire, ſocio, qui id advertit, attonito, & emendato.

Aderat Meſſanæ morienti mancipio, ſordes, fœceſque cum anima egerenti; excipiebat eas ſuo ſudariolo Aloysius, qui ut ſenſit reflantem ſtomachum, domiturus rebellem, exuxit ſudarium, ſtupente æquè mancipio animam agente, quod in poſterum tenuit excreationem, ac Aloysii ſocio; qui factum quamvis rogatus enixè, ut taceret, non ſe tenuit, quin Rectori totum aperiret, maximo ſuo ſtupore, & virtutis compendio, dictitans: Tanti viri exemplo ad omnia toleranda paratum.

Mænis quartam horæ partem ſolidam lambendo porriginoſo inſumpſit.

Mes-

Messanæ cubiculum quoddam ingreſſus, offenſuſque odore intolerabili; quaſi verò humana iſta pati, crimen eſſet, ollam glutinis corrupti, quæ tum tetrum afflabat odorem, totam exhauſit, tanto horrore viſcerum, ut ea pænè effuderit, nec minore Æditui, qui eum deprehendit. Fateor me nauſeam tenere diutiùs non poſſe ſcribendo, quam ille conſtantiſſimè retinuit ſorbendo ea, quæ aures ipſæ ferre non poſſunt. Vincat tamen, uti ego calamum, ita lector oculos, in eo tantùm contemplando, in quo Aloysius Franciſcum Xaverium, & Catharinam Senenſem feliciſſimè eſt æmulatus. Dum apud Leontinos degeret verno jejunio concionator, nocte concubia audit in trivio mendiculum ejulantem. Corripit ſe è ſtratis, & ad jacentem cum cibis accurrit: negat ille flere ſe famem; quam præ doloris acerbitate minimè ſentiret; uſu pedum ſe à cancrena pri-

vatum, depaſta jam digitos: ignem unicum morbi remedium, majori ſibi horrori eſſe, quàm mortem; id ſe timentem fugiſſe Omodei Pharmacopolæ domo, in qua tractabatur humanitèr, opem igitur ferret, & quoniam ſanctus eſſet, redderet ſanitatem. Suſcepit id ſe facturum Aloysius, modò ſilentium ſe ſervaturum promitteret; deteᵭiſque ulceribus, quæ ſævam exhalabant Mephitim, vel in trivio non ferendam, quò ſe magis repelli, ſtomacho nauſeante, ſentit, eò avidiora ſugendæ ſaniei labia admovit; nec ceſſit, donec toto pure exucto, æger levatum ſe dolore clamans cænatus quievit. Poſtridiè ægrum à viro nobili domi ſuæ exceptum inviſit Aloysius, & remotis arbitris, in ſpeciem ejus paſcendi, & ſolandi, ad teterrimi, qui ſuccreverat humoris ſuccum ſitiens rediit: idque per dies undeviginti luce, noctuque factitatum: quo tranſa-

cto

cto tempore, dimiſit incolumem, ea lege, ut aliò commigraret: nec diuturnitas curationis quidquam prodigio detrahit; nam ſanare diſtulit adeò uſque, dum ipſe abſcedens, ſi ille promiſſam ſilentii fidem violaſſet, abſentia ſaltem plauſus, acclamationeſque conſecuturas effugeret.

CAPVT. VI.

Humilitas, & ſui deſpicientia.

TRIA in ſanctorum virorum geſtis maximè ſtupeo; primum eſt, eos in tanto divinorum donorum affluentia, quę pumilionem eveherent, cogerentque ſe circumſpicere, dè ſe tamen tam demiſſè, abjectèque ſentire. Alterum, certamen eos inter, & Devm, ut quò ſe magis ipſi deiiciunt, deprimuntque, à Deo altiùs attollantur. Tertiùm, Devm in tanto eorum efferendorum ſtudio, ità tamen ſapientiſſimè omnia moderari, ut ſummos inter honores, quos jis vult haberi, contemptus tamen, & injuriarum etiam materiam non rarò ſuppeditet. Et priora quidem duo in Aloysii vitam curioſiùs intuenti meridiana luce ipſa apparent;

qua-

quare hìc ex poſtremo tantùm nonnulla delibo.

Drepani dum ludi magiſtrum ageret, efferatus quamvis juſta verberatione diſcipulus, tot eum contumeliis oneravit, ut auditores omnes exhorreſcerent. Ipſe ad conviciantis pedes abjectus, eoſque exoſculatus, ſibi ab irato rogat ignoſci. Pollicetur ſe in poſterum alterum cum eo futurum. Stetitque promiſſis, tam enim humaniter, tam blandè eum deinceps habuit, blanditiis, munuſculis, honore, & omni amoris ſignificatione deliniens, ut ipſi adoleſcentes hærerent ſtupore defixi. Diſcolo huic adoleſcenti de ſancto preceptore tam peſſimè merito peſſimè omnes ominabantur; ſed Devs monſtra vertit in bonum; nam ei eam mentem immiſit, ut religioſo ſeverioris diſciplinæ cætui nomen daret; quod ingens ille beneficium Aloysii precibus referebat acceptum. Quæ erat Petri Fabri ſententia: Sinere Devm maximas irrogari ſer-

ſervis ſuis iniurias, quò eorum magnanimitate, & inimicorum tantoperè ſibi grata dilectione permotus, ignoſcat jis, quibus non fuerat alioqui parſurus.

Non tam proſperè ceſſerunt aliis collatæ in Aloysium injuriæ: Diſceſſurum ex oppido, cui nomen Eniſo, jam jamque inſilientem in equum, obvallatumque oppidanis ultimum vale præſtolantibus ſiſtit uterque magiſtratus ſacer, & profanus, ſuboffenſus, quòd in templo maximo concionatus fuiſſet, petente id populo, ſpreta ſua ipſorum Eccleſia; quęriturque elato ſupercilio, qua facultate indulgentias promulgaſſet. Aloysius, nihilo commotus ſacculum evolvens inventas patentes literas, per quas id ſibi liceret, oſtendit. Hæc eſt illa eadem charta, inquiens, quam huc ingreſſus oſtendi Vicario recuſanti. Atqui, Vicarius excipit, tunc nolui, nunc volo; eſt ne quod carpas? Bene eſt, inquit, Aloysius, imo laude digniſſimus, qui fun-

fungitur munere ſuo . Illi conjecturi fortaſſe Aloysium in vincula ſi, ſontem deprehendiſſent; ubi eum viderunt facultate ſatis inſtructum, inurbaniſſimè inſalutato Aloysio diſceſſerunt . Qui ea moderatione non contentus, in trivio illis occurrens ; ex equo deſiliit , & venſam , pacemque orans , amplexatus eſt arctiſſimè . Sed omnes intra tres menſes extinctos non ſine viſcerum dolore acerbiſſimo , arbitratus eſt populus dediſſe inurbanitatis ſuæ pœnas , & irrogatarum Aloysio injuriarum .

Procacior fœmina , quæ non impetrato per eum Virgunculæ filiæ ingreſſu , quem ſperabat , in Parthenonem , cui nomen Monti Pietatis , in publicis viis incedentem proſequuta eſt eo contumeliarum apparatu , quem aures caſtæ non ferrent , inter quas illud horrendum dictu . Aloysium Scortis faventem, à Virginibus abhorrere . Silente placidiſſimè Aloysio , & conflu-

ente

ente jam ad clamorem multitudine, Socius, ut furentem leniret, turbamque à muliere excitatam comprimeret, ſignificavit iratę, potentioribus negatum idem, quod Aloysius non impetraverat, proinde quieſceret: tum Aloysius æquè ſilentio, ac voce pacatior. Ità eſt, audiſti ſoror, quieſce.

Nec meliùs habitus eſt ab impudico, quem domi ſuæ conventum, ut à libidinum cęno extraheret, expertus eſt hoſtē acerrimum, à quo domo pulſus non ſine verberum minis, atque conviciis.

Tanta in ſubitis caſibus animi moderatio publica ortum trahebat ab ea contemptus ſui palæſtra, ubi ſe ſe in umbra exercens proludebat ad prælium. In quo genere facilius eſt principium invenire, quàm exitum. Compluribus igitur id genus induſtriis, jiſque quas ſuprà commemoravimus, omiſſis; ad alia omninò integra veniamus.

Ingressvs quiſpiam in ejus abſentis cubicu-

biculum, tot fœdis nomenclationibus, quibus ſe identidem compellabat, refertiſſimum indicem reperit; ut ſi unam tantùm ex jis in mediaſtinum è fæce populi quis jaceret, peccaret lethaliter; ipſe in eorum cœno innatabat, qui cum non poſſet, ut voluiſſet, dulciori modulatione audire ab aliis, ipſe ſibi ea accinebat: atque ut manarent ad alios, eo uſus eſt aſtu, ut probra majuſcula chartulis exarata, ſignorum loco libello precum clauderet, quò per aliorum manus, ut ſæpè fit, eunte, irent etiam ſuæ ignominiæ; quod ubi reſcivere Antiſtites ſevero interdicto vetuerunt. Hunc libellum edi voluiſſet in lucem; uti ex altero, quem ſuo nomine præfixo vidit venalem lingua Caſtellana, eo titulo: *Antidotum contra tartaream peſtem noxæ lethalis*, Nomine auctoris, & operis titulo uncialibus literis præ Bibliothecariis foribus ſuſpenſo;

ubi vidit impetrari non poſſe, ut ſuum nomen abraderetur; omnia coëmit exemplaria, daturus flammis, quæ Typographus in lucem ediderat.

Nihil illi fama ſua, celebritate nominis, opinione Sanctitatis infeſtius. Hinc publicum, & Magnates vitabat: vocatus ſæpè à Marchione Velenſi Prorege, in poſtremo morbo deſiderari ſe paſſus eſt uſque, eò dum juſſus acceſſit. Ad Marchionis Tariſæ Proregis unigenæ adventum in domum Profeſſam cohoneſtandum, dum domeſtici omnes certatim accurrunt; vocatus à ſociis Aloysius ſubterfugit; mox veritus ne iterum vocaretur, inter ligna in ſubterranea crypta delituit: Iuſſu Principis ſæpè vocatus, diù quæſitus, nuſquam inventus, donec qui ejus aſtus callebat ratus id quod erat, inter ligna abditum, obtentu præcipientis imperii extraxit è ſpecu. Comitis Stabuli Columnæ filii Panormo diſceſſuri Romam, dum qua erant humanitate, com-

commeatum à Patribus petunt, & innuunt Aloysio oratum iri à ſe Chriſti Vicarium, ut eum Romam vocet: Atqui, inquit ipſe, ego Chriſtum rogabo, ut vobis mei memoria excidat; cumque vocato à Cardinali Triultio magnos ei honores ominarentur; reſpondit: minimè vereri ſe, ne tam cordatus Princeps in iſtiuſmodi laberetur ineptias: ſi ſecus faceret tot ei, tamquæ enormia ſua probra detecturum, ut abſtineret. Deſideratum in aulis Procerum, non ſe eorumdem deſiderari patiebatur in ſtabulis ad equiſones, rhedarios, alioſque infimi ſervitii famulos, vel erudiendos in Chriſti doctrina, vel juvandos in morbis; atque honores ſibi à principibus viris habitos, ne meraciùs hauſti nocerent, hujuſmodi ſorbitiunculis diluebat. Quo in genere, Meſſanæ ſe ipſum viciſſe videtur. Concionatus ibi ſummos plauſus tulerat; quos more ſuo temperaturus, cum vacabat, noſocomium in paucis celebre obibat, in

quo præter inſanas ſubſtructiones, proventuſque regios flos Procerum ægris curandis advigilat; in illo igitur nobilitatis trophæo egregia contemptus ſui poſiturus monumenta præter alia mediaſtinorum munera trullas, & laſana, aliaquè id genus vaſa per ingentia illa ambulacra ſuſpenſa purgaturus ferebat, referebatque perpurgata, attonitis ſpectaculo omnibus, ſocio etiam rubore ſuffuſo quòd victum ſe videret ab Aloysio, qui à ſe fuerat vincendus; quare is manum operi admovit; reſpuit tamen Aloysius ſocium, addens, ſi ſe ſequi vellet, non deeſſe alia ejuſmodi fercula; quare quiſque onus ſuum portaret. Nec factitatum id ſemel.

Aci in oppido propè Catanã poſtremos ſuos quadrageſimales labores inſigni aliquo facinore cenſuit obſignandos. Diſceſſurus ex Vrbibus, quò honores ſibi haberi ſolitos declinaret, vel antè lucem, vel ſimulato in vicinis locis negotio, digreſſus, quaſi mox reverſurus, inſalutatis civibus evadebat.

debat. Acenſes id odorati benè matutini conveniunt, & atrium occupant; rogat Aloysius, ut abeant. Vbi ſe videt non exaudiri, ut ex tanta multitudine insignem aliquam ſui reportaret victoriam; arrepto vaſe, in quo ventrem exoneraverat, per confertam multitudinem ducit, reducitque, conſcenſoque aſino jubet plaudi equo, & equiti conſueto ſarcaſmo, quo lepidè jumenti nomen in ſeſſorem deflectunt. Poſtremus hic apud Acenſes actus ridentem habuit Aloysium, ſerios verò, ſemperque mirantes Auditores. Poſtremus item apud Alicatenſes utroſque plorantes, ſingultanteſque. Alicatæ poſtremam concionem jis verbis clauſit Apoſtoli *Quod faciem ejus non amplius eſſent viſuri*; Et ſatis id erat ad uberrimas à concione lacrymas exprimendas; ſed non ſatis erat Aloysio alienus proventus, quare ut compendio etiam ſuo poſtremus

mus ille actus abſolveretur, ea ſibi probra objecit, tam fœdas appellationes indidit, ut non modò auditores ejulatibus complerent omnia, ſed ipſe etiam ſolutus in lacrymas, non ferens ruborem, quo ſuffuſus erat, quamvis hujuſmodi ictibus jam callum obduxerat, obvoluto vultu ſingultiens abjerit.

Hæc, & alia plura, quę eminent, plurimi æſtimat vulgus, minutiora pluris faciunt ſapientes, cujuſmodi erat, vitare conſpectum, quaſi verò ſociorum impar eſſet convictui: ſi quando colloquendum eſſet, humilioribus ſemper hærere; tacere ferè ſemper, niſi in Coadiutores incideret: ſentire, & ſeriò dicere, niſi Devs ſibi aliquam ad excurſiones facultatem indidiſſet, ejiciendum è Societate fuiſſe, cum tamen omnibus corporis, animiſque dotibus abundè eſſet inſtructus; ad laudes etiam privatas, & inter amicos non expalleſcere modò, ſed & iraſci; & cum mitiſſimus eſſet in ea etiam

cum

cum primariis viris, quos impenſiſſimè colebat erumpere; quæ niſi à ſui deſpicientia ortum habuiſſent, minimè probarentur; faſtumque iracundiæ mixtum ſubolerent. Memoratus nuper Clavellus Dominicanus, quo utebatur familiariſſimè, commendabat ejus labores, lucrumque inde proveniens, ſanctitatis opinionem, in qua apud omnes erat; teſte ſe oculato, qui inſulam concionando peragraverat. Tunc Aloysius ſeveriorem induens vultum ſuboffenſus, negauit dè homine tam nefario dici, quæ ille memoraverat; & aliquanto commotior monuit laudatorem, ni vellet veterem amicitiam tunc ſcindi, ab hujuſmodi ſermonibus abſtineret. Nihilo mitiorem expertus eſt quidam è noſtris Sacerdos, futurus ejus comes expeditionum. Hic inviſentem ſe Aloysium rogauit, ut juberet morbum, quo laborabat faceſſere, quò expeditior eſſet ad iter alioqui differendum. Aloyſius immotus ad contumelias, hoc enim

verò

verò tulit ægerrimè, & ægro inſalutato diſcedens, recta adiit Antiſtitem; impetratoque alio ſocio, ægrum, pro quo tantùm eò acceſſerat, reliquit nunquam reſumpturus in poſterum. Cætera omitto, id unum enarraturus, ex quo liceat conjecturam facere reliquorum.

Faciem ſibi contundi diù irritis votis optaverat; verùm quia, quod diù mente concoquimus, tandem aliquando erumpit in opus; modum excogitavit, quo tamdiu concupitis calcibus frueretur; à Domus Præpoſito impetravit, ut liceret ſibi ſacris operari in ſacello domeſtico, quò & ſacrum longiùs traheret, & vitaret eam, quam ipſe maximam putabat injuriam, cum poſt ſe in templo ad ſacrum peragendum egredientem, concurſum fieri videret, audiretque ſe mutuò invitantes, ut ad Sancti viri miſſam accederent. Miniſtrum ſibi addi petiit domus famulum, qui Societatem petebat ardentiſſimè, nactus opportunitatem

Aloy-

Aloysius ſimplicem hominem circumvenit egregiè. Docet per unam cæcam obedientiam patere in Societatem aditum; ſi quæ ipſe imperaret, impigrè exequeretur, admittendum; ſi renueret excludendum; & quò magis arduum quid juberetur, & in ſpeciem crudele, & impium, promptiùs faciendum, modò idoneum ſuaſorem haberet. Hinc lata cinctum indagine innocentem juvenem urget preſſiùs, rogatque num dicenti ſibi fidem habeat, num obtemperaturus ſit imperanti? annuit: quid enim diceret ille doctus tantum in patinis? Igitur Aloysius certus promiſſi, abjectus, humeroſque ſacelli januę obvertens firmiſſimè, nequis improviſus accederet, Iubeo te, inquit, pedibus ſceleratum hoc caput contundere. Hæſit miſer ille attonitus, reus promiſſi, ſi detrectaret; ſacrilegii, ſi pareret. Aloysius additus portæ pro peſſulo, prohibebat egreſſum, & interclusum in Societatem aditum minabatur, ſi

renueret, & obligatam falleret fidem: Ille diu reluctatus, diu animi dubius; tandem ineundę Societatis amore victus, minisque viri ſanctiſſimi territus, dedit tandem manus, ægriùs pedes; & venerabunda planta jacentem vix contigit. Aloysius, ut erat ſolertiſſimus, vidit ſe nihil non impetraturum ab eo, à quo applicitos ori pedes extorſiſſet: perge porrò, inquit, fili, tam ſuſpenſum pedem in Societatem minimè inferes. Tunde, retunde merentem; ne dubita. Si me ſontem exiſtimas, ſonti ne parcas, ſi non malum, bono tuo jubenti pareas: His homo ſimplex captiunculis, & ſophiſmatis irretitus, & illius ſanctimonia æquè retardatus, ac motus; ubi ſemel verecundiæ fines tranſierat, fuit naviter impudens, valenterque contudit jacentem Aloysium, qui ſputa etiam obtinuit, & poſt ſputa etiam contumelias: quid enim ab eo non impetraret, à quo calces extorſerat? Imperato denique ſilentio, Alovsius benè con-

contuſus, plenuſque vibicibus, voti compos abſceſſit. Tragicus actus longo poſt tempore deſiit in lepidum. Io: Baptiſta, hoc illi bipedum ſimpliciſſimo nomen, fidem fefellit; & tutis, ut ipſe putabat, auribus factum depoſuit; ſed fracti pænas ſilentii luit, in pede innocenter ſacrilego, illo laborans; donec ad ALOYSII tumulum, urnamque faſſus noxam, repentè convaluit.

C A P V T. VII.

Vitæ Integritas, & cura innocentiæ.

ETSI videri cui poterit ex pervulgata Aloysii divinitus accepta internoſcendarum abditiſſimarum quarumcumque rerum, & animorum facultate ortum habuiſſe eam mixtam timore venerationem; ut non nemo vereretur ad eum accedere, non antè depoſita apud confeſſarium noxarum ſarcina. Ego quamvis non diffiteor, hoc etiam in cauſa eſſe potuiſſe; aliò tamen tanquam in fontem præcipuum refero, in opinionem ſcilicet exquiſitæ munditiei, & ſanctimoniæ, qua veremur illoti ſacra tractare.

Et verò quiſquis eum, pluſquam de facie noſſet, venerabatur tanquam homi-

minem dè cælo delapſum. Fuit quì integras horas in eo aſpiciendo inſumeret, ſentiretque eo conſpectо ad cæleſtia ſe rapi. Fuit qui ibi ſe ſiſteret; quà illi tranſeundum erat, ut conſpectus ab illo tantùm, ad divina incaleſceret. Fuit qui nihil tale cogitans ex fortuito occurſu melior fieret, obtutu illius uſus pro monitore. Nec defuit qui ſolo Aloysii intuitu abactas à ſe lubricas, quibus conflictabatur, moleſtias fateri non erubeſceret. Iam verò pedum ejus veſtigiis oſcula figere, ſiccare ſalivas, lambere pulverem, veſtes contingere & clam diſcerpere, pendere ab ore, hærere in vultu, petere ſalutare ſibi ſignum imprimi, & cætera hujuſmodi quantam pręſe ferunt ſanctimoniæ non vulgaris admirationem? & verò non admirabantur ex nihilo; non enim quacumque erat præditus ſanctimonia, ſed ea, cui innocentia diuturna, & maximi aliorum bono ſuſcepti labores, cum minuta minimarum quarumque legum cu-

cuſtodia incredibiles conciliare ſolent amores, & plauſus. Octo tantum menſes eo modo traducti, quo quinquaginta annos traduxit Aloysius, Stanislaum aris admoverunt. Nec innocentiùs in Tyrocinio Stanislaum vixiſſe; nec in ſtudiis etiam Gonzagam, idonei teſtes affirmant;
P. Antoninvs Blandus, qui in inſtituendis tyronibus ipſos triginta annos poſuit, ejus vitæ, dum ſtudiis daret operam, attētus, aſſiduuſque explorator non aliud expiſcatus eſt crimen, cujus eum publicam juſſit in triclinio poenam luere, quàm calceos ejus ſemel deprehenſos non æquè à pariete diſtare; ex quo æquiſſimus rerum æſtimator conjecturam fecit, quàm eſſet is innocens, in quo nil peccatum eſſet ultra crepidam; & quàm verè facta facultate ſe publicè reprehendendi ea ſibi occineret, quæ ſceleſtum apud ignotos proderent, apud notos redderent etiam ſanctiorem. Scelera enim ſua deprædicare, vel eſt perditæ nequitiæ, vel ſancti-
tatis

tatis eximiæ. Sed jam à calceis veniamus ad pedes. Pulchri hi quidem evangelizantium aliis pacem, pulchriores indicentium ſibi bellum, interdicto ſibi omni alio præter, quàm ex obedientia motu. Non illum loco proceres moverent, ac Dynaſtæ, ſi vetitus legibus eſſet inceſſus; ſecus ſi illæ innuerent, nulli parcebat itineri. Quoties domo egreſſus inutilem relegebat iter, ut ianitorem moneret ubi quærendus eſſet, ſi quæreretur à quopiam; vel ut tabellæ nominum apponeret calculum, abſentiæ indicem, quod domo digredientes ritè conſuevimus uſurpare? Quoties rure inambulans dato domeſticarum precum ſigno, ubi erat, procidebat in genua, conſuetarum precum penſum exoluturus? Verrebat noctu alternis diebus cubiculum, cum per diem aliis diſtrictus curis minimè poſſet; & in excurſionibus impetrabat à ſociis, ut unus verreret, quod omnes incolerent. Sed fuerit ejus demiſſionis animi

quòd

quòd tam crebro ſordes converreret è cubiculo, quod eas nullo negotio contrahit. At non erat cur in ſuæ conſcientiæ latebras tam frequens ſpeculator labes quæſiturus, quæ nullæ erant, inſpiceret. Sæpiſſimè, Miſſionum vero tempore, ſemper brachiis in crucem expanſis, ſe ipſum ſingulis horis curioſiùs introſpiciebat. Sanctiſſimum parentem in hoc imitatus Ignatium, qui ſtatis diei horis in ſemetipſum deſcendebat, ſuaque omnia dicta, facta, cogitata, coram Deo diligentiſſimè reputabat; cumque ſcrupuloſiùs intuentibus atomi lapidum ſpeciem induant, deprehenſa, ut ſibi videbatur, noxa, ad Sacerdotis ſe pedes abiiciebat, ſolutionem expoſcens; ille verò repellebat nullius criminis reum, admiratus videri in ſe ipſo à reo, quæ judex non videret; veneratuſque aciem oculorum, qua ſancti viri ſunt præditi, adeò acrem, ut ea pervideant, quæ reliqui ne optico quidem admoto tubo inſpicerent, caperent-

rentque; deputarique inter labes, quæ ipſis appareant ſanctitate pleniſſima: quo uno ille itinere duo conſectabatur; ut ſcilicet, quò fieret purior, eò maculoſior appareret; in quorum alterum quantum collineavit, tantundem aberravit ab altero; nam quò à ſe ſanctimoniæ famam ſtudioſiùs conabatur avertere; eò ſibi illius opinionem magis aſſerebat; & quò ipſe ſæpius ad lavacrum accurrens, apparere volebat fœdior, eò innocentior habebatur. Nec ad altiſſimam ejus innocentiam perveſtigandam aptiorem hac bolidem ejus confeſſarii habuerunt; nam qui labecularum adumbrationes deteſtabatur tantopere, ut toties excipientibus ejus confeſſiones obtruderet, quì cælaſſet, ſi graviori noxæ unquam fuiſſet obnoxius? Quot quot autem eum confitentem audierunt, ſanctè affirmant, vix in illo unquam tantum labeculæ reperiſſe, quin illi abluendæ guttula una eſſet ſatis, ſuperque. Ad ſuæ munimen-

 tum,

tum, & incrementum innocentiæ non modò erat in internoſcendis labeculis oculatus, & lynceus; verùm etiam æquè erat in ſequendo divino ductu celer, & alipes. Incredibile dictu eſt, quàm attentè DEVM audiret loquentem, quàm exquiſitè pareret ejus nutibus, & ſibilis, ne dum verbis. Hinc erat ut ſæpè ab incepto deſiſteret, DEO ad aliud impellente: quod adeò frequentèr accidere etiam ſocii advertebant; ut apud illos eſſet in paræmia, quoties illum videbant à deſtinato opere re infecta ad aliud converti: Iam poſuit, flante altero, ventus prior. Iam verò quàm illimem, purumque neceſſe eſt eum fuiſſe, qui in ſe cuſtodiendo, tam vigil, cæloque uſus tam propitio, ad innocentiam velis, remiſque contenderet? Sed ad ea, quæ eminent veniamus; nam licet ſit maximus labor in tenui; non tamen par eſt apud omnes gloria; cum minuti operis pauci oppidò æqui

qui æſtimatores reperiantur: quis enim ſatis capiat inexpertus, quantæ moleſtię, quàm intolerandi laboris ſit minutiſſimis legibus alligari, & undecumque circumretiri, non liberum habere pedem, non manum, non nutus, nuſquam ſui juris eſſe, nihil ſibi integrum relinqui? Hujus immitiſſimi, & nunquam pœnarum ſaturi Equulei ærumnas is tantum novit, qui indè pendet; Aſpicientes minimi faciunt, cum non videant vulnera, & ſanguinem, nec pendentium ejulatus exaudiant; iiſque ferendis ſe pares exiſtimarent, niſi votorum religioſorum clavis, quibus crucifigendi eſſent, exterrerentur.

CAPVT. VIII.

Diligens Votorum cuſtodia.

QVÆ ſemel Aloysius Deo vota nuncupavit amantiſſimè, reddidit ſemper cumulatiſſimè. Et Paupertatis quidem fuit non modò cultor eximius, ſed amator; eam in deliciis, eam loco parentis habuit; cui non famulatum modò, ſed obſequia, & blanditias ſe debere putabat. Et quoniam illud eſt cupiditatis ingenium, ut malit totam pati repulſam, quàm uno, vel altero impetrato, cætera denegari; & æquiùs ferat ſe totam excindi, quàm vel ramuſculum unum, aut folium integro trunco concuti; ſecurim ad radicem admovit ità, ut nihil illo ſpoliatius, nihil eſſet egentius. Humus illi nuda,

vel

vel aſſeres prò ſtrato; niſi eum moderatores culcitis, ac lodici affixiſſent: in crucem enim agi ſe putabat, cum ejuſmodi ſibi, ut videbantur, pręciperentur deliciæ; eratque in jis undè cruciaretur, impetrandis, effugiendiſque commodis tam importunus, tam efficax, ut tandem aliquando ejus precibus, lacrymiſque fatigati, & rationibus in hoc genere acutiſſimis victi, eum ſibi relinquere, hoſti ſcilicèt ſui infeſtiſſimo cogerentur. Dormientis lectulus, vigilantis veſtibus non multum invidebat, nam dempta ſacerdotalis decoris cura, cui Antiſtites advigilabant, nihil illius amictu obſoletius. Vilia ſemper indumenta, plerumque conſciſſa, nonnunquam etiam ſordida, vel caſu, vel induſtria, totum corporis indumentum ità attritum, ut ſi cuſtos veſtium ad mortuum aliquem amiciendum deterrimum quæreret, fuiſſet ſumendum ab Aloysio. Iuvabat ejus paupertatem popu-

populorum pietas, qui ejus pallium ad oſculum arripientes, vel particulas ad aſſervandum mordicùs abſcindentes, cogebant attrito ſemper pallio incedere: Et pallium quidem idem erat urbanum, ac viatorium. Gauſapinam ſenex juſſus induere, induit, ſed eam quæ non minus obedientiæ ſerviret, quàm paupertati; nec temporum injurias prohiberet, ſed plauſum hominum, quem ante abiectá viatoria penula, in difficillimis itineribus conciliabat. A chirothecis ſemper abſtinuit; hinc manus minimè protectas, ſemper diffractas habebat, & ſanguine diffluentes; quas, ad doloris coronidem, ſale, acetoque perfricabat. Nec multum abſimilis ſupellex cubiculi; quam ab Eliſeo mutuatum diceres, cujus totus cenſus *Erat lectulus, ſella, candelabrum*. Erat etiam vis magna icuncularum, ſed charthacearum, quæ omnes vænirent teruncio: Erat in ejus gaza pergrandis lapis

bis metallicus, cujus pellucido pulviſculo reſperſę charthaceæ icunculę inter pueros diſpertiendæ collucebant: hunc lapidem, vel quòd pretioſum duceret, vel quòd erga eum ſe nimis affici videret ad Prępoſitum Meſſanenſem primùm, tum ad Panormitanum duxit, eo ſe ſpoliari velle dicens; à quibus edoctus has eſſe Iri, non Crœſi divitias, non acquievit, donec acciperent. Quo demum abdicato omnes ſuas facultates, univerſamque cupiditatem dilapidavit. Sed hoc commune cum multis; illùd hactenus, quod ſciam, nunquam auditum: conciones etiam à ſe ſcriptas Bibliothecario tradidit, ut publici juris faceret; & ingenii ſui partus, quò magis vileſcerent voluit eſſe expoſitos ipſo ſuperſtite, quòd alii facere conſuerunt ab obitu. Ejuſdem paupertatis ſtudio nummos nunquam contigit, eamque curam alteri ſociorum demandabat, quamquam ad eum ſpectaret,

ctaret; utebaturque ſua facultate in abdicatione pecuniæ. Sed pecuniæ, ſupellectilis, veſtiumque neglectus partus quidem eſt paupertatis; non tamen primogenitus, quo jure gaudet cibi, potuſque egeſtas; cum videamus mendicabula, magis dè ventre, quàm dè veſte ſollicita. Et bruta ipſa, quæ indumentorum cura minus tanguntur, optima quæque conquirunt pabula, nec ſine ſalſamento oves paſcuntur, & piſcium maximi à retibus, & fuſcina tuti, hamo tamen capiuntur, & eſcis. Quantum verò gulæ ſuæ tortor fuerit Aloysius, etſi ea, quæ ſparſim dicta ſunt oſtendunt, non nihil tamen libabimus, quod, & cruciandi corporis, & præſeferendę ſtudium paupertatis evincat. Et quidem omphacio merum diluere, amariſſimis ſuccis condire edulia, utrumque tam parcè ſumere, ut eſuriret ſemper, & ſitiret, omni interdum potione abſtinere, macerare ſumptum cibum aqua, quam,

quam, manus, oſque abluens, volæ ſorbebat, & alia hujuſmodi plurima illum voluntariæ paupertatis, & cruciatuum ſitientiſſimum fuiſſe oſtendunt. Illa puram ſapiunt mendicitatem. In triclinio ad aliorum pedes abjectum ſumere cibos; quos, modò ſtipem à ſedentibus in mendiculi morem corrogando, modò; qui aliis ſupererant colligendo in patinam unam redactos, non nunquam etiam ex olla in quam prandii, cænæque reliquiæ conjiciuntur, erogandæ in famulitium, extractos, ſibi apponebat; & quidquid ab aliis rejectum eſſet, ipſe reguſtabat; ſi quem verò adipatum, carnoſumque bolum, quod non rarò fit, ſocii reliquiſſent, illum pauperibus depeculandum, atque exugendum, reſervabat; & opiparè ſecum agi putabat, ſi eorum tantùm analectorum retractatione reficeretur, quæ ipſa mendicabula faſtidirent. Ad hæc, jis fratribus, à quibus in cænatione ſtipem acceperat, oſcu-

lo pedum agebat gratias, ità ut non tamſe in cœnaculo videretur reficere, quàm egentiſſimi mendiculi partes agere. Qui autem fuit ſibi ſemper egentiſſimus, erat in largiendo, & aliena inopia ſublevanda effuſiſſimus; nunquam ſibi ſatis elargiri videbatur, & alias aliis effuſionibus cumulabat: corradebat hinc inde ingentem vim auri; & cum humanæ liberalitatis vena deficeret, confugiebat ad ſuperos, à quibus in miſerorum ſubſidium, etiam pecunias impetrabat, eaſque aliquando tam nitidas, & micantes, ac ſi tùm primum ex officina prodirent.

Corpori tam inclementer habito, ſecundùm Deum, aliiſque id genus induſtriis, ſervatum pudicitię nitorem illimem, ac labis expertem, referebat acceptum. Quod in aula, in milite, pręfervidique ingenii fuit propè miraculo. Nemo domeſticorum dum veſtes ſumeret, poneretque, pedem ejus nudum vidit: in nullam unquam fæminarum, coactus cum jis ſemper agere

gere, oculos defixit. Neminem ad manuum admiſit oſculum, ſi ſocium demas, & agens animam, magna jam ſui parte præmortuus. Cum mulieribus verò non modo cautus, ſed inurbanus, agreſtis; & ferox. Vitabat etiam cum piis matronis dè rebus divinis miſcere colloquia. Quod ſi ad ea adigeretur, juſſu moderatorum, invitus, non modò oculos nunquam attollere humo, verùm etiam quantum urbanitas pateretur, facie aliquantulum loquebatur averſa. Ad averſionem vultus, ut eum aſſequeretur, & in conſpectu haberet, vertebat ſe matrona, & dignum erat cælo ſpectaculum, mutuas illas averſiones, converſioneſque vultuum cernere, nunquam ſe conſequentium. Cum matronarum rhedas in compitis cerneret, in vicum proximum fugiebat clamitans ad ſocium: *Inimici hominis*; quod illæ advertentes juſſo auriga conſequi fugientem, ſemitarum anguſtiis rhedas non capientibus

 pro-

protectus victor elabebatur. Si juberetur prænobilem aliquam, & benemeritam dè Societate decumbentem matronam inviſere, tunc enim verò ità torqueri, & angi, & ad tam infimas preces; & lacrymas deſcendere; ut Moderatores animi ejus anguſtias miſerati, liberum dimitterent; ſed ne illæ offenderentur aſciſcebant illum in ſocium; quem dolum cum non poſſet eludere, ægra nec viſa, nec ſalutata, precibus ad DEVM prò ejus incolumitate fuſis, ac ſi ad templum ſe contuliſſet, excedebat. Vnæ cum meretrices, cum quibus tamen degebat non ſine arbitris, & adducto ſupercilicio, nõ tam experiebantur agreſtem, ſi reſipuiſſent; ſin minus & lupæ, quod erant, eſſe etiam num vellent, leonem experiebantur dilaniantem. Tantus caſtimoniæ cultor mirum non eſt, quod in aliis etiam oculorum, verborumque licentiam ſupercilio ipſo conpeſceret; nec auderet quis eo præſente vel profari liberiùs,

riùs; vel agere petulantiùs: neque illud mirum quod alienas etiam latentes ſordes, & odoraretur ſagaciùs, & confidentiùs etiam in Presbytero increparet, ipſoque contactu caſtimoniam allineret: quod etiam P. Antonino Antinoro contigit, qui dum in noſtro Panormitano Collegio Theologiæ operam daret, poſt moleſtiſſimam duorum menſium luctam cum immundiſſimo hoſte, tandem cælitus ad Aloysium mitti ſe ſenſit, qui ſalutari crucis ſigno fronti ejus impreſſo, immundum gregem procul abegit, pugnæ, quam ille non dum aperuerat, conſcius. Illud non ſine admiratione dici poteſt, quod tam juratus hoſtis laſciviæ, inter lupanaria degeret, ferè ſemper, & lupas; quorum quoniam incidit mentio non omittam id narrare quod ejus pudicitiam illuſtret egregiè. Pia quadam, ac matura fæmina Aloysius ad extrahendas à cæno turpitudinis meretriculas tanquam manubrio utebatur. Accidit,

cidit, ut, cum de ſuo mercimonio attentiùs agerent, piæ venatricis puellula per ſcalas corruerit, & ad utriuſque pedes tantùm non extincta occiderit. Soluta in muliebres queſtus matre, & pene dolore confecta, ALOYSIUS jacens corpuſculum humo ſublatum, acceptum intra pallium abdidit, contrectabatque non ſecus ac ſuis luxata locis oſſicula redderet: ubi verò ex matris ejulatibus filiolam inclamantis, fœmellam eſſe advertit, velut ignem è ſinu excuteret, filiam matri reddidit nondum incolumem. Dumque hæret dubius præſtet ne ſanitatem tangendo reddere, an contactu fœminei corpuſculi exanimis abſtinere; illa ſubiit cogitatio, poſſe ſe, & morientis incolumitati, & ſcrupulo ſui pudoris conſulere; interjectaque charta ſalubrem illi manum impoſuit, quo facto puella repentè convaluit, duplici prodigio ſanitatis, & honeſtatis.

VERÙM bonorum fortunæ facilis jactura, voluptatis, & illecebrarum levis victoria,

ria; difficilior triumphus dè mente, judicioque alterius arbitrio, nutuique ſpontè ſubactis; hunc etiam prioribus ità nexuit Aloysius, ut ſervitio natus, non ad imperium factus videretur. In quo genere ne longus ſim, ubi ille eſt exſpatiatus latiſſimè, nonnulla perſtringam; & quamvis ſupervacaneum videri cui poſſet oſtendere moderatoribus ſuis morem gerere illum, qui æqualibus etiam, & viliſſimæ plebeculæ ſe ſubderet; longè tamen aliud eſt gravem aliquam afflictationem interdum ſpontè ſubire, ac ſemper ei ſuſcepta obligatione ſe ſubdere; cum videamus unciales literas ab iis artificibus graphicè exarari, qui minuto charactere expeditè ſcribere minimè calleant. Nemo illo fuit obſequentior, nemo vel dicto, vel nutu magis audiens; nihil illi magis curæ, quàm Moderatores ſuos tanquam Devm venerari, & Dei loco habere. Chirographum quo ſummus Societatis Præfectus ſuas

obſi-

obſignat literas, in libello precum tanquam rem ſacram ſervabat; nunquam dè moderatoribus conqueſtus, nec paſſus coram ſe alios conquerentes; cumque ſemel quemdam audiret dè ſuò Antiſtite obloquentem, clauſis digito auribus, fugiebat clamitans: *Bone Ieſu, quid audio? poſuerunt in cælum os ſuum*. Ab eorum ore, & nutu penderbat; juſſa non exequi tantùm, ſed etiam repræſentare, imperia divinare, ne dum ſanctius imperium, poteſtatemque præcipientem expectare ſemper ſtudebat. Hinc illud fiebat, non omninò probandum, ſed tamen humanum, ut quemadmodum colles, & prærupta à defluentibus vix perluuntur pluviis quæ, tamen in humilibus locis, &vallibus ſtagnant, & conquieſcunt; ità cum parùm morigeri vix arduorum operum, laborumque particula aſpergerentur, dura, & lorioſa omnina, in unum Aloysium tanquam in bibulam ſitientemque terram ſpontè

tè confluerent. Obtemperatio ſcriptis legibus, inſtitutis, temporariis juſſis fuit in illo incredibilis; nullam vel tenuiſſimam ſui Ordinis legem ſpontè violavit; à nullo, quod in bono more poſitum eſſet, latum unguem deflexit; non manus, non pedes, non oculos movebat contrà prçſcriptum, vetitumque; quod quàm non proclive ſit, & in medio poſitum, is tantum novit, qui noſtrarum legum vim incredibilem percalleat, ad earumque præſcriptum ſub idoneo coactore diutiùs vixerit: nec juſſa tantum celeritèr, hilariterque exequebatur, verùm etiam prompto, hilarique operi intelligentiæ, ac mentis addebat obſequium. Quo parendi modo, quem obedientiam cæcam vocant, Præceptores Aſcetici, nihil altius, nihil divinius excogitari poſſe ſtatuerunt. Hinc erat, ut plurima juſſa exequeretur Antiſtitum; qui, ſi ſuperventura noviſſent adiuncta, à jubendo utique abſtinuiſſent; &, quod fidem omnem vide-

tur excedere, non ſine maximo ſenſu parebat etiam in jis, quæ adverſari Deo quodammodo viderentur. Concionaturus Meſſanæ in ſacro jejunio, monitus à Præpoſito non arridere illi Vrbi concionales ſtrepitus; placere prædicari ſibi Chriſtum Crucifixum, non verò hunc arrepta ejus effigie lignea manibus ſemper obtrudi; meminiſſet ſibi apud cordatos viros rationum magis ui agendum, quàm ſupploſione manuum, & ſacrorum oſtentatione ſignorum, quę ut in vicis, & pagis plurimum valent, ità in magnis Vrbibus frigeſcunt. Aloysius non neſcius, ſe eo anno oleum, & operam perditurum, concionem, & fructum, ſi pareret; quod quantopere Apoſtolicum cruciet concionatorem, nemo eſt qui non videat; parvit tamen, *Paratus*, ut dè Servatore noſtro inquit Auguſtinus, *Perdere omnia, ne perderet obedientiam*. Et jam mutato dicendi genere, aliter, ac ante prò concione dice-

dicebat. Auditores mirari primò, mox inter ſe quærere, num is eſſet La Nuza? tum ſenſim diffluentibus omnibus, ad vacua dicebat Aloysius ſubſellia. Amicus rei novitate attonitus, deſertumque cernens, quem alibi præ conferta multitudine reſciverat vix potuiſſe pervadere, & roſtra conſcendere; percontatus ab ipſo eſt, quid hoc tandem rei eſſet? cur ità frigeſceret? cur tam ſubito gelu, qui modò ignis erat? cur Aloysium in Aloysio quærerent? quì fieri poſſet, quin religione tam ingentis damni tantę urbis tangeretur? facundum tandem pectus concuteret, & ad ſe rediret. Cui Aloysius: Abjecit hoc anno Devs, ſic meis poſcentibus meritis, meam operam. Tunc ille, quid hoc audio? num plectit Devs propter te reum inſontes? vide ne falſo aliquo, atque inani alicujus timore labeculæ, vero te, atque ingenti obſtringas crimine, neglecto tantæ Vrbis profectu.

Fare ſi quod eſt : expediam , ſi quas tricas, nodoſque induiſti. Ad hæc Aloysio, volente Deo, excidit; ſe ſuggeſtum conſcendere *Ligatum veluti manus, & pedes inſtitis*, præcepto Præpoſiti, qui juſſerat, ut ſtylum mutaret. Excanduit tunc enim verò amicus; Et hoc, inquit, illud erat cauſa mali tanti? & hoc chartaceo monſtro Diabolus triumphabit? Falleris Aloysi; reus es tot animorum, ni reſipiſcas. Næ tu perperam Præpoſitum intellexiſti. Spondeo me erroris tui vadem; & ſimul ad Præpoſitum contendens, redit ſolutis ambagibus: Quare Aloysius ad ſe rediit, ad Aloysium concio tam frequens, ut præteritam compenſaret abſentiam.

Magni hoc apud omnes momenti, ſed fortaſſe majoris apud æquos æſtimatores quod adnecto. Sacerdos è noſtris, qui recens abſoluto Romæ ſtudiorum ſuorum curriculo, Panormum advenerat Domus Profeſſæ

Mini-

Miniſter, facturus periculum, num magnifica illa, & penè incredibilia, quæ dè Aloysio fama vulgaverat vero reſponderent; an volitantia per ora virorum, quod in opinione Sanctitatis accidere conſuevit, excreviſſent; Aloysium ad Lydium tolerantiæ, obedientiæque lapidem examinare decrevit. Igitur illum in ſpeciem contemnere; idque, quò magis eum ureret, tanta ſolertia, ut omnino ſeriò agere videretur: aſpicere eum ſemper cum ſupercilio: imperiosè præcipere: ejus increpandi, & arguendi anſam opportunè, importunè quærere: denegare ei ad concionandum, vel quid aliud peragendum digreſſuro ſocium, aliaſque facultates, quæ cæteris omnibus obtruduntur: nulla in re obſequi: nunquam ad voluntatem fluere: idque illi præcipere, à quo eum videret, quàm maximè abhorrere. In triclinio, dum more ſuo menſas pererrat, jubere hoc comedat, ab illo abſtineat, idque non aſſa, ut fit,

vo-

voce; quo inſueto cum veteranis agendi genere, omnium oculi in Aloysium convertebantur; nec illi licebat, vel dum cibum caperet, eſſe quieto; cum ad ipſius cubiculum accederet Aloysius, non auditus dimittebatur, poſt horam reverſurus; qua, clepſydra teſte, tranſacta hilarior quàm antè redibat; quibus tamen obſequiis ille minimè ſe flecti demonſtrabat. Vno verbo, illa omnia cum Aloysio facere, quæ rigidiſſimus Magiſter vix ageret cum Tyrunculo, facturus conſtantiæ ipſius periculum. In quo major virtus expromitur, quàm in perpeſſione cujusvis duriſſimi cruciatus. Sic enim ſumus, ut viri *faciliùs* toto pectore latiſſima excipiamus vulnera, quàm puerorum in morem manum ferulæ, vel ad leviſſima verbera extendamus. Quare abruptos in medio curſu excurſus, in æſtu dicendi conciones, in maximis deliciis, preces, ad moderatoris nutum, nihili duco præ hac virili, quam præ ſe

tulit

tulit puerilitèr habitus, tolerantia; illud Paulinum non ſine laude in rem conferens: *Loquebar ut paruulus, ſapiebam ut paruulus,* Et dè ſuo addens, *Cum autem vir eſſem, Non evacuavi quæ erant parvuli.*

CAPVT. IX.

Aloysii vaticinia.

ALOYSIVS, qui ſe parvulum exiſtimans, infra omnes ponebat, adeò familiariter eſt uſus Deo, cujus eſt arcana parvulis revelare; ut ex inexhauſto ejus ſcientiæ penu, depromeret plurima, quibus futura quà adverſa, quà proſpera præſentiret, atque prædiceret. Nonnulla alibi enarrata vaticinia; hìc ex centenis ſeligam pauca, quæ tamen rem omninò conficiant. Ad Leontinos quadam in concione: Heſterna vos, inquit, alluvio terruit, ſed non omnes; non enim defuere, qui hac nocte cum pellice urbem circumeuntes, *Iram ſibi Divinam theſaurizarunt*. Nec longa dies; expectate feriam quintam Sanctioris hebdomadæ. Tunc enim verò videbitis; num

Devs

Devs derideri ſe patiatur: nec plura profatus. Exeuntem jam vaticinii diem nocte intempeſta tam terrificæ terræ ſucceſſiones excepere; ut nihil tale unquam incolæ meminiſſent.

Oppidi cujuſdam Vicarium, qui, ne eum concionaturum audiret, aliò commigrarat, per literas invitavit, ut prò munere ſuo rediens, reſideret; id niſi faceret, paratum à Deo, nec longinquum ſupplicium. Ille furore percitus diſcerptam, conciſamque epiſtolam pedibus proterens, minitanſque ſe ulturum eos, qui Aloysio, & ſordes ſuas nunciaſſent, & fugam; quanto veriùs, juſtiùſque ſibi minitatus eſſet Aloysius ſenſit, in platea pugione penè confoſſus, & tantùm non mortuus.

Discedens Pintia, ut erat ſublimis equo, Antonii Gonzalez ſigniferi, à quo fuerat è ſacro fonte ſuſceptus, domum ingreſſus, tanti non immemor beneficii, vicinam mortem prædixit;

ad eamque ut ſe compararet monuit : & conſecutus ſuo tempore obitus paratum ad arduum illud iter invenit.

Obvium ſibi in itinere fortuitum adoleſcentem monuit, mox apud Sacerdotem peccata deponeret : paruit ille, & ad monitorem reverſus, audit : Quàm benè tecum actum eſt ; perieras ferro, niſi obtemperaſſes ; diſtulit tamen Deus cruentam mortem, non abſtulit : brevi diſcedendum, ſed non ſine Sacramentorum ſubſidio. Sub Pentecoſten vaticinium ; ſub proximè inſequentem ſextilem nex, non tamen adeò feſtinata, quin cæleſti dape refectus, & munitus abſcederet, & adeſſet Aloysius morienti.

Hæc ſcitorum Dei videndorum facultate Aloysium præditum fuiſſe demonſtrant. Illud majorem admirationem meretur. Carolo Chirco poſt triduum mortem denunciat. Ille totus in univerſæ vitæ homologeſi, dum à Sacerdote diſtinetur, veritus ne infecta re abiret, per

per confeſſarium conſulit Aloysium, à quo illud oraculum: mortem quidem, uti dixerat, imminere; averti tamen poſſe, ſi polliceretur menſtruam homologeſim inſtituturum. Suſcepit ille libentiſſimè; & triginta jam annos obligatam ſemper fidem explevit.

Non tam proſperi ſucceſſus cum pellice, cui modò reſipiſceret, vel dotem nuptui, vel Gynęceum receptui obtulit. Aſpernata infelix eſt promiſſa, promiſſoremque conviciata, dictitans ſe vivere pro libidine velle; quiſque ſibi conſuleret. Illud tamen à mærente audiit Aloysio: O te miſeram! intra paucos dies, non profecturo conatu tuę te pænitebit audaciæ. Non effluxerat hebdomas, cum icta apoplexia diſperiit.

Sed trucibus exemplis læta miſceamus. Panormi dum ad morientem Sacerdotem juvandum accederet, Artificem ſculpturæ ſuæ incumbentem ad ſe vocat, monetque triduum tantùm illi vitæ reliquum fore. Ille

juſſo valere ſcalpello, totus in ſe rediẽs eamdemque, qua injuſta fruebatur uxore legitimo ſibi matrimonio jungens, ex ea ſuſceptam ſobolem legitimam efficit; rebuſque omnibus ritè compoſitis, ſordidę vitæ, quod raró fit, bonum nactus eſt exitum.

Ingressvs Patris Franciſci Balſami leviſſimè febricitantis cubiculum, intonuit læuum. *Requiem æternam dona ei Domine*: ille, & ſi rideret contemnendam commotiunculam ſæpè depulſam, territus tamen eſt vaticinio; nec falſus eſt, brevi extinctus. Ad P. Franciſcum Sparacinum amiciſſimum ſibi caput literas dedit, quibus ei ultimum vale dicebat. Putavit is mortem imminere Aloysio, & diſceſſurum eum, qui miſſionis prior mentionem injeciſſet: ſic enim ſumus omnes, ut ominoſa facilè exoneremus in alios: ſed brevi intra menſem moriens, vidit illud exitus ſui fuiſſe vaticinium, non amici, valere jubentis, urbanitatem.

Felici Politię quærenti, ecquì valeret filius,

lius ; quem Societati dederat : benè habet inquit Aloysius ; docebit tres annos grammaticen ; tum Theologos audiet ; initiatus ſacris , mox avolabit ; quò, illa excipiente , digitos Aloysius intendit in Cælum ; quò Sacerdos novellus, alia in ara facturus commigravit . Velociùs evolavit Faber murarius . Erat is inter multos , dum Domus Profeſſæ atrium excitaretur . Prandentibus jis improviſus adfuit Aloysius ; hortabaturque hujuſmodi artifices , ſi qui alii , debere ſemper eſſe paratos ad mortem ; quippè quibus in editiſſimis locis degentibus , volatus eſſet facilior ; ſimul acetum , quod inibi erat digito ſuo tactum, vertit in vinum ; quod omnibus propinatum , primus omnium ebibit is , qui paulo poſt ex alto præceps ruit , deſtitutuſque ſenſibus intra duas horas obiit .

Messanæ rogatus , ut binis pueris , quadrimulo alteri cæco , alteri phthiſi jam tacto incolumitatem impetraret , nil aliud

liud reſpondit, quam Paradiſus! Paradiſus! quò brevi animulæ illæ convolarunt. Illud dè cæco adjiciens: Devm quandoque feneſtras citò claudere, quò citiùs noctefcat, & dormiant. Cætera omnia, quæ idem ſonant vaticinii donum, libens omitto. Duo tamen quæ documenta habent adjuncta, ſtimuloſque ad retundendam licentiam, & teſtes; duas ſcilicet principes Siciliæ urbes, præterire non poſſum.

Cæsar Caccabenſis comœdus circumforaneus nominis non obſcuri, conſpicatus Hyacinthum Fioriſi veterem amicum, ſolito, ut ſibi videbatur, mæſtiorem: næ tu, inquit, recens es à colloquio cum aliquo Ieſuita? cui ille: divinaſti colloquium. Sed quid inde mali, minimè video. Quid? Cæſar excipit; omne enim verò; nam his in more poſitum eſt, ut terriculamentis, atque inanibus terroribus omnia compleant: cum verò viderint pavore perculſos, arbitrio ſuo ità fin-

ſingunt, & refingunt, ut cogant, quos ipſi inſederint, contabeſcere. Rem tibi narro incredibilem: inambulabam pro foribus Domus Profeſſæ; cum rectà ad me Aloysius La Nuza magni in Sicilia nominis venit, monuitq; per Deum abſtinerem à comædia: ſecus, imminere mihi adeò horrendum lethi genus, & repentinum, ut exemplo ęquè, atque horrori omnibus futurus eſſem. Duodecim adhuc indultos mihi annos ad pænitendum; quibus dictis, aculeo relicto, mox abiit. Offendit me iterum cum quibuſdam Panormitanis colloquentem; & vocato ſeorſum, eandem cecinit cantilenam; cumque ſe derideri adverteret, ſumpto ſupercilio, me coram ſociis tam acriter increpuit; ut repetitis minis hominis prò ſancto habiti conſternatus, diu ſomnum non caperem; & qui aliorum ſemper riſus cum plauſu excitaveram, mærore tabeſcerem. Sed abjecti tandem timores aniles, & Neapolim, Romam, Liburnum, Ciſpadanam

Gal-

Galliam, univerſamque Italiam lætus; valenſque percurri. Imò Melitæ in vado mortis fui, & evaſi. Vnde igitur tantæ Ieſuitarum tragædiæ? Quin etiam nunc duodecimus completur annus, intra quod ſpatium mihi infeliciter moriendum ſæpè ſiniſtra prædixit cornix; & nunquam me ſenſi valentiorem: ſi ſapis igitur exemplo meo abjice mærorem, indulge genio; & accede ad comædiam, quam daturus ſum intra paucos dies, fabulam ſcilicet, licèt minus fabuloſam, quàm fuerit vaticinium dè me à La Nvza prolatum. Hyacinthus, valere juſſo amico cum ſuis fabulis, ſtomachabundus abſceſſit. Iamque aderat deſtinatus fabulæ proximus Saturni dies; cum Caccabenſis ſtricto gladio, jam jam prodíturus in ſcenam erat cum rivali, æmuloque in libidine; ſingulari certamine, mox occidendus; & à perſonatis in mali Genii ſpeciem ſociis detrudendus ad tartara; cum apoplecticus

è veſti-

è veſtigio cecidit ; & moeſtum inclamans Heu, animam efflauit; exceptuſque ſaltatriculæ manibus, & perſonatorum, qui propè aderant geniorum, nimis ex vero abſoluit fabulam ; plaudente primùm Theatro, dum putat ad viuum rem exprimi, mox exhorreſcente ; præſertim ubi innotuit Aloysii vaticinium, quod nonnullis equitibus auritis teſtibus non erat ignotum.

Nihilo mitius actum eſt Meſſanę cum Lupa : cælo pluvio, vergente jam die in veſperum, in D. Galli feſtinat, rogatque Dominicum Lanza Sacerdotem, ut ad ſe ducat adoleſcentulam, quæ uxorio equiti turpibus erat in amoribus. Renuebat Presbyter, repulſæ timidus ; confirmatus tamen ab Aloysio, ſuſcipit ſe ducturum ; & renitentem adduxit tandem: humaniſſimè primo congreſſu habita ab Aloysio; qui collaudata forma, qua tamen, quippè dono Dei eximio, non abutendum, monet ut ad eum redeat, à

quo tam effrenatè receſſerat. Deberi hoc Deo, ſed multò magis in eo vitæ, mortiſque confinio conſtitutæ. Injecta mortis mentione, ridebat procax adoleſcentula: cum Aloysius tot, tamque valida rationum momenta deridentem, affirmantemque, nunquam ſe meliùs habuiſſe, ita urgeret, ut memoratus Sacerdos, quem voluit eſſe ſermonum teſtem, faſſus ſit, toto ſe corpore contremviſſe; ubi obfirmatam vidit, & à Deo deſtitutam: Abi, inquit, in malam crucem peſtilens carcinoma; ejectamque jis eſt vocibus proſequutus: Serò te pœnitebit; actum eſt jam dè te: Fidem fecit eventus oraculo: nam prima ejus noctis vigilia, correpta apoplexia cecidit, tam fædè diſtortis artubus, & divaricatis cruribus, ut crederent energumenam; atque, ut idem Sacerdos vocatus ad extremam illam luctam non profuturus, affirmabat, in morem Cerberi latrabat, efferatis oculis, quoties ſpiritum duceret, mox reddendum tartaro, cujus ignibus vivens arſerat. Alia

Alia longè plura vaticinia habentur in actis, quæ prætereunda fuerunt mihi, ſcribenti epitomen; epitomen autem voco, non quòd pauca dicam, ſed quòd multa relinquo. Nunc pauca tantum ſeligenda ſuperſunt ex plurimis, quæ Devs, ſeu vivente, ſeu jam è vivis digreſſo Aloysio patravit prodigia, ad ipſius memoriam honeſtandam.

Finis Libri Secundi.

LIBER TERTIUS.

CAPUT I.

Prodigia ab Aloyſio patrata dum viveret.

SI poſtquam Apoſtolicis Sanctarum excurſionum laboribus ſe totum tradidit Aloysius, eum tanta eſſent conſecuta prodigia; pronum eſſet aſſerere, fuiſſe ea conſuetam vitæ Apoſtolicæ appendicem; cum

cum verò viderimus, tanto ante tempore mira fuiſſe ab illo patrata; fatendum enim verò eſt, eam illi non uno tantùm ex capite contigiſſe virtutem; verùm etiam ad abſolutiſſimæ Sanctimoniæ conteſtationem. Quæ duo Deo propoſita eſſe, cum famulos ſuos ad ea perpetranda euehit, quæ naturæ vires excedunt, concors eſt Doctorum ſententia. Relictis igitur tum jis, quę in loco retulimus, tum quæ fama tantùm incerto auctore vulgavit; raptim poſtremo hoc libro cætera perſequar, quæ idoneis teſtibus ritè exceptis probata reperio.

Dum ultimum Aci concionaretur Aloysius, Petra Contarina Sebaſtianum nepotem geſtans, animam agentem ob ejectamentum purulenti, adeòque atri humoris, ut atramentum crederet; quo eodem morbo paulò antè morientis jam jam pueri germanus frater occiderat; ſe ſiſtit Aloysio, ejuſque opem matertera infelix implorat: ille miſera-

tus

tus mulieris lacrymas, prehenſo inter manus languentis capite, & ſanctæ crucis teſſera obſignato; mox exilienti præ gaudio ægrum incolumem reddit, & ab eodem morbo tutum in poſterum.

Ibidem diuturniore quidem curatione, mirabilem ſanitatem Anna Leonarda Sororis filio, tres jam menſes ſiniſtro oculo capto, ab Aloysio extorſit: huic enim pulſanti fores, opemque petenti, in nepotis pupilla, lumini oculorum ſuorum, recluſa feneſtra, Aloysius: I ad Divi Antonii, inquit, eumque per dies novem conventum, & oratione Dominica, & ſalutatione Angelica ſalutatum, cum oleo cæcum inunxeris ſuę lampadis benevolum experieris, atque beneficum: qua medicina Iatraleptica ſæpè eum uſum videbimus. Paruit juſſis mulier: Annuit Aloysii dictis Antonius; non tamen in nonum diem diſtulit beneficium; & ut plus daret, quàm ſpoponderat Aloy-

sius

SIUS, citiùs promiſſo dedit, quinto ſcilicet die.

ADOLESCENTI capto oculo, mente captum Iuvenem adiungamus; quandoquidem in eo curando Aloysius eodem Antonio uſus eſt medico. Percrebuerat jam ALOYSII cubiculum Pharmocopolium eſſe, à quo nullus niſi ſanatus abſcederet. Acceſſit igitur ad illud ſpei plenus Placidus Ruſſus ducens Ioſephum Trabiam Generum amentem, eundemque furentem; quem morbum licèt ex inſanabilium genere, ſperabat ab ALOYSIO poſſe depelli; nec falſus animi eſt; nam Aloysius applicito malè ſano capiti ſancto capite, ad D. Antonii utrumque dimiſit, brevi futurum Socerum voti, Generum mentis compotem; quod ſeptimo die contigit.

ALTERVM etiam Panormi dè poteſtate mentis exturbatum panis fruſtulo reddidit ſanitati. Idem Meſſanæ contigit non minore admiratione, majore compendio.

dio. Ioannulus quidam impos ſui, evaſerat jam fabula Vrbis, infimęque plebis ludibrium, à qua ad fœdiſſimas, blaſphemaſque voces adigebatur. In ſacrilegas haſce nugas primùm è ſuggeſtu Aloysius eſt invectus acerrimè; proſcindens tantæ fœditatis incentores, per os fatui virus ſuum urbi inhalantes: tùm miſerculum illum amentem ad ſe vocatum, domi noſtræ exceptum, decimo tandem die rus ſuum dimiſit incolumem.

Sed ad Acim Oppidum redeamus, ubi extructo Calvario res mirabiliores patravit. Imminet Oppido Ætna mons ille quidem nobiliſſimus Siciliæ, ſed malus vicinus, quippè qui ſubinde ignes eructans, prægrandeſque bituminatos voluens lapides, ferventibus fluviis innatantes, oram amæniſſimam ſæpè funditùs perdit, terret ſemper. Hìc dum extruentibus Calvarium imminet Aloysius, in via complananda; importunus ferreus lapis, biſſenos altus palmos, contumax, ferratiſque malleis

leis cædere neſcius, opus interturbabat: lapicidæ labori penè immortui, quinis in illo cædendo horis fruſtrà inſumptis, Aloysii opem implorarunt. Ille ſubridens, terque Crucis ſignum in lapidem dirigens, In nomine, inquit, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti frangere. Quo dicto, Aloysius abiit, abiitque pariter lapis in pulviſculum.

Hoc cum lapide; quod ſequitur cum homine, qui quandoque lapidibus ipſis eſt durior. Antonio Leonardo aleatori perditiſſimo, nitenti tamen à ludo emergere, tantam divinitùs abalienationem impetravit ab aleis, ut ipſum nomen exhorreſceret; quin etiam, ſi ludentes aſpiceret, cacodęmones in ſtygiis illis papiris ſaltantes videbat, tam tetrum odorem exhalantes, ut fugere cogeretur. Sed, quæ mentis humanæ inconſtantia eſt, poſt annum ad aleas rediens, nec odorem ſulphureum amplius hauſit; neque malum Genium

vidit in aleis, ſemper quidem ibi latitantem, non ſemper apparentem.

Pavlo Vecchio Molario neglecta aſſula carnem inter, & unguem ſiniſtri indicis intercepta, brachium ità contabuerat, ut poſtremus abſcindendus fuerit articulus, ne totum gangræna abſumeret. Ille dolore amens, ejulanſque noctu per villas errabat. Serpens ulcus dum alia abſciſſione compeſcere Chirurgus meditatur, & Parens miſera, ægris cincta ſororibus, illi ſuadere nititur, ut medico acquieſcat, ſi ſe vivum velit, & matrem, filiaſque incolumes. Ecce tibi ſub ſecundam noctis horam pulſatis foribus eæ diſertæ voces auditæ: Defer Antonia natum ad Aloysium; reddet enim ægro ſanitatem. Paruit monenti Numini mater; vixque illuxit, cum accurrit ad Aloysium, quem totum diem præſtolata, ubi redeuntem è Villis, in quas agricolis concionaturus excurrerat, videt; Succurre, inquit, Pater funditùs perditæ,

ditæ, ac profligatæ familiæ, in unius manu, cujus laboribus victitabat. Flexit Aloysium triſte ſpectaculum, attrectatoque ter putreſcente brachio, non ſine Crucis ſigno, ægrum ire jubet ad D. Antonium, ſuum illum erogandæ ſtipis præfectum, terque affectam partem oleo lampadis illius inungere. Primam unctionem placidus præter morem ſomnus excepit; ad alteram fœdè manus intumuit, quam pungere meditans Chirurgus, ut ſuppurationi viam faceret, ſponte ruptam vidit, ac decidente pure exoneratam. Ad tertiam candidus nerviculus, morbi radix, extans, facilè ſe paſſus eſt extrahi; & Paulus paucos intra dies ſanitati redditus, labori ſe reddidit ad alendam, ſuſtentandamque familiam.

Sed jam è valetudinariis veniamus ad tumulum; & tot viris ſanitati redditis redditum etiam vitæ pupulum adjungamus. Fuit is Io: Franciſcus Foreſta anniculus, qui morbo ſacro laborans, quàm-

vis interdum ab eo relinqueretur brevi temporis intervallo exanimis; ſemel tamen per tres ipſas horas, intercepto omninò ſpiritu, omnique calore, arteriarumque motu deſtitutus, & capite, brachiiſque in cadaverum morem contortis, pro mortuo habitus eſt ab omnibus, & comploratus. Sub tertiam noctis horam, occluſis jam januis, vident Aloysium mixtum familiæ, veluti ſolaturum ſuperſtites; & modò extinctum contrectantem manibus; modò illi Crucis ſigno benè precantem; modò jubentem ejulantes bono animo eſſe; pupulum citò excitandum: matre verò reſpondente, minimè rediturum; firmiùs tamen pollicentem. Poſt multa, chartacea icuncula infanti applicita, ille velut ex arcto ſomno evigilans, vagitus edidit; verſoque familiæ in ingentem lætitiam luctu, deſiit videri Aloysius. Tanta verò fuit prodigii celebritas, ut puer in Vrbe à notis, ignotiſque non jam Ioannes Franciſcus appellaretur, ſed Mor-

Mortuus redivivus. Viſuſque eſt ante ſex annos in Aloysii geſta inquirenti etiam tùm incolumis, expers ejus Morbi; qui pharmacis minimè ceſſerat.

Geminvm huic dè redivivo infante prodigium patravit, tot adjunctis vallatum; tot, tamque idoneis munitum teſtibus; ut ſit fuſiùs deſcribendum. Maria Caccioppa in Vrbe Corleonenſi uterum gerens, ubi inaudiit conjugem ſune torquendum, ità inhorruit, ut acerrimis correpta ſit partus doloribus; ſexto à conceptu menſe; quo menſe partum minimè futurum vitalem Medicorum Schola pronunciat; & in utero parturientis jam extinctum obſtetrix affirmabat. Curritur ad comparandum proficiſcenti ad Superos matri viaticum, & prò extrema lucta, & certamine unctionem; & hàc, illac aliis diſcurrentibus, currit ſocer morientis ad Aloysium. Actutùm is ſocium miſit, qui confitenti aures daret,

ret: ſed eò loci res erat, ut vix extortis nutibus, deficientem abſolveret. Redit domum cum ſocio ALOYSII ſocer; eumque rogat enixiùs, ut nurus, fætuſque diſcrimini ſuis precibus conſulat. Suſcipit ille totam noctem ſe ducturum inſomnem, ad averruncandum utriuſque periculum. Quid remotis arbitris, egerit ALOYSIUS, eventus oſtendit. Maria intendentibus ſe ſemper doloribus, concubia nocte ſupra omnem naturæ vim, & præter ſpem omnium, ſi Socerum demas, qui ALOYSII verbis ſuffultus contrà ſpem in ſpem credidit, alioſque benè ſperare jubebat, eſt enixa puellam, ſed rigeſcentem, tanto nigrore ſuffuſam, adeòque deſtitutam motu, ut mortua omnibus videretur; obſtetrici verò etiam citrà dubitationem; præſertim ubi diù fotam nihilo ſe melius vidit habere; quare pannis involutam abjecit in angulum, ſepeliendam poſtridiè in agro; quippè quam baptiſmi aquis abluere nequiſſent. Intereà

eà Mater viſa ſibi pupulam vagientem audire, mittit exploratum num filia viveret: domeſtici convolant, & frigidiorem, tetrioremque fętum informem quàm antè reliquerant reperientes, ubi ſemel, iterumque id exploratum eſt clamante matre, hanc demum vi morbi aberrare crediderunt. Clamat tertiùm mater, viſa ſibi diſertiùs exaudire vagientem; accurrunt omnes, & mirum dictu, ſtupore, lætitiaque attoniti ridentem puellam inveniunt digitulo labiis admoto non ſecus, ac aliquid ex illo exugeret. Student omnes certatim fovere, obvoluere calentibus faſciis, & obſtetricem accerſere; quæ illudi ſibi putans, acceſſit invita; aſt ubi hauſit oculis: quod minimè crediderat abſens, attonita & ipſa ſpectaculo, lętitiaque exiliens, nulla interpoſita mora redivivam ſacris aquis abluit; ablutæ Mariæ nomen dè nomine matris imponit; benè manè ducit in Templum pupu-

pupulam, reliquis baptiſmi ritibus expoliendam; reductamque domum, matrique redditam, inter genitricis brachia evolantem ad Superos, mente proſecutus eſt Aloysius, primarum in ea ſcena partium actor, licètintra proſcenium.

Mvlta fuerunt, quæ fidem fecere miraculo. Concors domeſticorum ſententia obſtetricis vallata teſtimonio. Tum recens ab utero corpuſculum prò mortuo habitum, adeoque vix ſemitectum, ne crearet horrorem, nocte illa nivali, & in paucis prægelida occumbere debuiſſe; etiam ſi vivens prodiiſſet. Acceſſit ad Matris imperium vagitus ſibi viſæ audire exploratio iterata. Confirmavit has omnes conjecturas, & adminicula, primariorum Medicorum Panormitanorum ritè interrogatorum ſententia, quæ ſtetit contra naturæ vires prò patrato prodigio. Sed nulla major ſuffragatio facto, quàm quæ acceſſit ab Aloysio. Ipſe jis auditis primùm

gavi-

gaviſus tacitè ex animo, tum pro concione obortis lacrymis totum vulgavit uberrimè, diſertiſſimè appellans miraculum: quod tamen à ſe in SS. Ignatium, & Xaverium transferebat; quorum icunculam ad ſe occultandum, puerperæ dono dederat. Hac illa deinde uſa eſt ad maturandum aliarum mulierum laborantium partum: conſtante facilè virtute ad minora patranda, maximo illo omnium jam patrato prodigio; cujuſmodi procul dubio eſt è mortuis excitare: quas voces grandiore ſono ipſe Aloysius tam ſedulus alioqui ſui occultator, non eſt veritus uſurpare.

A tumulis ad valetudinaria reditus eſſet importunus; & mortuis vitæ redditis, alios ſaluti redditos accerſere, ordo præpoſterus. Verùm ne, vel ſanitati reſtitutorum gratum animum, vel induſtriorum quęſitorum laborem prætercam; alia etiam curſim perſtringamus; & mino-

ris licèt ſubſellii prodigia adnectamus in coronidem tumulorum, & quandam veluti projecturam coronarum.

Drepani Iacobum Fardellam, tumore ouum æquante orto in capite, juſſum oleo Sancti Ignatii inungi, ſanitati priſtinæ, evaneſcente tuberculo, reddidit ante unctionem; quippe quam in ſui occultationem magis, quàm in ægri pharmacum præſcripſerat.

Vibone Ioſephæ Cottæ ſex iam annos ex diuturno morbo reptanti, petentique ab Aloysio ſtipem; jiſdem, quibus olim Petrus, uſus verbis: *Argentum, & aurum non eſt mihi; quod autem habeo hoc tibi do:* Vade, inquit, ad Mariam Roccaforte, quæ te reddet Sanitati (fuit hæc Virgo integræ, ſanctæque vitæ laude, & Cæleſtium rerum contemplatione, diviniſque favoribus celebris; cujus cadaver in Eccleſia illius noſtri Collegii aſſervatum, aliquot ab obitu annis integrum omninò, atque incorruptum inven-

ventum eſt) Anceps hac reſponſione Ioſepha, repetiit elatiori voce ab Aloysio ſtipem; qui jiſdem omninò verbis iterum reſpondit. Quare illa reptans, ut ſolebat, contulit ſe ad templum; convenit Virginis tumulum; defunctæ perinde ac ſi viveret Aloysii mandata retulit; & ſtupentibus omnibus illicò erecta convalvit. Mox adfuit Aloysius, à quo etiam longiorem veſtem, qua tegeretur, accepit.

Ibidem fæminam ſeſquiannum quartana laborantem reddidit ſanitati. Avolæ à Didaco Medoro Vicario duplicem tertianam. Ruri noſtro in Bagharia à Iuliano dè Stephano S. I. Adiutore luxationem amplexu gemino depulit.

Thermis Leonardum Zangara difficili urina, & hæmoroide laborantem, poſt ſalubria monita ſanum reddidit.

Panormi Ioſephum Serium ex teſtium tumore jacentem ſurgere è cubili juſſit incolumem. Antonium Forteno-

ine, & Iulium Caſtelluccium; utrumque jam conclamatum, precum recitatione excantato veluti morbo, ab interitu vindicavit.

In Parco Ruſticum incuruum; invalidumque operi, opem petentem primò depulſum, mox iterum adductum ab Aloysii Socio, ad quem confugerat anteactæ vitæ noxas homologeſi expians; aquæ luſtralis amulam totam in ægri caput infundens, juſſit ad labores redire: eodemque temporis momento jam prævalidus rediiſſet, niſi imminens nox quietem ſuaſiſſet.

Apud Leontinos Antonius Omodei lethaliter febriens, ubi vocem Aloysii audit petentis per compita ſtipem prò Orphanis; nudus uti jacebat, una tectus ſubucula, ad eum accurrit; qui Crucifixi, quem manu gerebat, ſigno dimiſit incolumem.

Messanam longiùs accitus ut D. Andreæ Avernæ vitæ conſuleret, juſſit eum benè

benè ſperare ; vitæque ejus ſeſe vadem exhibuit : tanti fidem ſponſoris verita mors , ſtatim abſceſſit .

Ennæ D. Mario Petroro rimoſas quotannis è regionis frigore geſtanti manus ſanavit, non amplius rũpendas in poſterum.

Catanæ quadrimulus puer ad ejus ſe genua provolvens dolorem dentium, quo affligebatur , abigeret , rogauit . Riſere alii candidiſſimi pueri innocentiam ; riſit & Aloysius , qui Crucis ſigno incolumem , exilientemque dimiſit .

Vibone etiam in Calabria puer quidam Leo Lucas capitis dolore , comitiali morbo , & ſanguineo è naribus fluxu laborans , puerilibus precibus incolumitatem ab Aloysio , impetravit .

Eodem ſanguinis ſtillicidio Liparæ Pina Vapa laboraverat quindecim dies ; cum juſſa oleo, quod antè divinam arderet Euchariſtiam , nares inungere ; ſtetit ſanguis .

Stetit Liparæ ſtatore Aloysio ſanguis ;

guis; Maſcari eodem jubente, eandemque olei unctionem præcipiente, lac è ſiccis uberibus cujuſdam Antoniæ fluxit uberrimè, quo pupulam aleret; tamque irrigua fluxit vena, ut quærendi illi fuerint infantes, qui mammas exonerarent.

Ibidem præſtolabatur Aloysium Anna Barbagallo, quæ cadens, brachium fregerat, inepta proinde labori, quo alebatur. Declinabat ille mulieris conſpectum: ſed Paulus Graſſus Sacerdos, languentis fæminæ levir, rem ità architectatus eſt; ut fratriam circumfuſam mulieribus ſiſteret Aloysio; qui gregi illi fæmineo ſigno Crucis benè precatus, ægris conſuetam inunctionem olei præcepit: qua peracta, ægra intrà biduum omninò convaluit: id verò cum omnes in ſtuporem adduceret, vir ejus: *Mirum quidem*, inquit: *Sed magis mirarer, ſi Sanctus hic non patraret miracula*.

CA-

CAPUT. II.

Prodigia ab obitu Aloyſii.

VIDIMVS Aloysium, dum viveret, elementorum potentem; ſeu cum inter imbres, inundanteſque fluvios ſiccus incederet; ſeu cum ſterilem humum fæcundaret; ſeu cum ad terrendos noxios ſereno Cælo deduceret fulmina: obſequentibuſque ei aëre, terra, aqua, unus videbatur ignis minimè famulatus; qui tamen longè majora obſequia parabat extincto, quàm viventi cætera exhibuiſſent elementa, quippè quæ ejus viventis juſſis parverant; ignis verò defuncti tenuiſſimam umbram inauditis eſt proſequutus prodigiis.

Castri non procul Meſſana Angela Ruys papiraceæ attactu icunculæ, Aloysium referentis, ſibi Panormo miſſæ; ubi

ad

ad Populi fovendam pietatem, & Aloysii deſiderium leniendum, fuerat impreſſa; è lethifero, comploratoque Medicorum judicio morbo repentè convaluit. Hanc illa beneficii memor præteriti, futurorum morborum depultricem ſemper pectori applicitam geſtabat. Semel verò fortè fortuna ad res domeſticas ſurgenti in ſubiectas, quibus aſſidebat, prunas icuncula decidit: ſenſit mulier, amiſſo amuleto, aliquid cordi ſuo deeſſe; quod dum hàc illac curſitans quærit ſolicita, poſt quartam tandem horæ partem in igne reperit; quo libentiùs præcordia ſua, quàm Aloysii effigiem concrematam voluiſſet. Verùm dum ſanctos cineres legere parat, & ſervare, ubi propiùs accedit, illæſam ab igne extrahit icunculam; abſumente tantùm igne purioris chartæ reliquias, & à coloribus abſtinente. Procidit amens gaudio in genua; petitque feſtivis lacrymis incuriæ veniam; & Evangelicam imitata fæminam, convo-

cat

cat vicinas; effuſiſque lætitiæ vocibus, tota penè civitas interfuit prodigio. Et videre erat ignem artificem ità inutilem circumcidiſſe chartam cuſpidibus ſupernè, & à lateribus ſubtus extantibus; ut ex ea crucem formaſſe videretur, cui effigiem Aloysii alligaſſet: quaſi verò ille, vel pictus ſine cruce eſſe non poſſet. Digreſſis omnibus ſtupore defixis, Angela redit ad lacrymas, ſeipſam deteſtata; quòd medicum ſuum tam malè habuiſſet. Tandem ò Dive, inquit, quem tam mala hoſpes, & infida igni tradidi; aliò abi fideliùs, honeſtiùſque tractandus; & diſcedentem hoſpitem amplexa, oſculataque, Laurentio ab Alexandro Archipresbytero Vicarioque tradidit honorificentiùs cuſtodiendum.

Nec ſemel Aloysii effigiem veneratus eſt ignis. Eodem anno gemino prodigio, ſed luculentiore, furens ignis ruſticus pepercit illius imagini, cui domeſti-

cus blandior ignis antè pepercerat. In pago, cui Palma nomen, Franciſcus Calvarus, Ioſeph Vecchius cum Ioſepho Sacco in campum, vepretis, aliiſque noxiis fruticibus ignem admoturi, deſcenderant, quò ad ſementem aptarent novalia: ac primùm undè flaret ventus, qui ferret quò ipſi vellent flammam attentè diſpiciunt. Tum ſenticeto averſo, & proinde à vento, incendioque tuto veſtes, ruſticamque ſupellectilem imponunt; & flamma excitata, aliò commigrant. Sed quæ vento fides? qui ante ſecundus flaverat, nunc reflat adverſus; & tutam illam recularum ſuarum ſtationem corripit; correptamque momento ſucendit. Sub meridiem ad ſenticetum pranſuri coloni dum redeunt, incenſa omnia reperiunt; & vix locum, in quo ſua omnia depoſuerant agnoſcunt; ſcrutatique omnia, nec amplius dè jactura dubii; cujus jam fidem rerum ſuarum reliquiæ quædam faciebant; latrante fame, ſcruta, panno-

noſaſque veſtes ſibi ereptas, tanquam purpuras lacrymantur: Ioſeph Saccus, qui in mantica nummos, & iconem Aloysii inter alias chartas habebat repoſitam, ad ſenticetum accurrens, cineresque effodiens, ſua omnia prorſus abſumpta reperit. Nummi in rude, infectum, denigratumque metallum abierant. Vna Aloysii effigies illæſa, incendii victrix inventa eſt. Octo ſpectaculum illud numeravit oculatos teſtes idoneos, quos in admirationem, venerationemque rapuit. Saccus factus tanto prodigio doctior; ſupraque ruſticum ſapiens; ratus celebriori jam ex incendio hoſpiti ſuo aptius quærendum hoſpitium, ad Palmæ ducem accurrit, eum tanto dono muneraturus: ille abſumptam igne pecuniam largiori muneravit; atque Aloysii iconem, una cum nummis, quos ignis penè abſumpſerat inter Sanctorum Reliquias repoſuit; factumque totum ſanctiſſimo oculatorum teſtium jure ju-

rando obſignandum curavit .

Iam verò non miror victos ab ea morbos imaguncula , quæ vicit incendia. D. Honufrius D. Placidi Rizzo S. Annæ Domini filius lethaliter decumbebat ; interclufis pituita faucibus ; quo Epidemico morbo Drepani graſſante plurimi perierant. Inflato, & averſanti mammas infantulo jam parabantur *inferiæ* . Cum commodùm Parens Panormi èo tempore degens , quo tempore ibi Aloysii impreſſæ nuper imagines diſtrahebantur per compita ; emptam pictam paginam illigat epiſtolę, pium ut ipſe putabat piæ uxori munuſculum ; ſed veriùs deficienti filio amuletum . Nam vix eam ſpei plena parens agenti animam puero apprimit ; cum ille craſſis egeſtis humoribus, morbi ſeminibus, repentè convaluit, incredibili genitricis lætitia , & pueri ſuo tempore gratiſſimo animo; cum natu grandior acceptam vitam referat Aloysio .

Vincentia Planella Panormi ; Antonia Nun-

Nungrò in Colliſano ruptum à ſuis infantulis attactu icunculę depulere, tanta ſanitatis conſtantia; ut prioris filius è feneſtra decidens, ab illo morbo, quo ab ortu tentatus fuerat, immunis evaſerit: dum enim agenti jam à caſu animam Vincentia parens Aloysii imaginem applicat; & ab interitu vindicavit; & rupti ne veſtigium quidem ipſum apparuit.

Hactenus dè Icunculis, quæ umbræ ſunt hominis: quid dè veſtibus, aliiſque, quæ ex Sanctorum attactu neſcio quid latenter haurire videntur? ſed ne longus ſim; percurram potius aliqua, quam narrabo.

Hyccaræ audita Aloysii morte Petra Baldãtia veſtis ejus fruſtulo capiti applicito, quadrimum, quo laborabat dolorem depulit.

Ibidem Catharina Serra decumbentem duos menſes virum, precariorum globulorum ſerto, quo Agathã Gritti Aloysius donaverat, contingens; adeò vegetum reddidit, ut poſtridiè ruſticos labores repetierit.

Salemi Iacobo Veſco tormini-

bus

bus laboranti particula induſii ; Ioannæ Alicatenſis ſtrumis capilli reddidere ſalutē ; quos D. Angela Formica Ioannæ parens ſemel experta ſalubres, in filia; in atrociſſimis partus doloribus adhibuit, tanto proventu, ut ferè non ſentiens fætu ſe exoneraverit, abſente obſtetrice, quæ diſceſſerat rata partum eſſe immaturum, dolores vero præteritos non ab appetente partu, ſed à Novilunio fuiſſe excitatos.

Monet me locus, ut quam propitius parturientibus, partuumque ſoſpirator fuerit Aloysius paucis aperiam; longe pluribus relictis, ne pariant ejuſdem generis prodigia coacervata faſtidium.

Alicatæ Anna Paſtorello edendæ prior animæ, quàm fætui, poſt trium dierum defectiones, & ſpaſmata, defecta viribus, naturalique virtute, tandem morti concolor nigruit. Vocatur Sacerdos, qui deficientem Divino pane reficiat, adeſt ille impiger, ſed re infecta rediit : quod ubi vulgatum eſt, om-

nibus

nibus gemino commotis periculo ; præ-nobilis fæmina pileum clericalem, quo Aloysius utebatur, miſit præſenti ſubſidio ; vix hic admotus miſeræ eſt ; cum illa elegantulum in lucem infantem edidit ; qui quindecim natus dies, matre ſuperſtite, & incolumi, ritè ablutus, evolavit ad Superos :

Ibidem imploratio Aloysii non tam partui proſperè ceſſit, quàm matri Mariæ Streuæ; cui, cum ex parturitionis doloribus ipſas viginti quatuor horas fruſtrà exantlatis certa mors immineret, Franciſcus Palatius ejus ſobrinus veſtis Aloysii particulam adhibuit : quo contactu extinctum fætum edidit incolumis, raro prodigio ; cum mortuum fætum mors Matris conſequatur.

Panormi D. Roſalia Termini inter parturiendi dolores, à Principe S. Annæ, cum qua arctiſſimis conſanguinitatis vinculis jungebatur, juſſa Aloysii parientibus præſentiſſimi opem implorare : contacta e-

jus

jus effigie, primùm acerbiſſimo, quo ſe morituram putabat dolore, levatam ſenſit; tum ad maturandum partum eadem, quæ adſtabat Matrona, ſubuculæ Aloysii fila propinavit in aquæ hauſtu laboranti; vovitque mater ſi pareret, partum ex Aloysii nomine denominandum: mox parvulus in lucem Aloysius prodiit.

Iisdem omninò pharmacis Princeps Villæ Francæ parturienti, non ſine magno timore, Conjugi felix puerperium impetravit.

Catharina, Rubina, tertium iam diem abſque partu parturiens, vix eius imagine tacta, proſperè fudit infantem: quod Ioſepham obſtetricem in tantam admirationem rapuit; ut immemor aliorum Cęlitum, unam in poſterum Aloysii opem implorarет, cum adſtabat parturientibus.

Agatha Criſtalda infelix admodum experta fuerat ſemper puerperium. Eam ob rem Natalis appetente partu coniugis, divinam exponi Euchariſtiam populo impetraverat; qui ab ea proſ-

proſperitatem partus obtineret. Anno verò ſalutis MDCLIX. cum illam ſegmento veſtis Aloysii Nuntia quædam contigiſſet, feliciſſimum ei contigit puerperium: ut etiam Annæ La-Ganæ, eo tantum diſcrimine; quòd hæc morti propior, non panno diſcrimen evaſit, ſed pane, qui Aloysii menſę ſupererat; quo etiam illa reddidit ſanitati equum, & gregem porcorum, ferali lue correptum.

Angela Trigona judicio medicorum conclamata, quòd poſt excluſum abortum ſecundas non egereret; quarta tandem die induſii particula tacta, ſecundo uſa remedio ſecundas abjecit, mortemque propulſavit.

Cosmas Moſconus Sacerdos Græcus; admota Aloysii Epiſtola Onuphriæ uxori, viribus in partu deſtitutæ, proſperum, & doloris omnis expertem partum obtinuit. Felicitatem partus, per Aloysii Epiſtolam impetratam, epiſtola dè alio felici partu firmet, & caput obſignet; ſcri-

pſit hanc ad Socios ALOYSII Abbas D. Marcus dè Georgio Archipresbyter Cluſii in hunc modum.

REVERENDI PATRES MEI.

POST veſtrum diſceſſum placuit Deo, deprecatore magno illo ſuo famulo Aloyſio, prodigium patrare, omnium conſequentium temporum memoria dignum. Quinto Kal. Septembris, ſub primam noctis horam dum domum rure redirem, audio Margaritam Campeſi agere animam; imminentis mortis cauſam eſſe partum, fœtumque tranſuerſum, quem in cæcis illis itineribus in viam reponere ſolius Dei ſupra naturæ vires operantis eſſe; certè Medicos, & pharmaca omnia id minimè potuiſſe. Miſeranti mihi geminæ vitæ, & in animula illa etiam æternæ jacturam, venit in mentem fruſtuli, quod ex Aloyſii veſte reſectum RR.V. mihi dedere; il-

lud

lud minutatim conciſum Famulæ tradidi, quæ ad morientem deferret, eique juſculo mixtum propinaret. Illa, hauſto ſalubri poculo, benevalens in lucem edidit infantem; qui ſacris ablutus aquis, intra paucas horas evolavit ad Superos. Tantum, tamque evidens prodigium mirum quantum amoris, & venerationis Aloyſio conciliaverit; cujus nomen toto in Dei laudem celeberrimum orbe percupio. Valete Patres mei, memoreſque famulum veſtrum Aloyſio commendate. Cluſii tertio Idus Sept. 1665.

CAPVT. III.

Alia mira Aloyſii ope patrata.

AD levandum Lectoris faſtidium, una, eademque benè longa prodigiorum via incedentis, interſedimus; eandem nunc repetentes, illud referimus commodi, quòd ſtatione recreemus, quem varietate non poſſumus. Io: Vecchius difficili, & per biduum nulla urina, inter dolores atrociſſimos, intercluſa calculo via, uſus pulvinari, quod olim ALOYSIO hoſpiti ſuo appoſuerat, repentè convaluit, ingenti arenularum vi exploſa cum calculo; tanto medicorum ſtupore, ut Sylvius Oliverius Phyſicus tam pręproperam ſanitatem in ſene pręſertim decrepito Superis omninò adſcribendam cenſuerit. Hoc beneficio factus fidentior, cum Panormi iſchiadicus

dicus uno pede debilis, penè jaceret immobilis, alteri innixus, ſpe fultus tandem in noſtrum Templum pervenit, unde in Aloysii Sepulcro volutatus, ſanus abſceſſit.

Salemi puella bimula Ioſephi Nucci filia, ejulatu maximo dolorem viſcerum quo poterat modo prodebat. Admovent lugenti Aloysii effigiem, & velut excantato morbo in riſus effuſiſſimos ſolvitur.

D. Margaritæ Cajetanæ filio Xaverio, quem eo nomine Parentes Societati oppigneraverant; & Aloysius dum viveret, extra ſe raptus faſciis involutum, aræ impoſitum, Deiparæque vovens ſuſceperat; mortuus favere non deſtitit: nam pueri lethali morbo correpti ſalutem Mater manifeſtè adſcripſit Aloysio; uſa, ubi alia remedia vidit invalida ad curationem, Clericali Aloysii pileo, quem in divitis Domus gaza aſſervabat; in quo præter omen (dedit

dit enim deinde puer Societati nomen) illud etiam non ſine admiratione fuit, quòd æger admoto pileo levaretur, affligeretur remoto; ut citrà dubitationem orta ſalus ad Aloysium pertineret.

Hoc tam præclaro, perſpicuoque prodigio Nari patrato, alia ibidem patrata occultari ſe patiantur. Cujuſmodi ſunt Angela Iubilato, & Antonius Pecora è moleſtiſſimis morbis convaleſcentes uno hauſto pharmaco aquæ Aloysii lipſanis medicatæ. Quo eodem medicaminis genere, vel non longè diſſimili; lipſanis ſcilicèt Aloysii vel hauſtis, vel deglutitis, vel geſtatis, vel tactis plurimos ſaluti redditos turmatim recenſeamus, morbis tantùm, morboſiſque percurſis. Matthia Cannava, Philippus Cornabacius, Franciſcus Pinniſi, Carminus Bua, Franciſcus Bella, Maria Rizza, Agatha Preſti, Antonii Patanei quadrimus filius tertiana; Antonia Zappalà moleſtiſſima brachii fractione;

Gra-

Gratia Ventura morbo cardiaco; Maria Rizza, & Gratia Salerna cephalico; aliique aliis morbis Aloysio ſoſpitatore depulſis, repentè conualuere.

Pavlvs Cannavus jam moriturus Aloysii ſubuculam ſimul & vitam, induit; libitinariis indumentis, quæ jam parabantur, abjectis.

Catharinam Labruzzam Corilionenſem à Dæmone obſeſſam eſſe non levis conjectura erat; non dum ſe tamen prodiderat malus genius: ducta Panormum eſt ad D. Mamiliani ſacra lipſana, ad quorum conſpectum mali illi genii ſolent torti torquere quos inſident, miſerabileſque ſtrepitus edere. Tacitus tamen Dæmon, ne cogeretur faceſſere, tormenta cohibuit. Quod tamen non ſuę virtuti, ſed Aloysii gloriæ adſcribendum citò ſenſit infelix: nam cum fæmina Cacodæmonis hoſpita urbem advenarum more luſtrat, princeps Societatis noſtræ Templum adit; quod ut ſu-

ſubiit, è veſtigio conturbata latentis hoſtis deprehendit inſidias. Gauiſa, ibi malè habitare hoſpitem ſuum, ubi ipſa neſciens aſylum repererat, ad Aloysii tumulum rectà contendit. Non tulit nefarius Sacri cineris penetrabilem ignem; fœminamque ſolo afflictam reddit exanimem; ipſe inconditas voces, ejulatuſque ſtygios per jacentis corpus ejaculatus, diuturnam poſt luctam, tandem victus, nunquam rediturus abſceſſit.

Clavdat tot languentium agmen puella cæca, & quæ præ oculorum orbitate aliis via præire non potuit, præeuntes longo ordine languentes ſequatur.

Salemi defluvium acre, pertinax, diuturnumque Catharinæ Antoninæ Lagrutta filiæ oculos invaſit; quos ſeptimo tandem anno ità corrupit, ut lumen omninò ademerit; acceſſit orbitati tam acerbus dolor, & doloris comes mæſtitia; ut ad fletum oculos; caput damnaret ad genua, quibus illud, ſtandi impotens

tan-

tanquam pulvinari ſemper hærebat. Ex quo ſitu ſenſim curveſcens, gibbera tandem evaſit: mater eo perculſa ſpectaculo, nec medicis, nec pharmacis parcebat; quibus fruſtrà tentatis, fortè fortuna incidit in pauperculam, ſtipem corrogantem, ad eamq; faciliùs impetrandam Aloysii laudes cæcorum more canentem. Incidit mens, non factum ſine numine, ut Cæca Aloysium vocaret; monerique ſe, ut ejus opem prò cæca filia imploraret. In ſpem igitur venit Sanitatis, cujus ea ſpes vivida ſolet eſſe præludium; & anili ſimplicitate cum Aloysio non ſecus, ac illum præſentem haberet paciſcitur, ſi intra diem oculis filiæ lumen reddat, filiam ab ſe pulla veſte indutum iri, quali Societati Ieſu addictæ fæminæ uti ſolent. Vix illuxerat; cum accurrit ad Collegium; Rectorem exorat, primùm ut panno, quo conficienda erat tunica bene precetur, tùm ut à prandio natæ oculos ſacris

Aloysii reliquiis dignetur contingere. Vix pranſa cum filia accurrit ad Templum; quod, cum importuno illo tempore clauſum offenderet; verita, ne tranſactis à fœdere inito horis, à pactis Aloysius reſiliret, pulſat, clamat, vociferatur, homines, ſuperoſque conteſtatur ſe pactis ſtetiſſe; non tribuendum ſibi ſi ſtatum contractui tempus labatur; & ad proximum Collegio Sanctimonialium Templum ſe confert; ubi etiam tam largo fletui indulgebat, moræ impatiens; ut Anna Maria Rocca, & Franciſca de Blaſi ſpectaculo perculſę ſingultientem interrogarint, ecquid ſibi accidiſſet? tum illa rem totam aperit: ſubditque expectare ſe lipſana Aloysii, ut cum illo contraxerat. Cui Anna: Si nihil aliud deeſt; confici poſſunt tabulę; apud me enim eſt induſii illius particula, quam libentèr elargior: eamque charta tectam demiſit; quam illa veluti cælitùs delap-

delapſam arripit, veneratur, exoſculatur; tum utrique pupillæ admovet cæcæ filiæ; quæ ſtatim videre potuit, quantum ſatis erat, ut poſſet ſine duce rectè ad aram pergere, ut Deo gratias redderet, ſuadente id Matre. Hæc jam prę lætitia gemens illigato, implexoque Catharinæ capillis induſii fruſtulo, cum nata domum revertitur, inclamans quaquà tranſit Miraculum. Quibus vocibus gens excitata, dum plauderet; Gaſpar Veſcus periclitaturus, num mulieri tam ſanctè affirmanti prodigium eſſet credendum, percontatur à Catharina, ecquid eſſet illud, quod ipſi erat in manibus? cui illa ſtatim, tale ſcilicet nummorum genus, quamvis aliquot paſſus aberat Gaſpar: Viciniæ voces, gratulationes, gaudia facilè eſt conjicere. Mater inter fletus irriguos illud ingeminabat: Aloysius eam reddidit ſanitati; & adventantibus natæ pupillas oſtendebat. Vbi æſtus ille reſedit accedentium, gratulantium, percontan-

tium, in Catharinæ oculis pars quædam priſci albuminis apparuit. Quod ubi mater advertit, audacter exclamat: Quid hoc eſt Aloysi? ſi ità res eſt: reſcindo contractum; nolo partem morbi, nolo veſtigium: aut totum, aut nihil; aut redeat cæcitas; aut cæcitatis etiam illud faceſſat crepuſculum. Mirum dictu, ſtultas illas voces, ſed ex præſidenti ortas animo veluti timuiſſet Aloysius, illud Servatoris noſtri viſus eſt repetere: *O mulier magna eſt fides tua, fiat tibi ſicut vis*; Et protinus evanuere illæ non tam præteriti morbi reliquiæ, quàm futuri prodigii ſemina. Poſtridiè mater pulla, uti voverat, veſte indutam filiam grati animi ergo ducit ad Aſceterium: ubi excepta feſtivo æris Campani pulſu, Sanctimonialumque concentu, gratias Deo egerunt cantico illo Euchariſtico, quod Ambroſio, Auguſtinoque adſcribitur. Et veluti prodigium ex prodigio naſceretur, ut ab oculis cæcitas, ſic à dorſo gibbus abſceſſit.

Il-

Illud hìc poſtremò addendum prò coronide, prodigio vaticinium non defuiſſe: nam Salemi Aloysius rogatus ab Antonina, ut cæcitatem à nata depelleret, ne deſperes, inquit; nam citò voti compos eris: *Ipſe enim ſciebat quid eſſet facturus*,

CAPVT. IV. ET VLTIMVM.

Aloyſius poſt obitum viſus.

CVM Viri Sancti patrant prodigia, ſua largiuntur; cum verò videndos ſe exhibent, ſe ipſos: gratius proinde donum,& pluris etiam faciendum ad ſanctimoniæ conteſtationem;præſertim cum mira, & viſa ſe ſe invicem complectuntur, & excipiunt: nec valdè timendæ ſunt, aut oculorum, aut mentis præſtigiæ, cum vel in quiete, vel vigilantibus nobis ji ſe ſe videndos exhibent, quos maximarum virtutum fama evexit ad Sidera; & prodigiorum turba ſuffulcit. Neutrum autem horum in Aloysio deſiderari hactenus luculentèr oſtendimus.

Olivam Rogeriam excitatam illuceſcente die æris campani funebri ſono, qui

qui extinctum Aloysium urbi nunciabat, Sanctum virum veneratam iterum amplexus eſt ſomnus. Cum ecce viſa ſibi eſt videre propè cubile Aloysium, tanta delibutum lætitia, ut licèt ſe Cælo donatum jam proderet, ſciſcitata tamen ab illo ſit, ubi nam degeret? cui ille: fruor, inquit, jam Deo, quæ eorum, qui ipſi ſerviunt merces eſt. Tu verò memineris, eſſe poſt fluxam hanc vitam, tum beatas ſedes, tum ſtygias: quo dicto videri deſiit; quaſi etiam è cælo concionabundus, animorumque venator. Mulier læta viſo, dicto hæſit attonita.

Olivæ dormienti, Onuphrio Rizzo vigilanti, videntique apparuit. Fervebant ab Aloysio patrata prodigia; cum miſer ille poſt atroces oculorum dolores captus lumine, ab eo, dè quo tanta inaudiret, opem implorare conſtituit; & melioris in poſterum vitæ propoſito; priorisque exhomologeſi, particulam veſtis Aloysii admovet oculis; quos illi-

cò dolore levatos ſomnus oppreſſit. Quem tamen citò Aloysius vehementi impulſione diſcuſſit; & videnti, ſentientique, Pone, inquit, metum, optimè convaleſces. Ille duplici lætus beneficio, & depulſæ moleſtiſſimæ cæcitatis, & viſi Aloysii, oculis proſequutus eſt abeuntem.

Qvod ſequitur viſo adiunctum habet prodigium, & vaticinium: Mariæ Magdalenæ la Grua ultimum vale dicens Aloysius, precarium B. Virginis ſertum dono dedit, ſingulis tamen diebus per integrum biennium piè percurrendum. Excepit lætiſſima mulier ſanctum à Sancto viro munuſculum; penſumque quotidiè ſanctè perſolvit. Tranſacto biennio præceps è ſcalis, La Grua caput fregit fædiſſimo vulnere. Apparuit lethaliter decumbenti Aloysius, eamque reddidit ſanitati. Illa arctiſſimè complexa corollam, obſidem beneficii, & temporis, quo patrandum erat prodigium indicem, nunquam dè manibus poſuit. Contigit

ali-

aliquando, ut iter faceret; energumenamque offenderet clamantem, ut roſarium, quo torquebatur abjiceret; illud ipſa valentior ex ejus collo ſuſpendit; excantatumque Pſalterio minimè perſonante malum Genium, victum coëgit abſcedere. Habes quadruplex in una narratione prodigium.

Breviora hæc viſa; illud diuturninius; breviùs tamen narrandum contrahenti jam vela. Leonardo Mangiò ex fracto omento inteſtinum ad ovi inſtar erūperat; conſecutus egreſſionem eſt vomitus, & gelidus ſudor, mortis prodromus. Nihil proficientibus medicamentis, Antonia Mater icunculam Aloysii admovet filio, quem mox ſomnus corripuit. Hìc illi viſus Aloysius, à quo juſſus benè ſperare, ſua ad ſanitatem fide obligata, ductus eſt in amæniſſimos hortos; ubi inambulantes jucundiſſimos habuere ſermones. Expletis quatuor inambulationis horis, atque colloquii, ex-

pergiſcitur puer; tum viſo recreatus, tum morbo depulſo, præ lætitia geſtiens, exclamat: Sanus ſum, ſanus ſum, ſanitati me reddidit Aloysius. Accurrit Mater, & non modò tuber, ſed veſtigium ipſum vitii evanuiſſe deprehendens, exilientibus præ gaudio domeſticis omnibus, Aloysio ſuo agit amantiſſimas gratias.

Agrigenti Franciſca Iubilaro noctem inſomnem traduxerat inter atrociſſimos dentium dolores, & preces ad Aloysium, ut levaretur dolore; quo ità urgebatur, ut infelix, ne potum quidem niſi per fiſtulam poſſet haurire; ne compreſſis fortè gingivis, ſpaſmate, ut ſibi videbatur, occideret. Admovit dentibus particulam ſubuculæ Aloysii: ſed is ſurdus ad preces fuit, pluſquam rogaretur mox daturus. Semianimem dolore fœminam ſeu ſtupor, ſeu ſomnus oppreſſit. Tunc ei ſe videndum præbuit Aloysius, qualis in ſacris excurſi-

curſibus ſolebat incedere. Ecquid eſt inquiens, quod homines, ſuperoſque fatiges? ſume calentis mellis hauſtum, cui dentes parumper innatent, & convaleſces: abiit ille; ipſa cæleſtis medici præſcriptione uſa, repentè convaluit; tanta admiratione viciniæ, cui ex aſſiduis ejulatibus notus ſimul, ac moleſtus erat Franciſcæ morbus; ut exinde non alio prò dentibus ſint uſi remedio, fructu non pœnitendo.

Rosa Rinello Corilionenſis tam gravi correpta eſt angina; ut ſe triduo crederet morituram; angebaturque non minus quàm morbo, quòd interclusis faucibus ſine, ſacro viatico cogeretur abſcedere. Imploratur Aloysius, ejuſque veſtis fragmenta ſumuntur, ſed fruſtrà omnia: illa dolore amens, repulſæque impatiens, verſa in minas: Aloysi, inquit, niſi mihi tam præſens aderis, ut manè des ſurgere, te ſanctum eſſe minimè credam. Ineptientem

ſomnus corripuit ; in quo viſa ſibi eſt videre eo aſpectu ALOYSIUM , quo concionantem alba in veſte viderat : quo viſo excitata eſt , ruptoque ulcere, & magna vi puris egeſta, illicò guttur detumvit ; mox, depulſo mortis metu, convaluit; eoque pluris in poſterum ęſtimavit ALOYSIUM , quò nocentiori ſibi faverat imploratus .

VIDENDUM etiam in quiete ſe dedit D. Andreę Equiti Meſſanenſi, Eliſabethę Meſſinæ viro ; eumque dè familia percontatus , audit Equitem dè uxoris ſalute eſſe ſollicitum , quartum jam menſem ex luxatione decumbentis : juſſit dè exitu morbi non eſſe ſollicitum ; atque ad Eliſabetham accedens, motum loco pedem Crucis ſigno tangit , & abit . Hìc tum præ gaudio excitatus Andreas, conjugem excitat , & viſum narrat : Eliſabetha ſtrato ſe corripit , factura ſanitatis periculum ; & primò alteri innixa ; tùm ſine fulcro benè progreditur : quod in obæſa fæmina, atque [illegible] nigreſcente , in-

inflataque nuper miſerum in modum non ſine vitæ diſcrimine tibia, vulgò habitum eſt prò prodigio; uti etiam à Panormitanis Medicis, in eo benè expendendo intentis. Quod verò ſequitur, citrà omnem dubitationem narrata hactenùs, longo ſuperat intervallo.

Nuper è vivis exceſſerat Aloysius; cùm Petrus Cotta è ſella quatuor præalta palmos, qualis ſolet eſſe puerorum, præceps in terram ruit; cumque forficulas haberet in manibus; eæ, ſeu adverſis teneret naribus, ſeu caſus intulerit; tanto impetu narium per meatus ſunt introrsùs adactæ, ut ipſo exanimi, & exangui, ſanguine ſolum innataret. Infelix pater, furentium in morem currit ad medicum; mater ad Aloysium, cujus prodigiorum fama gliſcebat; & floſculum cum globo precario, quæ illum contigerant nato admovet. Vocatus adfuit Aloysius, viſuſque puero, candenti inſidens nubi, radioſque ejaculans; quis

quis ipſe ſit aperit; tactoque vulnere, abſolutam numeris omnibus incolumitatem reddit; quare puer in ipſo cubili ſaltus edens, venatoria arma poſcit ad fallendas aves: ſe à *Beato Aloyſio* perſanatum clamans; quo illum adiuncto ſemper quoad vixit nominare conſuevit in leutaneticis precibus, Deiparæ encomia ſemper jis vocibus obſignans, *Beate La Nuza ora prò nobis.* Quis fuerit adſtantium ſenſus, ſtupor, jubilus conjici faciliùs poteſt, quàm enarrari. Maxima certè medicorum admiratio, qui expenſo vulnere, ex cuſpidulis, quæ cuncta capitis organa fœdiſſimè læſerant, ſanctè, diſertèque pronunciarunt: Prodigiorum ab Aloysio patratorum hoc maximum extitiſſe.

Hactenus Aloysius viſus ad ferendam opẽ mortalibus in terrã deſcendere; nunc à mortalibus viſus in cælo. Palmæ in celebri Parthenone, Menſe Martio MDCLXXI. Sanctimoniali N.N. probatæ virtutis, oranti dignatus eſt Devs oſtendere Aloysium, altiſ-

ſimo

ſimo Throno inſidentem;triplici radio ab auguſtiſſima Triade manante ſic circumfuſum ; ut ſatur ipſe reliquam ingentem lucem in ſubjectam immenſam turbam throni ſcalis inſidentem , eumque contemplantem, diffunderet. Viſo acceſſit notitia, qua docta eſt, agmen illud confertiſſimum, ex jis confici, quos cælo lucratus fuerat Aloysius, Throno dignus in Cælo , qui imum ſemper locum elegiſſet in terris . Hæc Confeſſarius Sanctimonialis contigiſſe affirmat , dum illa ſe ſe exerceret in commentationibus S. Ignatii ; cui dè Aloysii gloria oſtendenda ſollicito , filii gloria , magna ex parte eſt adſcribenda ; utriuſque verò gloria Deo Opt. Max. ejuſque ſanctiſſimæ Genitrici Deiparæ .

PRO-

650090

PROTESTATIO
AVCTORIS.

CVM Sanctiſſimus Dominus Noſter Vrbanus Papa Octavus die decima tertia Martii anno MDCXXV. in Sacra Congregatione S. Romanæ, & univerſalis Inquiſitionis Decretum ediderit; idemque confirmaverit die quinta Iulii anno MDCXXXIV. quo inhibuit imprimi libros hominum, qui Sanctitate, ſeu Martyrii fama celebres è vita migraverunt, geſta, miracula, vel revelationes, ſeu quæcumque beneficia, tanquam eorum interceſſionibus à Deo accepta continentes; & hactenus impreſſos nullo modo vult cenſeri approbatos. Idem autem Sanctiſſimus die quinta Iunii MDCXXXI. ità explicaverit, ut nimirum non admittantur Elogia Sancti, vel Beati abſolutè, & quæ cadunt ſuper perſonam; benè tamen ea, quæ cadunt ſupra mores, & opinionem, cum proteſtatione, quòd jis nulla adſit auctoritas ab Eccleſia Romana, ſed fides tantùm ſit penes Auctorem. Huic Decreto, ejuſque confirmationi, & declarationi obſervantia, & reverentia, qua par eſt, inſiſtendo; iterum profiteor me haud alio ſenſu quidquid in hoc libro refero, accipere, aut accipi ab ullo velle, quàm quo ea ſolent, quæ humana dumtaxat authoritate, non autem Divina Catholicæ Romanæ Eccleſiæ, aut Sanctæ Sedis Apoſtolicæ nititur: jis tantummodo exceptis, quos eadem Sancta Sedes Sanctorum, Beatorum, aut Martyrum Catalogo adſcripſit.

INDEX

INDEX CAPITVM
LIBRI PRIMI.

ALOYSII Natalis, & Pueritia Cap. 1. pag. 1
Quis fuerit Aloyſius cum Societatis Ieſu ageret candidatum. 12
Aloyſii Ingreſſus in Societatem Ieſu. 21
Aloyſius La Nuza Concionator Euangelicus. 32
In Aloyſio rerum futurarum prædictio, atque arcanorum præſenſio. 53
Aloyſii excurſus, & Miſſiones. 67
Quem Aloyſius è Sacris excurſionibus fructum perceperit. 78
Aloyſius prodigiorum patrator. 89
Aloyſius uti Cælo propitio, ſic Tartaro uſus adverſo. 101
Poſtremus Aloyſii, morbus & Sanctiſſimus obitus. 108
Quæ mortem præceſſerint Vaticinia, Quæ exceperint prodigia. 121
Egregiorum Virorum de Aloyſii heroica virtute iudicium. 134

LIBRI SECVNDI

ALOYSII VIRTVTES.

VIRTVTES, quæ Deum in ſe reſpiciunt Cap. 1 pag. 146

Aloyſii Cultus Sanctæ Trinitatis ; Pia Cruciatuum Chriſti Domini recordatio; Religio in Deiparam, & Cælites; Orandi ſtudium. 155

Aloyſius divina patitur. 166

Charitas erga proximos, in iiſque iuvandis Induſtria. 173

Corporis afflictatio penè iuſto ſeverior. 185

Humilitas, & ſui deſpicientia. 196

Vitæ integritas, & cura Innocentia. 212

Diligens Votorum Cuſtodia. 220

Aloyſii Vaticinia. 240

LIBRI TERTII

ALOYSII MIRACVLA.

PRODIGIA ab Aloyſio patrata dum viveret. Cap. 1. pag. 252
Prodigia ab Obitu Aloyſii. 271
Alia mira Aloyſii ope patrata. 284
Aloyſius poſt obitum viſus. 294

